

2P-LM

15-ből 13-at Választás áprilisban Egy vagy két forduló

Az egyetem vezetésének a munkavállalókat érintő nem szakmai kérdésekben ki kell kérnie a közalkalmazotti tanács véleményét, illetve informálnia kell a tanácsot az intézményben születő gazdasági döntésekről. A tanácsnak ugyan nincsen döntési jogsziványa, de széleskörű jóváhagyása alapján mozgósíthatja a szakszervezeteket, hogy időben, hatásos akciókkal lépessenek fel a dolgozók érdekeinek védelmében. Mivel a szakszervezetekkel szemben háttérbe szorult az ilyen direkt véleményezési és információszolgáltatási kötelezettsége a vezetőknek, a közalkalmazotti tanács bővítése a jelenlegi érdekvédelmi lehetőségeket. Ezért érdekünk, hogy létrejöhessen, valamint, hogy minél többen részt vegyenek a testület megválasztásában.

Az egyetemen működő két szakszervezet létrehozta a közalkalmazotti tanács megválasztását előkészítő bizottságot. Ennek tagjai: Bognár Gyuláné (oktatási igazgatóság), Camaráné Balogh Erzsébet (szociológiai tanszék), Czako Ágnes (szociológiai tanszék), Cséteyi Arthur (MSZI), Ferenczi János (műszaki osztály), Keszthelyi Istvánné (Nyelvi Intézet), Péterfi János (alkalmazott gazdaságtan tanszék), Sólyom Antal (filozófia tanszék) és Szivi Józsefné (könyvtár). Az előkészítő bizottság elnökének Sólyom Antalt választotta meg. Tőle tudtuk meg a legfontosabb információkat a közalkalmazotti tanács választásával kapcsolatban.

Sólyom Antal, a jelölőbizottság vezetője

A tanács 13 tagú lesz, akiket — a dolgozói létszám alapján javasolt minimum — 15–16 jelöltből lehet majd kiválasztani. A tagjelölteket a két szakszervezet, illetve a nem szervezett dolgozók delegál(hat)ják. A szakszervezetek kívüli munkavállalók minden jelöltjét 50 kollégájuknak kell írásban javasolni. Választójoga az egyetemen dolgozó, de munkáltatói jogokat nem gyakorló közalkalmazottnak van (tehát tanszékvezetőknek már nincs). A választási bizottság elnöke szeretné, ha áprilisban lebonyolódhatna a választás. Akkor érvényes ez a szavazás, ha a választásra jogosultaknak több mint 50 százaléka részt vesz rajta. Ha ez az arány az első fordulóban nem jönne össze, akkor a második forduló követhetik, amelyben eleendő, ha a jogosultak több mint 30 százaléka szavaz. A második fordulót az első után

maximum 90 napon belül meg kell tartani, azonban 30 napon belül nem kerülhet erre sor. (Azért kellene áprilisban tartani az első választást, mert ennek sikertelensége esetén a szabályok betartásával májusban megtörténhet a második forduló.) A közalkalmazotti tanácsot egy évre választják, azok a tagjelöltek futnak be, akik a legtöbb szavazatot kapják, de legalább az érvényes szavazatok 30 százalékát. Szavazni csak a személyt által kibocsátott szavazólapon lehet.

Sólyom Antal felhívta a figyelmet egy fontos körülményre: A közalkalmazotti tanács tagjait nem lehet reprezentatív alapon kiválasztani. 13 ember nem képviselhet közvetlenül mintegy 30 egyetemi szervezeti egységet. Olyanokat kell megválasztani, akikben munkahelyüktől függetlenül megbízható az egyetem közvéleménye.

A választási bizottság vezetője kéri a szakszervezeti bizalmiakat, hogy a beérkező személyi javaslatokat adják le az előkészítő bizottság valamelyik tagjának. A jelölésről a bizottság dönt.

A jelöltek fotóját, illetve rövid bemutatkozását a választás előtt legalább három héttel nyilvánosságra hozzák a KÖZGAZDÁSZ-ban. Ezentúl minden „választópolgár” személyes tájékoztatót és a választási részvétel fontosságát indokló levelet kap.

k. s.

Karrier Lóerővel

„Nyár végén volt egy mélypont, amiből úgy nézett ki, nem lehet kimászni. A saját nagyságrendünkhöz képest hatalmas nagy veszteség ért. Egy pillanatra az ember olyankor megszedül, de menni kell tovább.” (Cikk a 6. oldalon.)

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

MEGJELENIK A NÉPSZABADSÁG ÉS A FIGYELŐ TÁMOGATÁSÁVAL

XXXVI. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM

ÁRA: 9 FORINT

1993. MÁRCIUS 12.

„Nem súlyos, de érdemi mulasztások történtek” Fórum az új bérfizetési rendről

Meglehetősen izgatott légkörben került sor arra a március 5-i fórumra, amelyen Andorka Rudolf rektor, Veress József rektorhelyettes és Várkonyi Edit, a Budapest Bank bankkártya főosztályának vezetője adott tájékoztatót a bér-

A Budapest Bank képviselője és az egyetem vezetői válaszoltak a kérdésekre

fizetések tervezett változtatásáról. A fórumon először Andorka Rudolf szólt fel. Mint mondta meglepte és elszomorította, hogy ilyen ellenérzések fogadják az új bérfizetési rend bevezetését. Régóta szó van az egyetemen arról, hogy ezt a lépést meg kell tenni, hiszen ez egy korszerű, Nyugaton mindenütt elfogadott módszer átvételét jelenti. El kell ismerni, hogy nem volt teljesen megfelelő a tájékoztatás ez ügyben. Ugyanakkor a rektor véleménye szerint az érintettek egy kisebb csoportja opponálja hangosan a változtatást. Ugy hallotta, szóba került tüntetés szervezése vagy a televízió nyilvánosságának igénybevétele a dolog ellen. Ha ezek bármelyike megvalósult volna, azokat ártott volna az egyetem imázsának. Egy hasonlóval élve azt mondta, az emberiség még mindig barlangokban élne, ha arra a kisebbségre hallgatott volna, amelyek annak idején bizonyosan ellenezte az akkori fejlődést, a barlangok elhagyását. Itt is a fejlődés, illetve az elmaradottság konzerválásának ellentétére van szó.

Ugyanakkor senkit sem ér anyagi kár az új rendszerben! Az egyetem a kinstárjegyek kamattámogatásából kifizeti a dolgozók helyett a bankkártyájuk 400 forintos árát. A

A rektor kijelentette: a banki számlaszerződés megkötésére senki sem kötelezhető. Az új módszert nem kell áprilisban teljes körűen bevezetni, a munkavállalók egy részére, illetve egészére vonatkozóan elhalasztható májusra. Így egy-két hónap áll az érdekeltek rendelkezésére a tájékozódásra, illetve a párhuzamos, másfajta (de nem a régi) bérfizetési módszerek megtalálására. Veress József rektorhelyettes azzal kezdte mondandóját, hogy leszögezte: nem súlyos, de érdemi mulasztások történtek a tájékoztatásban. Kispénzű emberek béréről van itt szó, a nehéz gazdasági és társadalmi körülmények között érthetően mindenki érzékenyebben reagál, ha úgy érzi, az egyéni szabadságjogai érvényesítésében éri sérelem. Túl sokat szerepel például a tájékoztatóban a „kell” szó.

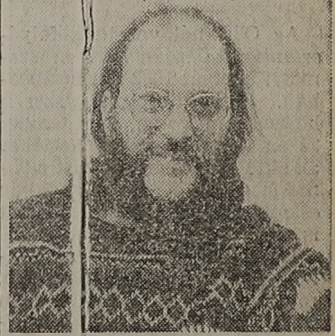
(Folytatás a 2. oldalon)

Egy tucat nő, egy tucat férfi

„Allásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk, elbirja-e távollétünket a házasságunk, a család anyagi helyzete, otthagyhajjuk-e ennyi időre a gyerekeinket.” (Cikk az 5. oldalon)

Közös meggyezéssel elbocsátották

„Igen sokan vannak ezen az egyetemen, akik — szemben velem — bele se kezdtek semmibe, illetve akik mindent elbaltáztak, amivel megpróbálkoztak! Azokra az oktatókra és más beosztásúakra gondoltok, akiket az egyetem újabb és újabb vezetői újabb és újabb reformkampányok során próbáltak meg kiszorítani innen, mert nem idevalók.” (Cikk a 7. oldalon.)

Karnevál Velencében

Képes beszámoló a 3. oldalon

Ősszel indul a Ph.D.-képzés Interjú Zalai Ernővel

K.: A KÖZGAZDÁSZ olvasói — ha máshonnan nem, hát a lap legutóbbi számából — bizonyára értesültek arról, hogy az új Ph.D. típusú doktori programok kidolgozása egy döntő fázisába jutott. Miről van pontosabban szó?
V.: Valóban túl vagyunk egy kritikus szakaszon. A Ph.D. típusú doktori képzés bevezetéséről folyó gondolkodás eddig elég lassan haladt előre, megmaradt az általános koncepció szintjén, amelyet az egyetemi tanács decemberi határozata szentesített. Most viszont konkrét tudományterületekre kellett, helyenként meglehetősen rohammunkával — a külső elvárás szerint — részletesen kidolgozott, igen konkrét programokat eljuttatni az Ideiglenes

Országos Akkreditációs Bizottsághoz.
K.: Mit jelent az új típus, miben tér el a hagyományos egyetemi doktorátustól a Ph.D. fokozat?
V.: Hát ezt majd meglátjuk, mert ebben — mint sok más dologban — eléggé különbözik az elképzelések, és hozzáteszem: az ismeretek és az igények. Számomra a Ph.D. egyértelműen egy roppant igényes és magas követelményeket támasztó postgraduális kutatóképzési forma. Eltér az egyetemi doktoritól abban, hogy a Ph.D.-hallgatónak rendszeres tanári irányítással, szélesen és mélyen el kell sajátítani a választott szakterület irodalmát, felhalmozott ismeretét. Ennyiben eltér a hagyományos tudományos utánpótlástól is, amely jó esetben egy tapasztalt kutató

irányításával, zömében azonban — legalábbis a közgazdasági területen — autodidakta módon folyó felkészülést és disszertációírást jelentett. Részben emiatt is, ha árnyaltan akarok fogalmazni: roppant egyenlően volt a kandidátusi és doktori disszertációk és a mögöttes rejlő tudás színvonala. Mellesleg engem leginkább a lépten-nyomon tapasztalható színvonalatlanság ösztönzött leginkább arra, hogy a Ph.D. típusú képzés gondolatát felkaroljam és megvalósítását előbbre vigyem egyetemünkön.
K.: S hogy viszonyul a Ph.D. a kandidátusihoz?
V.: A kandidátusi fokozatnál formai feltétel, hogy a jelölt már több publikációval igazolja előzetesen kutatói alkalmasságát. Ez az elv sokszor szenvedett csorbát a gya-

korlatban az általános igénytelenség és azon kialakult közszellem miatt, amely a jóindulatot és a klikkszellemet a minőség és érdemi kritika elé helyezte. Bizom benne, hogy az utóbbi — ha lassan is, hiszen egyfajta „kulturáról”, kulturális értékrendről van szó — változni fog. Nos, a Ph.D. esetében, tekintettel arra, hogy zömében fiatal, huszonevesekről van szó, az előzetes publikációt nem lehet, nem is szokás előírni. Itt maga a disszertáció, vagy annak fő mondanivalóját tartalmazó cikk szokta a jelölt első publikációját jelenteni.
K.: A nyugati gyakorlathoz képest, eddig is túl sok volt a tudományos cím és fokozat Magyarorságon. A Ph.D. bevezetésével ez akkor tovább fog szaporodni?

V.: Remélem, nem ez lesz a helyzet. A Ph.D. megjelenésével együtt — bizonyos átmeneti idő után — a kandidátusi fokozat meg kell szűnie, s tudomásom szerint ez lesz benne a készülő oktatási és tudományos minősítési törvénytervezetben. Az egyetemi doktori sohasem volt tudományos fokozat. A Ph.D. színvonalának védelme és egyetempolitikai céljából, no meg az igényesebb szakmamuvelés szempontjából is, én úgy gondolom, hogy az egyetemi doktori címet — vagy valami hasonló — célszerű lenne megtartani.
K.: Mikortól tervezi az egyetem elindítani a Ph.D.-képzést? Gondolja, hogy a jelenlegi viszonyok között, a jelenlegi egyetemi és kutatói fizetések mellett, mikor a jól végzett hallgatók egyetemi tanári fizetéssel kezdhetnek dolgozni, lesz kellő számú jelentkező a gazdaságtani Ph.D.-programokra? Egyáltalán, milyen anyagi támogatásra számíthatnak?
(Folytatás a 2. oldalon)

Százalékok

Százalék 1. Az elmúlt héten többször is szóba került a rádióban a nyugdíjemelések kérdése. Mint ismeretes, a kormány az 1993-as évre 14 százalékos nyugdíjemelést ígért, mintegy kompenzálva az 1992-es év 25 százalékos körüli inflációját. A pillanatnyi kilátások szerint ugyanakkor csak márciusban várható emelés, és csak 4 százalékos, illetve majd szeptemberben további 10 százalékos emelésre lehet számítani. A nyugdíjasok másik problémája, hogy az 1992-es évre ígért nyugdíjemelés sem valósult meg az ígért mértékben, az emelés áthúzódott az idei évre, praktikusán a márciusi 4 százalékos emelés értékebe számít bele. Összességében tehát számításuk szerint az 1992. decemberi nyugdíjakhoz képest az 1993-as nyugdíjértékek átlagosan csak 6,6 százalékkal emelkednek, és közben az 1992-es évi ígért emelések egy részét sem teljesítették.

Megdöbbenve hallottam ezek után, hogy a népjóléti miniszter elismerte, hogy a nyugdíjak emelésének mértéke tényleg nem 14 százalék, hanem számításai szerint 14,4 százalék. Az érték eredete kétségtelen: $1,1 \times 1,04 = 1,144$, vagyis a két emelés együttes hatása 14,4 százalékos emelést jelent — a korábbi év azonos időszakához képest. A kétfő kétségtelenül nem mindegy, hiszen így nem történt más, mint az infláció (részes) kompenzálásának további késleltetése, az 1992-es év elmaradásainak beszámítása az 1993-as évre, és ott is a szeptemberig való elhúzása.

Százalék 2. A nyugdíjasok problémájánál kisebb nagyságrendű, de az egyetemi polgárokat most kétségtelenül jobban érdeklő kérdés a számlára történő egyetemi kifizetések ügye. Az 1993/3-as Közgazdaságban megjelent cikk szerint az egyetemi tájékoztató elhangzott, hogy a folyószámlára történő átutalás 1,33 százalékos béremelésnek fogható fel. Hiszen havonta négy nap előnyünk lesz a folyószámlára való elsejei átutalással, az éves kamat 10 százalék, 48 nappal, napi kamattal számolva az 1,33 százalék. Csakhogy:

Egyrészt a megadott kamatláb bruttó kamatláb, azaz a kamat 80 százalékát fizetik csak ki. Akkor tehát a bruttó bérünk emelkedne 1,33 százalékkal? Ez sem igaz, hiszen a már jövedelemadózott összegek kerülnek csak a bankszámlára. Vagyis éves szinten csak 1 százalékos a betétösszeg emelkedése. Másrészt az 1 százalékos érték növekedés az év egészére vonatkozik. Ha tehát valaki 10 000 forint bruttó bérrel rendelkezik, az az év végére valóban kap 100 forint nettó kamatot, ha csak annyit tesz, hogy mindig megvárja ötödikét a fizetése felvételével. Ez a havi fizetéshez képest azonban mindössze 0,8 százalékos kamatot jelent. De azért ezt is fel lehet béremelésként fogni.

F.

VIP-tanácskozás

A Vállalkozásfejlesztési Információs Projekt (VIP) 1993. március 1-jén a könyvtár tanácstermében tartotta a soron következő megbeszélését, mely 1992. október 15-én a Művelődési és Közművelődési Minisztérium támogatásával jött létre azzal a céllal, hogy az információ-ellátás javításával élénkítse a hazai vállalkozásokat. A projekt ezévi munkaprogramját Huszár Ernőné dr., a BKE Központi Könyvtár főigazgatója dolgozta ki, mint VIP-vezető. A projekt résztvevői az egyetemi és tudomá-

nyos szakkönyvtárak, valamint a megyei könyvtárak. Jelen megbeszélés témája az üzleti információk piac kérdőív felmérésében szerzett tapasztalatok. A VIP munkaprogram szerint ez évben elkészül az üzleti információ-ellátás rendszerterv és két floppy adatbázis. Az adatbázis tartalmazza az üzleti információt nyújtó és a felmérés során megkeresett főbb adatait és szolgáltatásaik fontosabb ismérveit, míg a másik a könyvtári szolgáltatásokat.

— Alföldi —

A Vezetéstudomány felhívása

A Vezetéstudomány a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Vezetőképző Intézetének havi szakfolyóirata. Az elmúlt év során célszámok adatait képet különböző témakörökről, illetve szellemi műhelyek, alkotókörösségek munkásságáról. Reprerentatív cikkek kerestül adott ittekintést néhány kutatási témájáról az egyetem Vezetési és szervezési tanszéke, majd hasonlóképpen mutatkozott be a Közszolgálati Tudományok Központja. Legutóbb a lap 1992. évi 1-2. összevont számában a London Business School professzorai és Ph. D. programjának hallgatói tollából származó írások jelentek meg a privatizációról, a vezetéstudomány paradigmáiról stb.

A Vezetéstudomány szerkesztősége a célszámok e sorozatába illeszkedően teret kíván adni a BKE hallgatóinak és felajánlja a lap profiljába vágó kéziratok közlésének lehetőségét. A „hallgatói célszám” szerkesztője Antal Morkos Zoltán (Vezetési és szervezési tanszék), az érdeklődő hallgatók hozzá juttassák el kéziratukat 1993. május 31-ig. Tartalmi szempontból az egyetlen „megkötés” a lap — nevében is megmutatkozó, ám tágan felfogott — profiljából adódik. A kéziratokkal szemben támasztott formai követelményekről a tanszék titkárságán Kiss Mária-tól szerezhető be írott tájékoztató.

AMZ

„NEM REKLÁM!”

Az OTP-nél vezetett folyószámlánk alapján kértem személyi kártyát 1992 augusztusában. Anélkül, hogy egyszer is használtam volna, szeptember 25-én (pénteken!) fél kettőkor az akkreditációval együtt a Kinnisi utcai Vásárcsarnokban ellopják a személyi kártyámat is.

Rohantam a Dob utcai fiókhoz, ahol zárt ajtókat találtam, mivel pénteken 1 órakor van zárás. Visszarohantam a csarnok felügyelőségéhez, ahol azt tanácsolták, hogy menjek a IX. kerületi Rendőrkapitányságra, tegyek feljelentést ismeretlen személy ellen.

A rendőrség után elmentem az OTP Nador utcai központjába, abban bízva, hogy ott talán letiltható lesz a személyi kártya. Megnyugtatták, hogy csak abban a fiókban tiltható le, ahol megkaptam.

Hétfőn reggel nyitás előtt én is beálltam a várakozók közé,

hogy a rendőrségi jegyzőkönyv alapján kérjem a személyi kártyám letiltását. Közölte a fiókvezető, hogy a letiltás 48 órát! vesz igénybe. Azt természetesen nem tudták megmondani, hogy szombaton vagy vasárnap valaki vett-e fel pénzt a kártyámmal. A 48 óra is túl soknak tűnt, ezért azt kértem, hogy tegyék a folyószámlán levő pénzt egy zárolt számlára. Ezt nem voltak hajlandók megtenni, mondván: „mindenkinek csak egy folyószámlája lehet!” Ekkor néhány ezer forint otthagásával a többi pénzt kivettem és átmentem a postára nyitni egy folyószámlakönyvet. Naiv módon azt hittem, hogy ezzel meg tudom akadályozni a tolvajt abban, hogy pénzt vegyen fel a folyószámlámról.

Néhány nap elteltével be mentem az OTP-fiókhoz és megkérdeztem, hogy milyen összeg található a folyószá-

(Folytatás az 1. oldalról)

Budapest Bank fiókjaiban **fil- lérre felveheti mindenki a fizetését.** (Ez az automaták esetén nem lehetséges, mert ezek 10-20 forintosokat nem adnak ki.) A rektorhelyettes csatlakozott a rektorhoz, amikor kijelentette: ha májusra halasztódik a rendszer bevezetése, akkor van idő a további részletek kidolgozására. Végül elmondta még, hogy azért választotta az egyetem vezetése — több lehetőség közül — a Budapest Bankot, mert megbízható partnernek tartja. A rektorhelyettes tudomása szerint **az egyetem dolgozói közül senki sem kapott pénzt e szerződés tétel alá hozásáért.**

A bank képviselője kérdésekre válaszolva számos információval szolgált. Megtudhattuk, hogy ha valakinek ellopják a kártyáját vagy elveszti, akkor azt egy bank-

fiókban kell letiltani. Ez esetben a bejelentés után egy órán belül érvénytelenítik ezt az eszközt és az érintett néhány napon belül új kártyát kap. Addig a károsult a bank pénztárában juthat a pénzéhez. Az egyetemem az első időszakban, amíg a dolgozók megszokják az új rendszert, bizonyosan lesz sorban állás az automaták előtt. A gép drága, így többet egyelőre itt nem tudnak üzembe helyezni. Azonban mindenkinek rendelkezésére áll a BB többi automatája, amelyeknek helyéről az egyetemi bankfiókban tájékoztatót függesztenek ki. (Ilyen található többek között: a Király utcában, a Deák téren, a Váci úton, a Bazilika mellett.) A bank az év végéig több mint 50 automatát szerel fel a fővárosban és vidéken.

A résztvevők, akik zsűfőlé- sig megtöltötték a III. előadót,

„Nem súlyos, de érdemi mulasztások történtek”

főleg olyan részletekre kérdeztek rá, amelyekre a GI és a BB tájékoztatójából is választ kaphattak volna. A legtöbbben a tájékoztatás mikéntjét, utólagos és hiányos voltát, valamint a tájékoztatóra és a döntésre rendelkezésre álló elfogadhatatlanul rövid időt kifogásolták. Szerencsére ez most egy-két hónappal meg-hosszabbodik.

Egy hozzászóló egyenesen nekiszegezte a kérdést az egyetemi vezetőknek: **„nem lenne olcsóbb a régi bérfizetési rend fenntartása megfelelő fegyveres biztosítással?”** Veress József válasza szintén kerek volt: **„Olcsóbb lenne, azonban nagyobb kockázattal járna. Az egyetem vezetése döntött úgy, hogy a drágább, de kisebb kockázattal járó utat választja.”**

Amikor szóba került, hogy miért nem kaptak sokkal korábban, sokkal precízebb tájé-

koztatást a dolgozók a változásokról, és a szakszervezet miért nem képviselte ez ügyben megfelelően a tagjait, el- lentmondásba került egymással az, amit a vezetés és amit a szakszervezet képviselője mondott. Veress József leszögezte, hogy a kérdés számtalan vezetői ülésen fel- merült, amelyeken ott volt a szakszervezet képviselője, aki hallathatta volna a hangját. Ezzel szemben Meszóna György, az FDSZ titkára, aki a rektorhelyettes távoása után szólt fel, a következőket mondta: **„a szakszervezetet szeptember óta nem hívták meg egyetlen vezetői értekez- letre sem, pedig, ha időben értesítik a változásokról, fel- ajánlotta volna bizalmiháló- zatát az információszerzésre, s így a problémákat sokkal korábban orvosolni lehetett volna.”**

K. S.

„Út az üzleti világba” ajándékcsomaggal

Jó hangulatú tájékoztatót tartottak a II. évesek számára a gazdálkodási szakról a szak tanszékei és a kar vezetői március 8-án. A fórum címe Gazdálkodási szak — Út az üzleti világba, volt. A programon végként részt vett a Szerencsejáték Rt. ügyvezető igazgatója, dr. Németh József és személyzeti igazgatója, M. Tóth Lajos, akik gyakorló szakem- berként emellett érveltek, hogy miért érdemes egy 20 éves fiatalnak a biznisz vilá- gát választania életpályául.

Minden jelen levő diák két- oldalas tájékoztatót kapott, amelyből megtudhatták, hogy milyen tanszékek oktatnak a karon, kik ezeknek a vezetői, illetve hogy milyen fő és mellék szakirányok vehetők fel az üzleti képzést választók szá- mára. 12 brosúra hátoldalára a Szerencsejáték Rt. apró rek- lám, „nyalókáját” ragasztották. Azok a szerencsés hallgatók, akik ezeket kapták, ajándék- csomagot vehettek át a cég képviselőitől.

Pénzes kérdés

Az egyetemen Soros-képzésben tanuló, végzős diákok meg- lepődve tapasztalták, hogy február havi összes járandóságuk mellé a pénztárban a „nem lehet kifizetni” szövegezés került. A dolog érthetetlen volt, a dekátnak sem tudtak választ adni kérdésükre. Szabó Katitól, az EDJB tagjától kértünk infor- mációt.

— Tulajdonképpen hosszas vita után mára eldőlt, hogy mégiscsak jár az említett diákoknak is az alapítványi, ösztöndíj és a többi egyéni megállapított összeg. A félreértés ab- ból adódott, hogy a minisztérium összekötője csak feltételes módban beszélt a pénz kifizetőségéről, és ezt „kell” még konkretizálni, megvitatni. A végeredmény, hogy a kifizetésekre sor kerül visszamenőlegesen is, de a pontos időpont, hogy mikor vehetők fel a pénzek, még nem dőlt el. (Ez iránt majd a 148-as szobában lehet érdeklődni.)

(Folytatás az 1. oldalról)

mithatnak a doktori hallga- tók?

V.: Ezek bizony fogas kér- dések. Hadd ne beszéljünk most a szegénytelenes ala- csony egyetemi fizetésekről! Erről nincs igazán mit mon- dani, legfeljebb csak annyit, hogy ezért még nagy árat fog fizetni az ország. Csak azt nem értem, hogy ezt miért nem látják az illetékesek. Szerencsére rövid távon a külön- böző külföldi segély- és hitel- források a jobbák számára megteremtik az egyetemi lét- hez szükséges minimális anyá- gi és technikai feltételeket.

Ősszel indul a Ph.D.-képzés

Persze ezeknek utána kell menni. Ami a doktori diáko- kat illeti, a kormányzat bizo- nyos kvóták alapján tisztes ösztöndíjat szándékozik adni nekik, nettó 14 ezer forint kö- rüli összegről van szó, ami nagyjából egy tanársegédi fi- zetésnek felel meg. Ezt termé- szetesen ki kell egészíteni, részben diákfedezmények- kel (kollégium és egyébek), részben külföldi ösztöndíjak- kal, esetleg az oktatási és ku- tatási díjakkal. Úgy gondol- lom, hogy ez elég ösztönző lesz azok számára, akik a ku- tatói életpályá iránt vonzó- nak. Egyébként úgy gondol-

juk, hogy ősszel minden prog- ram beindul, ahol kellő szá- mú és megfelelő jelentkező lesz.

K.: És milyen kompenzáció- ban részesülnek a programban oktató tanárok?

V.: A kormányzat nem szé- gyelli az egyetemeket arra in- teni, hogy a Ph.D.-képzés a normális képzés része, ezért tudomás szerint nem akar többet adni a doktori programokhoz. Ha ez így lesz, akkor azt csak politikai és hi- vatalnokai ostobaságnak tud- nánk minősíteni. Ugyanis ez csak tisztes egyetemi fizetések esetén lenne természetes alap- állás, s hol vagyunk mi azok-

tól. Mindenesetre az egyetem- nek mindent el kell követnie, hogy ne mondjam lopni és csalni, hogy anyagilag is von- zóvá tegye legjobb tanárai számára az első időkben ko- moly kihívást és sok ráfordítást jelentő doktori oktatást. Hosszú távon azonban ez a be- fektetés kamatostul meg fog térülni azon tanárok számára, akik a doktoranduszképzést jól és színvonalosan végzik. A doktoranduszok ugyanis je- lentősen megnövelik a tanár kutatási kapacitását, ez nem- zetközi tapasztalat.

K.: Mi várható a továbbiak- ban, mi az elképzelt menet- rend?

V.: Az Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottság szá- mára bizonyára sok gondot és munkát fog okozni a hírek szerint mintegy 250 program (ezeken belül mintegy 800 al- program) kiértékelése és elbí- rálása. Június előtt semmikép- pen nem várható a dönté- sek. Mi viszont szeptember- ben el szeretnénk kezdeni eze- ket a programokat, az akkre- ditációs döntéstől függetlenül. Az idő rövidsége miatt tema- tikák, tantárgyprogramok rész- letes kimunkálására és egy- más közötti koordinálására még nem volt alkalom, s ez még jel- tős munkát jelent a vezető oktatók számára. Ez a munka most folytatódik. Egy- idejűleg el kell készíteni és még márciusban közzé kell tenni a programok brosuráit, amelyeket a potenciális jelen- tezőkhöz különböző csator- nákon át kell eljuttatni. Egy- szóval nem kevés munka van még hátra ahhoz, hogy a pro- gramokat a siker reményében szeptemberben elindíthassuk. A tapasztalt munkaszellem és érdeklődés alapján bizom benne, hogy a félév során mindezen a nyitott kérdéseket sikerrel meg fogják oldani a szakbizottságok.

PÁRIZS LAJOS
Számvetési tanszék

Megpróbáltuk...

Mindig is borzalommal töltött el az olyan állófogadások látványa, ahol legutolsó divatot majmoló emberek tülekedtek a svédasztal körül, hogy a legjobb falatokra lecsaphassanak, rejtve attól, hogy pont nekik nem jut ebből az ingyen bőségszaruból. Ezért örömmel fogadtam a hírt, miszerint szerveznek egy konferenciát az egyetemen, amelynek öltözködés, etikett és protokoll lesz a témája. Neves előadókat, érdekes témákat ígért a program, a részvételi díj is elfogadható volt, részemről a kellő érdeklődés is megvolt. Nosza, elrohantam jelentkezni, nehogy kimaradjak belőle! Lelkesedésem határtalan volt!

A konferencia kezdetéig...

Első megdöbbenésem az emberek öltözete okozta. Sokan érezték, hogy ha már ilyen „flancos” dologról fogunk előadást hallgatni, hát csinosnak és elegánsnak kell lenniük. Sajnos, ez nem mindenkinek sikerült! Lehetne vitatkozni azon, hogy ez mennyire pénz kérdése. Persze ez is lényeges momentum, de szerintem eppágy függ az illető ízlésétől és önkritikájától.

Második nagy csalódásom az állófogadástól volt. Előtte megtudtuk, hogyan kell ilyen helyen viselkedni: hogyan tartjuk a tányért és az evőeszközöket, mennyit szedünk a tányérunkra, hogyan társalogunk egymással stb. Na, gondoltam, vége a régi időknek, mi már tudunk viselkedni!... Hát... Tevedtem.

Pedig a lehetőség adott volt. Az előadók többsége színvonalas órát tartott. Sajnos, a rendelkezésre álló idő minden esetben jóval kevesebbnek bizonyult a szükségességnek.

Harmadik, és egyben legnagyobb ellenérzésem a „working groupokkal” kapcsolatban alakult ki. Sajnos, nem jöttem rá, hogy milyen elv szerint osztottak be minket a szervezők, csak azt tudom, hogy voltak olyanok, akik nem kerültek be abba a csoportba, ahova az előzőleg leadott preferenciasorrend alapján szerettek volna.

A foglalkozások helyének megválasztása sem vallott profizmusra, mivel sem a hideg Kőzug Pince, sem az aula nem alkalmas szemináriumok tartására. Hiába voltak ott jó szakemberek, a rossz akusztika, a nagy létszámú csoportok, az idő rövidsége egyszerűen élvezhetetlenné tették a foglalkozásokat. Persze az előadók nagy részének még így is megértte, hisz leendő potenciális vevőkörüknek népszerűsíthették saját termékeiket. Azzal azonban szembe kell nézniük, hogyha az egyetem nem emeli drasztikusan a juttatásokat, vagy nem hal meg sürgősen a gazdag nagybácsi, akkor a közeljövőben nem fenyeget minket a Boss-öltönyök, Dior-parfümök, francia fodrászok és a drága kozmetikumok itt megismert világa.

— da —

Elsősök véleménye az elitképzésről

Az egyetemen a speciális képzés bevezetése sokféle érzelmet váltott ki az emberekben. Vannak, akik teljes energiájukkal ennek élnek, mások, ahol csak tehetik, hangot adnak ellenérzésüknek. Hogyan látják ezt az elsősök, akik közelről tapasztalták meg az új rendszert? Az elitképzésre járó két hallgató, egy lány és egy fiú (L., F.) a következőket mondták:

L.: Az első félévben nem volt sokkal több a tananyagunk, mint alapszinten. Egyetlen emelt szintű tantárgyunk volt, az analízis. Ebből két hétig tanultam a szóbeli vizsgára, de évközben nem jelentett sok többletmunkát. A második félév már más lesz.

F.: A felvételi után eredetileg alapszintre kerültem, de év elején írtunk egy logikai tesztet, és annak alapján be lehetett kerülni az emelt szintű csoportba.

— Mi a véleményed a tanárutakról?

L.: Akikkel találkoztam, jók voltak. A matematika tanárunk nagyon jó. Úgy érzem, végül is jó tanárokat kaptunk.

F.: Az első félévben a matematika maximálisan meg voltam elégedve. A vizsgákhoz majdnem elég volt az, hogy az ember rendszeresen bejárjon és odafigyeljen az órára.

— Mit vársz a speciális képzéstől?

L.: Szerintem a legtöbb ember, aki idejött, azért tette, mert megvolt hozzá a pontszáma, a lehetősége, és azt mondta magában, megpróbálom, meglátom, mi lesz. Egyébként a magasabb elméleti képzés, amit ígérnek, nem rossz dolog. Azonban, úgy gondolom, ez csak annak jó, aki nem a mindennapos gyakorlati dolgokkal akar foglalkozni. A többieknek ez felesleges. Nekem volt egy elképzelésem, hogy közgazdasági karra akarok menni, tehát ez számomra megfelelő. Ez most még érdekel, hogy később mi lesz, majd elvállik.

F.: Mindenki, aki végig emeltszintre jár, 100 plusz pontot kap a harmadévi végi rangsorolásnál. Azonkívül érdekel is mélyebben a közgazdaságtan. Azért is megéri idejönni, mert ugyanazokat a dolgokat tanítják több órászámban, vagy többet, mást tanulunk, ami szintén jó pont. Azok, akik csak a pontszámért csinálják az emeltszintet az első, keményebb félév után úgyis kiesnek. A speciális képzéstől azt várom, hogy beleljen irva a diplomába, hogy részt vettem ebben. Bár ez egy lapos elvárás. A dolog másik oldala az, hogy úgy képezem, az ember itt képzetlenebbé válik, mint a többiek, jobban ért majd azokhoz a dolgokhoz, amivel foglalkozni akar.

— Nem volt nehéz az első félév?

F.: Nem. A mostani már más. A mikroökönómia és a számítástechnika rendszeres felkészülést követel.

— Az egyetemmel kapcsolatban általában mi a véleményed?

L.: A felvételi előtt az egyetem egy nagy misztikum. Nehéz bekeülni, de bent már nem olyan nehéz. Könnyen el lehet veszni. Egyedül marad az, aki nem próbál valamilyen társaságba bekerülni. Könnyű sok embert megismerni, de közel kerülni hozzájuk nehéz.

— Ezt nem befolyásolja az, hogy végül is te egy olyan képzésben részesülsz, ami az évfolyamnak csak a kisebb részét érinti?

L.: Jobban ismerem azokat, akik az emelt csoportban vannak. Velük többet tudunk be-

szelgetni az egyetemi ügyekről, de ezenkívül is. Közösségi szempontból az emelt szintnek eddig nem volt különösebb szerepe. A beilleszkedés egyébként szerintem a csoporttól függ. A miénk szerintem jó.

F.: Szerintem a közösségi élet nálunk jobb, mint az alapszintnél. Itt más a szellem. Ugyanazért vagyunk itt. A tanárokkal is elég személyes a kapcsolatunk. Összehasonlítva a szociológia oktatást és most a mikroökönómiát meg a lineáris algebrát, teljesen más a helyzet.

— Van valami, amit megváltoztatnál?

L.: Szeretném, ha lehetőségem lenne arra, hogy megválasszam, mit akarok emelt szinten tanulni. Az összes emeltszintű tantárgy nem érdekel annyira, hogy magamtól is így tanuljam. Szerintem vannak köztük olyanok, amelyek így feleslegesek, és akkor sem lesz szükségem rájuk, ha esetleg elméleti közgazdász leszek. Nagyon jó az, hogy a mikroökönómiát tanítják. Nincsen előadás, csak szemináriumok vannak. Könyvből tanulunk. Az nagyon sokat jelent, hogy több szemináriumunk van. En az egyetemen az előadásokat feleslegesnek tartom. Vagy annyira rosszak,

hogy nem érnek semmit, vagy nem lehet odafigyelni rájuk. Legszívesebben nem is járnék be rájuk. Az nem tetszik az egyetemen, hogy nincsenek gazdasági tárgyak az első félévben, utána pedig összesűrűsödnek. Az első félév után sok embernek elmegy a kedve az egészről, mert nem azt kapta, amit várt. Eltöltünk itt egy fél évet, és semmi olyat nem kapunk, amiért idejöttünk.

Nem tetszik még az, hogy sok humán tantárgyat tanulunk. A választható tantárgyakra gondolok. Ezek nem is igazán választhatók, mert négyből hármat kell felvenni az első évben. Érdekesek, de nem kapcsolódnak a közgazdaságtanhoz. Szerintem ezt úgy kellene megoldani, hogy felvehessük őket fokozatosan és valóban választhatóvá ezeket az, akit érdekel.

F.: Nem egyenletes a tantárgyak elosztása. Az első félévben csak egy emeltszintű tantárgyunk volt, most pedig három van. Ezenkívül az első félévben is lehetne gazdasági tárgyat tanítani. Például volt egy tantárgy, a Bevezetés a közgazdaságtanba, amit fakultatívan lehetett tanulni. Szerintem ennek választható, vagy kötelező tárgynak kellene lennie.

Az emelt szintű tanulóknak el kell végezniük az összes emeltszintű tantárgyat, aki ezt nem teszi meg, alapszintre kerül. Az első félév után már szép számmal voltak ilyenek. Egy alapszintre került lányt és fiút is megkérdeztem a tapasztalatairól:

L.: Azért jöttem ide, mert megvolt hozzá a pontszámom. Amikor megkaptam a tájékoztatót, gondolkodtam a dolgon, anyukám azonban rábeszélte, hogy mindenképpen próbáljam meg. Középiskolában értettem a matekot, nem volt vele gond. Itt viszont az elméleten volt a hangsúly, rengeteg tételt kellett megtanulni, az egészen más. Egyébként a dolgozataim jól sikerültek, azok feladatokból álltak. A szóbelire az elméletből felkészülni már nem volt kedvem. Inkább a nyelvekkel foglalkoznék szívesen, és az egyetemen kívül is van néhány elfoglaltságom, az emelt szint pedig nagyon leköti az embert.

Néha kételkedem még, jól tettem-e, hogy alapszintre mentem. (Ez úgy történt, hogy nem mentem el szóbelizni matekból.) Rossz érzés, hogy megfutottam tőle. Eddig jó tanuló voltam, könnyen ment minden. Ha nincs a szóbeli vizsga, akkor talán még mindig ott lennék. Én nem érzem különösebb elhivatottságot, de az ott maradtak között is még sokan vannak, akik a pontszámért csinálják az egészet.

F.: Kíváncsiságból jöttem ide, azt gondoltam, nem veszek semmit, hiszen csak kiesni lehet. Egyébként úgy kerültem

alapszintre, hogy nem jutott elég időm arra, hogy elkészüljek a szóbeli matek vizsgára, mert a gazdaságtörténet vizsgát később tettem le, mint ahogyan terveztam.

— Egyébként érdekelt, amit ott tanultatok?

— Igazából nem érdekelt az elmélet. Azt még nem tudom, hogy én mit akarok csinálni, eddig a humán tantárgyak től jól sikerültek, az oktatás, a pedagógia, a gazdaságtörténet.

A tájékoztatóban év elején azt írták, hogy próbálnak a diákok és a tanárok között közvetlen kapcsolatot kialakítani. Szerintem ez egyáltalán nem volt jellemző az első félévben. A társaság azért jó volt, nem éreztem magam egyedül. Mindezzel együtt alapjában véve jónak tartom a rendszert. Történt néhány igazságtalanság is. A félévi számonkérés nem volt egyenlő. Ugyanazt a feladatot írtuk, és mégis eltérő eredmények születtek, szerintem lehetetlen, hogy az egyik csoportban annyival jobb képességűek lennének az emberek. Az is furcsa dolog, hogy az egyik emelt csoportnak több mint a fele alapszintre került, más csoportokban sokkal kevesebben jártak így. Ha az ilyen egyenlőtlenségeket kiszűrjük, akkor azoknak, akik ott vannak, biztosan jó lesz.

K 6

Velencei karnevál

Velence vitathatatlanul a legszebb, a legöregebb, a legkulturáltabb és a legromantikusabb városok egyike, úgyhogy nem csoda, hogy minden évben a világ minden részéről több ezren eljönnek ebbe az álomszép kis városba február végén a nagy karneválra. Az idén ismét nagy sikere volt a velencei karneválnak, mivel az utolsó hétvégén már olyan sok turista jelent meg, hogy szinte lehetetlenné vált a közlekedés az utcákon. Kellemes meglepetés volt felfedezni a rengeteg magyart a látogatók között.

A mi kis csapatunk is Budapestről indult el, közöttünk egy amerikai, egy kanadai magyar, egy angol magyar, egy osztrák és egy itteni magyar, majd Velencében több magyar származású fiatal találkoztunk egy olasz magyar lánynak a lakásán. Szikrázó napsütés között bennünket a péntek délutáni megérkezésünk, és lepakolás, pihenés után mind-

nyájan kifestettük magunkat és elmentünk földérinteni az esti Velencét. Gyönyörűen világított hidakon és utcákon gyalogoltunk a fiatalokkal, majd kikötöttünk egy szabadteri olasz koncerten, ahol már több száz fiatal javában jól szórakozott, amit a világbékek és fagyjóllet elleni küzdelemnek ajánlottak.

Másnap érkezett meg a nagy tömeg, és szinte csoda, hogy el tudunk jutni egyáltalán valahova, de sikerült napközben egy hajókirándulásra részt venni a Nagy Csatornán, és elámulni a parádén a Szent Márk téren. Hihetetlen tömeg gyűlt össze a különböző előadásokra, műsorokra, kiállításokra, zenéi és jelmezbemutatókra. Este folytatódott a nagy buli és örömteli éneklés, nevetés. Kurjongatás kísért bennünket végig az utcákon. Estére már tizenötven jöttünk össze a csoportban, ismét koncertre mentünk, utána pedig folytattuk az éneklést, táncolást a tömeggel együtt a Szent Márk téren. Végül beültünk egy helyes kis olasz borozóba, ahonnan csak a hajnali órákban távoztunk.

Reggel aztán visszaindultunk Magyarországra, csodálatos élményeket hozva magunkkal.

Miklósi Anna-Mária

Egy nemzetközi hétről

Dalolt ott boldog-boldogtalan

Az egyetemen működő AIR évente megrendezi az egyhetes nemzetközi programját, a Study Tourst. Egész Európából érkeznek résztvevők, s ennek megfelelően az ő rendezvényeikre tőlünk is mehet 2-3 fő. A finnországi partner február 15-21 között tartotta az „International Helsinki Days”

programját, amelyre mi is kaptunk meghívást. Összesen 34 vendég vett részt a nemzetközi rendezvényen; Svédország, Németország, Dánia, Franciaország, Spanyolország, Svájc, Lengyelország, Litvánia és Ausztria képviseltette magát.

Az ottani diákszervezet tagjainál voltunk elszállásolva, akiknek többsége végigkísért minket a hét folyamán. A megérkezés után megismertünk a fogadó egyetemmel és a finn fővárossal, és este egy nagy közös bemutatkozó vacsora keretében egymással. Itt tapasztaltuk először, hogy a Finnlandia bizony még a tartózkodóbb északiakra is hatással

van és alaposan megoldja a nyelvüket. Dalolt ott boldog-boldogtalan...

Majd megkezdődött a szakmai programok sora, s egy-egy kisebb kirándulás keretében látogatást tettünk 3 nagy cégnél: Fishars — ollói és kései nálunk is ismertek, Neste — főleg skandináv területen működő vegyipari cég, Ahlström — nemzetközi orientációjú finn cég, főként papír- és műanyag termékek széles áruskálájával. Mindhárom esetben szakmai előadásokat hallgattunk, a cég szakértői ismertették velünk kialakulásuk történetét, mostani felépítésüket és működési szervezeteiket, a jövőre vonatkozó nagyvonalú terveiket, valamint válaszol-

tak a felmerülő kérdésekre. Számomra hasznosnak tünnek ezek a gyárlátogatások, mert mindkét fél komolyan vette és bepillantást nyertünk a vállalatok életébe.

Kikapcsolódásként jártunk a városokhoz közel fekvő szigetcsoporthoz egyikén, ahol több évszázados erőd falai között sétáltunk, valamint láttuk az ottani középiskolások vidám ballagását („Penkkis”) — az összes érettségi előtt álló osztály egy-egy teherautó platóján utazta körbe Helsinkit utcait, és nagy hanggal, cukorkadobálással búcsúztatta a középiskolát.

Természetesen a finn, illetve skandináv ételekkel is megismertedtünk, a legtöbb he-

lyen valamilyen specialitással kínáltak meg bennünket (pl. rénszarvaspörkölt, sokféle hal, saláták, rák, töltött piték stb.)

És hogy a táj szépsége se maradjon ki a programból, az utolsó 2-3 napon nagy havazás volt, ami kifejezetten ideális állapotokat teremtett a hét végi kiránduláshoz. Egy hosszú buszozás után érkezünk el az érintetlen természet mélyére, ahol egy nagyobb társaságra méretezett faház, egy fatüzelésű szauna és egy befagyott tó várt ránk. Amíg bemelegedtek az épületek, körbenéztünk a környéken, versenyeztünk a hóban, építettünk egy fél-iglut, majd miután teljesen összefagytunk, szaunáztunk egy jó nagyot. Este nagy vacsorával és bulival búcsúztattuk a hetet, abban a meggyőződésben, hogy a most megismert új emberek közül néhányval még találkozunk a későbbiekben.

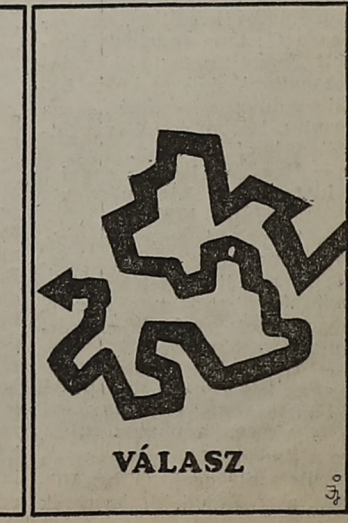
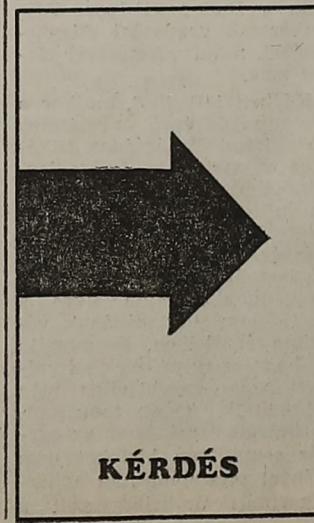
Klauz Mónika

Újságíróképzés — később

Közgazdasági és társadalomtudományi alapképzésen nyugvó, egyetemi színvonalú, diplomát adó újságíróképzés megteremtésének terveiről tárgyalt szakemberekkel Rostoványi Zsolt, a társadalomtudományi kar dékánja. A hallgatók képviselői mellett Gálík Mihály, a médiagazdaságtan tárgy gazdája (vállalatgazdaságtan tanszék) Kovács Illdiko (MÜOSZ), vala-

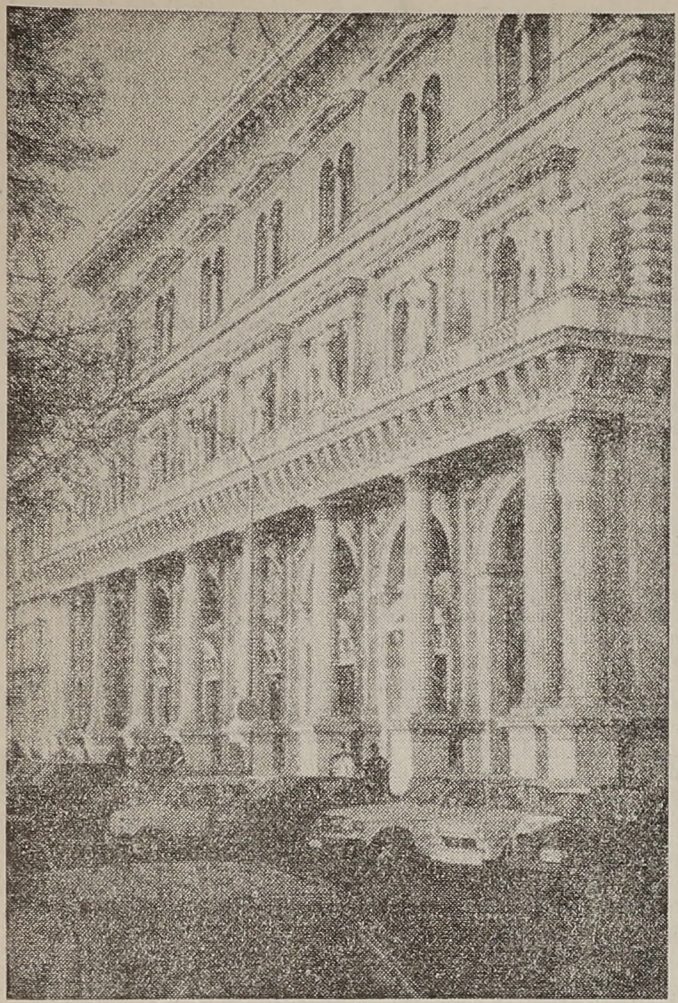
mint Najath Shamil Ali (nemzetközi kapcsolatok tanszék) tanácskoztak a képzés tartalmáról, formájáról, az oktatásba illesztésének lehetséges módjairól, pénzügyi háttéréről, a FEFA-pályázatba való bekapcsolódásról.

A terv további kidolgozást igényel, a képzés 1993 szeptemberében valószínűleg még nem indulhat.

39.0

Napoznak az istenek

Kisebb eszmefuttatás a nyolcvanas évek első felének zenéiről

Mottó: „Elek, hogy rohadjak,
Elek, hogy meghaljak,
Elek, hogy pusztítsak,
Elek, hogy pusztuljak,
Elek, Eiek, Eiek, Eiek!”

Felbuzdulva a várgesztes táborban elhangzott, alternatív zenéről szóló előadás sikerén, szeretnék egy talán még kevésbé ismert zenei irányzat magyarországi felbukkanásáról néhány szót ejteni. Remélem, sikerül adalékokkal is szolgálnom egy olyan mozgalom jellemrajzához, amelyről napjainkban — erőszakos cselekedeteik apropóján — egyre többen lehet hallani.

A skinhead-mozgalom a '60-as években ütötte fel a fejét Angliában. Az akkoriban még ska- és reggae-zenére nyomuló csoportok Desmond Dekkert és Prince Bustert hallgattak. A mozgalom igazi felvirágzásához azonban a '70-es évek közepén felbukkanó társadalmi, gazdasági problémák vezettek. A munkaerőhiány miatt az ötvenes években behívott, illetve azóta bevándorolt ázsiaiak, afrikaiak és le származottaik akkor már komoly konkurenciát jelentettek a született briteknek, ami egyenesen vezetett ahhoz, hogy a szélsőjobboldali állampolgároknak látták és láttatták a nemzetgazdaság válságának okait. Ezek a szervezetek — a

Nemzeti Front, a Brit Mozgalom, a Hadoszlop '88 stb. — elsősorban a fehér, munkásosztálybeli fiatalokat vették célba, akiket legjobban sújtott a gazdasági válság.

Ugyancsak ezekhez a csoportokhoz fordultak zenéjükkel a '70-es évek végének, a '80-as évek elejének skinhead-zeneikarai, amelyek közül a leghevesebbek a INFRA Riot, Partizans, Last Resort, Bliz és a 4-Skins. Botrányos koncertjeik, valamint a külsőségek — pl.: a 4-Skins „The Good, The Bad And The 4-Skins” lemezén egyértelműen hallható „Sieg Heil!” kiáltások — gyakran elfedik azt, hogy a skinhead-mozgalom a punk kifulladásá utáni alternatíva után kutató fiatalok zenéje, és nem egy fasiszta ideológia. A skinheadek az erőszakosságot, de ugyanakkor a válságot, a káoszt, és az erkölcsi fertőt jelenítik meg. A kiutat az erőszakkal való rendteremtésben látják, de ez ötvöződik saját tönkretételük, elpusztításuk mikrofolymatának ábrázolásában is. Saját perspektívtávlásuk igényli a rendteremtést; erőszakkal akarnak helyet biztosítani maguknak. A „szennyhullámhoz tartoznak”.

Sajátos módon az ugyanebben az időszakban Magyarországon is felbukkanó Ol-

zenekarok — a legismertebbek a CPG, MosOI '88 — kezdetben nemcsak — és nem elsősorban — az idegengyűlöletből merítették a témáikat, hanem inkább a fennálló rendszer ellen fordultak. A sivárságot, a kiáltásért, nem egy, a metafizikába hajló, megfoghatatlan valamit vádoltak, hanem látható ellenségképet kreáltak maguknak, és ennek rontották neki a maguk eszközeivel. Aminek persze meg is lett a következménye: zaklatások; a MosOI együttes tagjainak egy-másfél év felfüggesztett börtönbüntetése, a CPG tagjainak kétéves letöltött börtönbüntetése, de előfordult, hogy elmeegógyintézetbe zártak valakit.

Az előbb elmondottakra bizonyítékul szolgálhat a CPG perének vádirata — valamint a korabeli demokazetták — amelyekben az idézett számok szövegei alapján leginkább a „Magyar Népköztársaság alkotmányos rendje, szövetségi, barátsági és együttműködésre irányuló nemzetközi kapcsolatok elleni érzelmek szításával” vádolták az együttes tagjait, Mégpedig „nihilista, anarchista alapokon, tehát gyűlölettel, tészi szándékkal”, továbbá az „eladott számok alapvetően rendőrök, a kommunisták, az MNK vezetői és általában az alkotmányos rend ellen... illetve... a SZU, tehát az MNK nemzetközi kapcsolata ellen irányultak”.

(Beszélő, 1982. 4.)
Néhány szám a vádiratban is említettek közül:

Rohadt angyalok

Tele van már az ország angyalokkal dugig,
Megverik a csórákat és a kezük tiszta mindig,
Merre van itt a kiút, merre lehet menni,
Egy agyonszentelt világban nem akarok élni.

Meseország

Disznóól — ez vagy te, Magyarország;
Disznóól, ez vagy te már,
Döglesztő büdös jön beiföld,
Ki kellene mosni talán,
Megpróbálok rendet csinálni,
Megpróbálok kitakarítani,
Meseország nagyon csúnya már,
Meseország még most vigyázz!

Báb vagy

Királyunk egy báb,
öt dróton rángatják,
A nép mi vagyunk,
Bólintani tudunk...
A taps nem velünk jár,
Hátul egy árnyék áll,
Minden szál hozzá fut,
ő vigyáz minden kaput,
Refrén:
Báb vagy, Báb vagy te állat.

CC 20

Szovjet atom is atom,
A totalitást nem bírom,
A rendőrség is zaklat engemet,
USA atom is atom,
Keleten és nyugaton
A hatalomért küzdenek.
Refrén:
A hatalom az hatalom
Keleten és nyugaton
a hajszá mindenütt egyre megy...

A gazdaság lassan nem tudja elartani a munkanélküliséget, az emberek elszegényednek, a középosztály lassan lecsúszik.

— Ennyire reménytelen lenne a helyzet?

— Nem, dehogyan. Építeni lehet az ország geopolitikai helyzetére, a kedvező éghajlatra. Nem kell féltetni a magyar népet, hisz mindig kitűnő szakembereink voltak, az ipari munkaerő is jó színvonalú. Ehhez azonban szükség van az oktatás színvonalának emelésére. Nem lehet egységes oktatási törvényben gondolkodni, külön kellene szabályozni a felsőfokú, az általános- és a szakképzést.

— Még arról nem beszélt, hogyan került kapcsolatba a Dunaholding Rt.-vel.

— 10 évvel ezelőtt nyugdíjba mentem. Közben megbetegedtem, és már szaktanácsadással sem foglalkoztam, de a gazdasági folyamatokat ekkor is figyelemmel kísértem. Vásároltam négy darab Dunaholding részvényt, és amikor az árfolyamuk mélyre zuhant, felszólaltam a nyílt igazgatósági ülésen, rámutattam néhány problémára. Ezután felkérték a felügyelőbizottsági tagságra, amit némi gondolkodás után elvállaltam. A közgyűlés előtt két héttel megkezdtem a részvénytársaság vezéregazgatója, hogy vállalnám-e az igazgatósági tagságot. Végül igent mondtam. A közvetlen ügyvezetésbe nem kapcsolódok be, leginkább a Dunaholding Alapítvány ügyeit viszem. Az alapítvány az ifjúság nevelésére, a sport és a művészetek támogatására helyez hangsúlyt. Fontos, hogy valaki átvállalja a régi állami vállalatok szponzoráltjainak támogatását, a gazdasági gondolkodás fejlesztését.

A Dunaholding Alapítvány mellett még az Egészséges Ifjúságért Alapítvány szervezését végeztem el. Ez az alapítvány független a Dunaholdingtól, bár a vezéregazgató és a felügyelőbizottság elnöke egyévi jövedelmét ajánlotta fel a javára. A bankok — akikre alapoztam volna — azonban nem támogatták a kezdeményezést, így annak léte veszélybe került. Az alapítvány többek között az állami gondozott gyerekek nevelésükhez kerülését és a gyermekvédelmet támogatta volna. Remélem, hogy nem kell feladnunk, én mindent megteszek ezért, de az állami költségvetés támogatása nélkül a neves szakemberekből álló kuratórium sem lehet képes a felnövekvő nemzedék egészségvédelmének komplex kezelésére.

A folyamatban lévő világbanki kölcsön és kapcsolódó saját források keretében mód lenne nemcsak a tevékenység megindítására, de országos mozgalommá fejlesztésére is.

Horváth Réka

Horthy István kollégiumából a Dunaholding Rt. igazgatóságáig

Beszélgetés dr. Littera Gyulával

Jogi egyetem, Horthy István Kollégium, svájci konzulakadémia helyett három és fél év hadifogság, közgazdasági tanulmányok, Szakmunkásképző Intézetek Forradalmi Tanácsa, KDNP, egy infarktus, négy Dunaholding részvény. Dr. Littera Gyula a Dunaholding Rt. Igazgatóságának tagja. Nem szokványos „üzletember”.

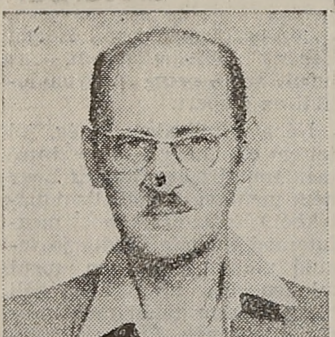
Littera Gyula: — A Felvidéken születtem, szüleim egy falusi iskolában tanítottak. Nagy családban nőttem fel — egyik évben az Ipolyási Gimnáziumba, a Felvidéket Magyarországhoz csatolták, ekkor lettem magyar állampolgár. Budapesten jogot halgattam, előbb a jogtörténettel foglalkoztam mélyebben — még az egyetemen adjunktusi címet szereztem —, majd a nemzetközi jog kezdett érdekelni — diplomáciai pályára készültem. 1942-ben felvételt nyertem a Horthy István Kollégiumba, ami afféle elitkollégium volt, 160-180 jelölt közül választották ki 22 embert, mindenféle protekció nélkül. A kollégium nyitott szellemisége sokat nyújtott tagjainak — kár, hogy a háború miatt elhalt ez a kezdeményezés. Ezekben az években írtam egy dolgozatot a Külgügyi Társaság ösztöndíj-pályázatára a közép-európai nemzetállamokról amivel egy híres svájci konzulakadémia ösztöndíját is elnyertem, de sajnos a németek nem engedték megkezdeni ottani tanulmányaimat. Helyette mehettem volna Berlinbe egy hasonló iskolába, de érthető módon a „meghívást” nem fogadtam el.

1944 szeptemberében summa cum laude diplomát szereztem. Ezen az őszön sógorom révén egy titkos nyomdával is kapcsolatba kerültem, egy ízben a Gestapo engem is elfogott. Semmit nem tudtak rámbizonyítani, de egy héten belül indulnom kellett — a frontra. Három és fél évet töltöttem hadifogságban.

— Hogyan lehet ennyi időt olyan körülmények között kibírni?

— Szerencsés ember vagyok, mert a nehéz helyzeteken mindig átgépittem a hitem — istenhívó ember vagyok. Tudom, hogy ez egy gazdasági embertől nem szokványos...
— Gazdasági ember. Hogyan lett egy reményteljes ifjú jogászból közgazdász?

— A hadifogságból hazatérve a Budapesti Törvényszéken kezdtem dolgozni. Olthay Vilmos, a politikai kirakatperek

„Iparunk még nem viseli el a szabad versenyt!”

hírhedt tanácselnöke egy ízben előadást tartott néhány jogi kérdésről, és többek között ezt mondta: „Ha egy esetben a bűnösség gyanúja felmerül, és a gyanúsított származása nem megfelelő (pl. kulák), akkor a gyanút beigazolódtnak kell tekinteni.” Senki sem szólt közbe, egyedül én álltam föl, hogy ez a felfogás egyáltalán nem egyezik a magyar jogrenddel. 1952-ben felmondtak nekem. A Munkaerő-tartalékok hivatala a Belioanisz Gyár Szakmunkásképző Intézetébe helyezték el. E munkahelyemen mérlegképes könyvelői oklevelet szereztem. Később már főkönyvelői státuszban dolgoztam. Ezután megbízták az Országos Vezetőképző Központ kialakításával, de mivel nem léptem be a pártba — bár többször próbálkoztak beléptetéssel — csak a háttérből irányítottam a szervezést. Több más munkahely után a Budapesti Ipari Szövetkezetek gazdasági ellenőrzésével, majd vezetésével bíztak meg.

Közben jött 1956, amikor a Szakmunkásképző Intézetek Forradalmi Tanácsának titkárává választottak. Amire legbüszkébb vagyok az az, hogy az én fejemből pattant ki az ötletem Mindszenty hercegprímás úr híres rádióbeszédének. Én beszéltem rá, hogy mindenképpen szálljon síkra a forradalom tisztaságának védelme érdekében, és mondja el, hogy az események semmilyen más nemzet ellen nem irányulnak. Az én tanácsomra beszélt arról, hogy az egyház semmilyen birtokot nem igényel vissza. Miután a hercegprímás úr beleegyezett a

beszéd elmondásába, a kormány tagjait kellett megkeresnem az ötletemmel.

— Az ön élete kész történelem. Milyen fontos eseménynek volt még tanúja?

— Érdekes, hogy életemben három „nagy beszéd” játszott szerepet: az előbb említett Mindszenty, még korábban a Horthy István Kollégiumban Horthy Miklós utolsó beszédét nekünk mondta el a német bevonulás előtt egy héttel, e beszéd fő gondolata az volt: „Hol van még egyáltalán Európa?” — ki fogja helyreállítani azt a rendet és kultúrát, amit ez a szó jelentett?

A harmadik számomra fontos beszédet magam mondtam el a mostani kormánykoalíció megalakulásakor a Közgazdaságtudományi Egyetemen.

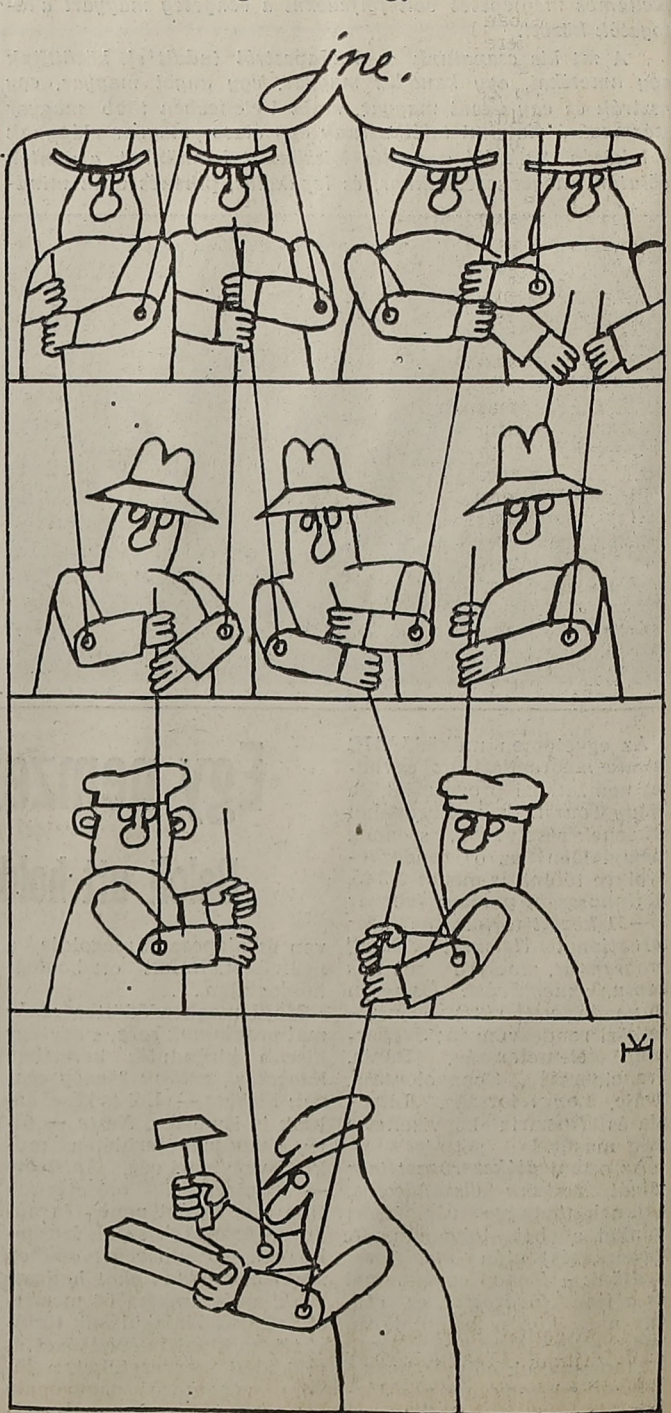
— Ezek szerint szerepet vállalt a mai politikai életben is?

— Nem. Tagja vagyok ugyan a KDNP gazdasági bizottságának, sőt a kerületi etikai bizottság elnöki tisztét is elvállaltam, mégsem vagyok „politikus” — nem való nekem az a világ. Nem tudnám elviselni, hogy állandóan olyan kompromisszumokra kényszerüljek, amelyekről tudom, hogy nem a lehető legjobb megoldást jelentik. Ugyanakkor támogatom a jeleplegi kormányt, hiszen nagy érdemei vannak az ország nemzetközi politikában betöltött szerepének stabilizálásában, az infláció megfékezésében. A külső államadósságunk is csökkent, ami szintén e kormány érdeme. Egy valami van, ami kevésbé tetszik, az pedig az, hogy gazdasági kérdésekben el kellene már szakadni a régi dolgoktól, nem az a fontos, hogy honnan jöttünk, hanem a jelen helyzet kezelése a lényeg.

— Hogyan látja az ország mai helyzetét?

— Az óriási piacvesztést még mindig nem tudtuk kiheverni, a technológiai lemaradásunk nagyon jelentős, nincs szabad vállalkozói tőke, a legkomolyabb gazdasági pozíciók még mindig a régi emberek kezében vannak, a privatizáció lassan halad — fekézik a körülöttünk zajló események is —, nehéz megtartani a kényességet, az infláció megfékezése és az ipari termelés volumenének megőrzése közt. Fontos lenne bekapcsolódnunk a világgazdaságba, ugyanakkor iparunk nem viseli még el a szabad versenyt.

„A fele melő se olyan felemelő, mint a Bahama szigeteken egy fekete nő...”

A KÖZGAZDÁSZ február 12-i számában jelent meg Komócsin Sándor Ki ad választ című cikke, amely Litván Györgynek a Jelcin-iratokkal kapcsolatos, Népszabadság-beli nyilatkozatára reagál. Szerkesztőségünk küldött Litván Györgynek egy példányt, hogy ha kíván, válaszoljon az őt ért kritikára. A neves történész az alábbi cikket írta lapunknak.

1956 „kulcskérdései”

A szerkesztő jóvoltából — távollétem miatt — némi késéssel — eljuttott hozzám Komócsin Sándor *Közgazdász*-beli írása. Feltételezem, hogy a szerző fiatal ember, a lap pedig mindenképpen, azaz elsősorban fiataloké. Ezért érzem szükségesnek, hogy válaszoljak nem egészen jóhiszemű és korrekt vitacikkére, melyben egy viszonylag rövid napilapinterjúján kör számon tanulmányba illő részletezést és elemzést.

Történelmi és nem bűnös bűn, amivel K. S. ádó, ha „véleményalkotását az eseményekben való érintettség befolyásolja”. Tisztában vagyok ezzel a veszéllyel, de nem hinném, hogy ezáltal illetékes vétekekben lennék elmarasztható.

K. S., mint írja, „sose” hitte el nekem, „hogy a Nagy Imre vezette politikai csoport konszolidálni tudta volna az 1956-os forradalmat”. Ezt azonban én magam sem hiszem, s ilyet sem most, sem máskor nem állítottam. A Nagy Imre-csoportot például sohasem azonosítottam Nagy Imre *kormányával*, amelyben (mármint az utolsóban) tudvalevően jelen voltak a másik három koalíciós párt képviselői is, így Kovács Béla, Tildy Zoltán, Kéthly Anna és Bibó István. Ennek a nemzeti kormánynak, amelyet a Maléter, Király és Kopácsi vezette fegyveres erők (a támogatásukat is beleértve) s a munkástanácsok stb. is támogattak, rövid távon minden bizonnyal sikerült volna konszolidálni a legfőbb céljaiban éppen kiégett forradalmat.

Más kérdés persze, hogy az utolsó napokban már formálódni kezdő jobboldali később, azaz néhány hét vagy néhány hónap múlva milyen feszültségeket és konfliktusokat, netán jobbratolódást idézett volna elő. Ez bizonyos fókig valószínűsíthető, de éppúgy nem bizonyítható, mint az ellenkezője.

Azt viszont bizonyítani sem kell, hogy a november 5-i hétfőn nagyrészt megindult volna a munka, a közlekedés stb. — egyszerűen az interjúban említett „normálisabb” élet.

Ami mármint a magyar '56 állítólagos „kulcskérdése” adott állítólagos „válaszomat” illeti, véleményem szerint itt sokkal inkább egy *alkérdés* van dolgunk.

A cikkíró azt igatja, hogy a probléma ugyanis, amit nem kíván „egyenest” kimondani, Kádár János történelmi szerepének értékelése. Írásának igazi mondanivalója —

ami persze túlviz az interjú keretein — nem egyéb, mint a Kádár „választotta” útnak, a „szükségesség” és a kényszerpálya elfogadásának igazolása. Ezért nem tetszik neki, amit Kádár történelmi felelősségéről mondtam (hogy ti. minden viszonylagos és későbbi érdemétől függetlenül, november elején eszközül adta magát a magyar szabadság eltiprásához).

Ehhez a nemtetszéshez természetesen joga van K. S.-nak. Ahhoz viszont nincs, hogy teljesen egyértelmű választomat úgy értelmezze, mintha szerintem Kádár (vagy más) Moszkvának „igen” és „nem” helyett valami „harmadik”, kibúvó választ, afféle „értelmiségi” mellébeszéléssel próbálkozhatott volna. Ebből a fantazmagóriából ugyanis messzemenő és zavaros következtetést von le a magunkfajta értelmiségiek politikai döntésképességéről, amit aztán — mint 1956-ban is! — a józan, realista politikusoknak kell mindig helyrehozni.

K. S. azt hangsúlyozza, hogy Nagy Imre és csoportja fel se vette az „alapkérdést”, hogy „meg kell-e egyezni a szovjetekkel”? Megnyugtathatom: máskor sem volt szó azokban a napokban, csak hogy a kétségtelen bizonytalanság (nemcsak a kormánykörökben, hanem az egész országban), a finoman szólva ellentmondásos szovjet magatartásból, a barátságos, sima szavak és a vészterhesen vonuló csapatok ellentmondásából fakadt.

Talán lapozzon bele K. S. a vitatott interjú tárgyát képező „Jelcin-kötetbe”. A 69. oldalon olvashatja, mit táviratozott a szovjet pártelnökség Togliattinak október 31-én: „Egyelőre nem lépünk fel nyíltan Nagy ellen, de nem nyugozunk bele a reakciós fordulatba.”

Ugyanaznap határozta el az elsőpró erjú katonai intervenciót. Andropov nagykövet azonban még november 2-án is szemrebbenés nélkül letagadta Nagy Imrenek mind a katonai előkészületeket, mind Kádár és Münnich „eltüntetését”. A döntésről csak ez utóbbiakat informálták.

Nem furcsa ennek tudatában számon kérni Nagy Imrén és „csoportján” a „megegyezés” elmulasztását?

Ami Kádárt illeti, ő szerintem már *Budapesten*, november 1-jén igent mondott Andropov vagy más szovjet funkcionárius kérdésére vagy felszólítására. (Ez, mint igen értelmes ember, nagyjából rögtön tisztában volt a konzekvenciákkal is.) Moszkvában már nem hogy há-

rom, de még két válaszlehetősége sem volt! Valójában nem ő döntött, csupán *elfogadott* egy döntést. Valami fontosat azonban megígért: akkor és később is sikerült megakadályoznia, hogy a Moszkvában száműzött Rákosi-csoport is hazatérhessen, s részt vehessen a „rendcsinálásban”. (Ez utóbbi kétségkívül nem csekély eredménynek bizonyult, bár sokat lehetne gondolkodni és vitatkozni azon, hogy a sok pozitívum mellett, amelyet a rendszer kádári liberalizálása hozott, mennyi máig ható kárt okozott a társadalom ezzel együtt járó kádári korrumpálása.)

1956 központi alakja azonban nem a szovjeteknek fejt hajtó, majd az engedélyezett játékeretet később ügyesen kihasználó Kádár, hanem a „szükségesség” és a szabadság összeegyeztetésén fáradozó, a moszkvai akarat és a népakarat között öröklődő Nagy Imre. A „kulcskérdés” pedig nem Kádár előkészített „döntése” s ennek erkölcsi vagy lélektani háttere, hanem az, hogy Sztálin halála után volt-e egyáltalán lehetőség — hatékonyabb amerikai politikával s egyéb kedvezőbb körülményekkel is számolva — a nemzeti függetlenség legalább „fenn” fokának elérésére, a szovjet kényszerubbonyból való kibúvásra, s hol húzódtott az a határ, ameddig reformokkal el lehet menni. Ez más szóval tényleg a *megegyezés* kérdése, de nem a kádári engedelmeskedés és ügyeskedés szintjén, hanem a szó *valódi* értelmében, amint azzal Nagy Imre próbálkozott 1953-tól kezdve, a forradalom előtt és alatt, Bibó István pedig a november 4-i invázió után.

Az eredményt, az őszinte megegyezési kísérletekre adott szovjet választ ismerjük. A kommunista reformer Nagy Imrét kivégezték, a harmadikutas Bibó pedig éppen csak hogy elkerülte ezt a sorsot. A szovjet vezetés akkoriban — és még jó ideig — nem ismert megegyezést, csupán feltétlen engedelmeskedést. Ez volt a „hatalmi realitás”. A K. S. által bírált „értelmiségi csoport” (az ún. nagyimresek vagy revizionisták) pedig éppen ezt a realitást felismerve mondott *nemet* arra, amire Kádárék a Quislingek módjára *igent* mondtak, s fordított végképp hátat a nemzettel együtt a kommunista eszme és politika minden formájának.

A megszállók mindig találnak kiszolgálókat, de ettől még nem kell ezeket utólag felmenteni.

LITVÁN GYÖRGY

Egy tucát nő, egy tucát férfi = Bölöni-ösztöndíjasok

Három feltételnek kellett megfelelniük, hogy esélyük legyen egyáltalán: nem lehetek idősebbek 40 évesnél, egyetemi diplomát kellett fölmutatniuk és vállalniuk kellett, hogy mindenképpen visszatérnek Romániába. Százhatvan jelentkezőből, hosszas rostálással választották ki a 12 fiút és 12 lányt, akik mostantól a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány első posztgraduális ösztöndíjasai egyetemünkön. Zsembinszky István *közgazdász*, Hajdu Zoltán *geológus mérnök*, Páll István *elektromos mérnök* „mindent otthagyt”, hogy két éven át újra nappali diákként tanuljon, ezúttal *Budapesten*.

— Miért?

— Romániában hatalmas úr van szakmai téren, szinte mindenre ráfér a tanulás — mondja Hajdu Zoltán. A gazdasági és politikai tudományokban, valamint határterületeiken különösen hiányoznak az elméletileg és gyakorlatilag folkészült szakemberek. A

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

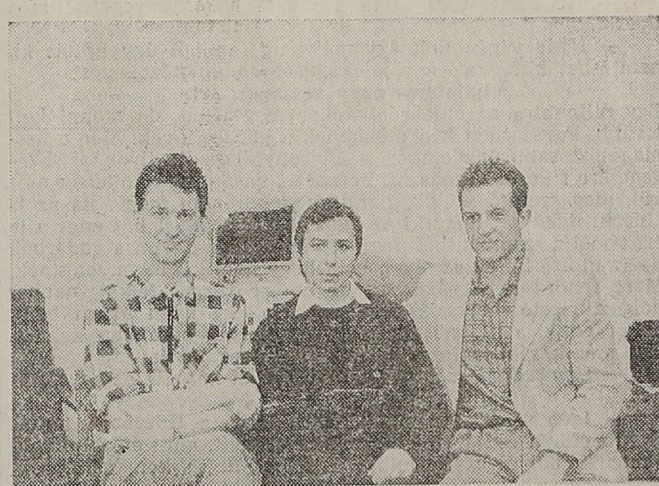
— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

— Mindannyiunknak nehéz döntést kellett hoznunk, mielőtt jelentkezünk. Állásunkat szinte kivétel nélkül mindannyian elvesztettük, otthoni jövedelmünk megszűnt, meg kellett vizsgálnunk,

szelekcio érvényesül és rossz Budapest amolyan vörös poszpont lesz a magyar diploma. to:

mind egy hol tanulsz, csak ne Budapesten,

van olyan hangulat. Az ellen-ézés tagadhatatlan, bár az utóbbi időben csökkent valamelyest. A kolozsvári egyetem például figyelemmel kíséri a magyar felsőoktatást, örülnek

— Egy angyalföldi munkásszállóban különítették el számunkra egy szárnyat. — Fűtik a szobákat? Víz, meleg víz lesz, tényleg mindig? — kérdezték mielőtt beköltöztek. Azóta valamennyien túl vannak már az első náthán; szervezük nem volt hozzászokva, hogy a kint és a bent között ekkora hőmérséklet-különbség legyen.

— Az ösztöndíjak

— A kiválasztottság elég nagy kereszt

mindannyiunk vállán, — mondja Zs. I. — aztán tétován csöndben marad.

Sokan először vannak Budapesten, bár van köztük, akit már üzleti kapcsolatok is fűznek Magyarországhoz. Meglepés nem érte őket, tudták, mire vállalkoznak, tájékozódtak arról, mire számítsanak. Leginkább az elszigeteltség nehézségük, nincs egy árva tele-

fon sem a munkásszálláson, ahol elérhető lennének. — El vagyunk vágyva a külvilágtól, így pedig nem lehet kapcsolatokat teremteni — mondja H. Z. — pedig neki éppen üzleti ügyei is elintézésért várnak otthon, Nyugaton egyaránt. Hentente 26 órájuk van, marad némi idő másra is, bár az általános egyetemista liberalizmus rájuk nem vonatkozik:

— nekik nincs uv., bukní, évét ismétlni nem lehet.

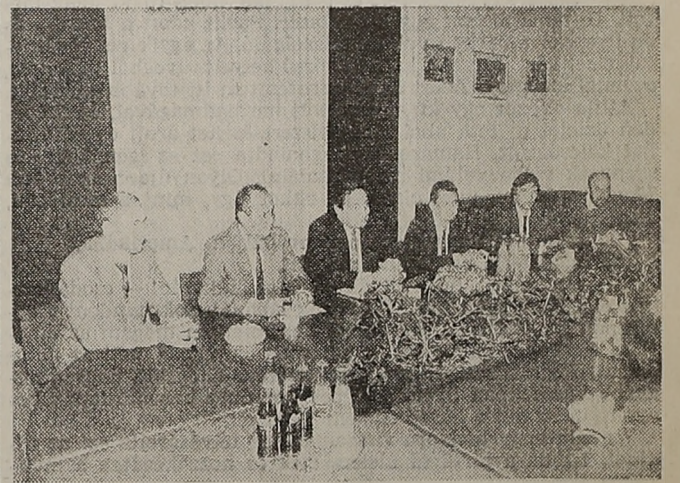
Nyitottak mindenre, kezdeményezést várnak másoktól. Tudomány rendezvényekre, vitákra való meghívás sokat jelentene számukra, cserébe szívesen tájékoztatnának a romániai viszonyokról. Vállalkozókkal szeretnének tapasztalatokat cserélni, viszonzásul saját ismereteiket kínálják. Örülének Erdélybe tartó telekocsi-helyeknek, szállással, idegenvezetéssel, kapcsolatokkal viszonzónak. Páratlan

Megállapodás a Hungarocamionnal

Előterben a könyvtár

Együttműködési szerződést írt alá Andorka Rudolf rektor és Torma Imre, a Hungarocamion vezérigazgatója február 24-én. A megállapodás értelmében a Hungarocamion lehetőséget ad diákjainknak szakmai gyakorlatok eltöltésére a cégnél, segítséget nyújt a könyvtár szakirodalmi anyagának bővítésére, és kedvezményesen fuvarozza a könyvtár egyes külföldről megrendelt anyagait, technikai eszközöket ad az egyetemi oktatás elősegítésére, tanulmányi kirándulásokhoz kedvezményesen áron buszt biztosít és tanulmányi pályázatokat ír ki, amelyek díjazását vállalja. Az egyetem segítséget nyújt a cég szakembereinek szakmai és nyelvi továbbképzésében, kutatási lehetőséget biztosít a könyvtárban, sport- és más rendezvényeken kifüggeszti a Hungarocamion reklámfeliratait, valamint szakmai együttműködéssel segíti a cég munkáját.

A szerződés „zálogául” a vezérigazgató egy Hungarocamion feliratú kamionmodellt adott a rektornak.

A Hungarocamion oldala a tárgyalasztalnál

Andorka Rudolf és Torma Imre kézfogása a szerződéskötés után

(Fotók: Komó)

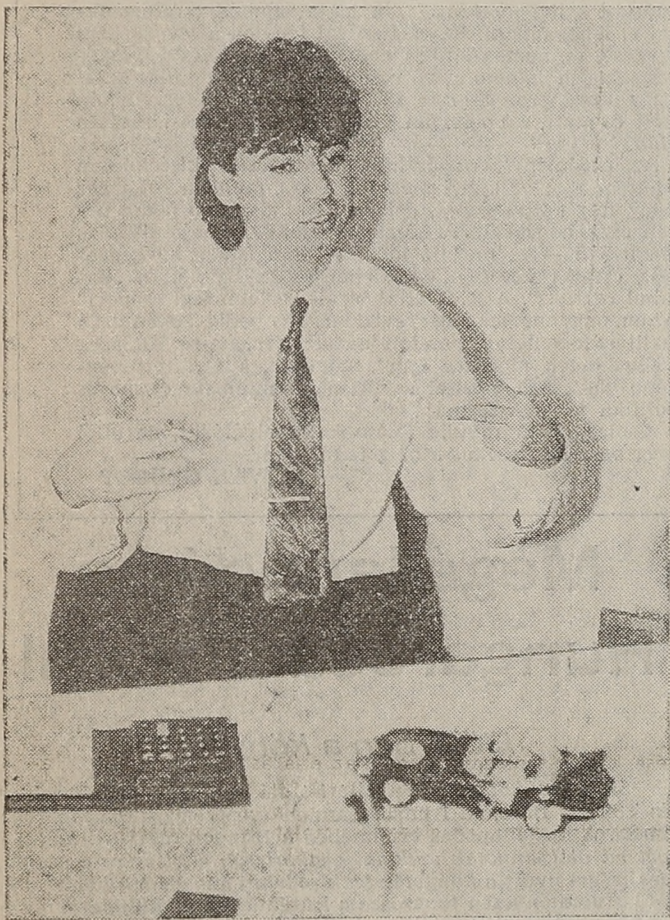
M. G.

Karrier Lóerővel

Még nem felejtettük el azt a flút, aki újságot írt, aki pályáját nyert és azt az árvák javára ajánlotta fel.

Takáts Attila diplomáján épphogy megszáradt a tinta. Már lapkiadó, főszerkesztő, újságja a Képes Lóerő Piac. Autóban utazóknak szól, 16 oldalát személyautók, terepjárók, kis-és nagy buszok képei borítják, 55 ezer példányban. Az autós szaklapok közül az országban a legnagyobb példányszámú. Ingyenesen kapható nagyobb autópályákonál, benzinkutaknál és újabban a Világgazdaság autós melléklete is. Nagy iránta az érdeklődés, vagyis növelni kell a példányszámát. Az Erzsébet körüli szerkesztőségben kerestem fel a szerkesztőt.

— Ez volt eredetileg az elképzelésed?
— Két dolog iránt érdeklődtem. Vonzódtam az újságíráshoz, írtam a Dél-Magyarországra és a KÖZGAZDÁSZ-ba, és miután felnyitáltak a sorompók, csábított a vállalkozás is. Mind a kettőt borzasztóan izgalmas dolognak tartottam és valójában

„Barátnő nélkül nem megy”

Fotó: Komó

nem tudtam, hogy melyik felé is orientálódjak. Aztán, hogy az újság pontosan, hogy indult — bár hihetetlenül hangzik — szinte meszeszerűen adódott.

Attila és az autók. Erről jutott eszébe egyik élménye. A diplomaoztás után elszegődött egy milliomoshoz, egy külföldre szakadt hazánkfiahoz, sofőrnek. A Baleares-i szigetek egyikén, Ibiza környékén furikázott. A szomszédok sem voltak akárcik, Milos Forman, Belmondo, Nicky Lauda közelében élt.

— Eleinte érdekes volt ez a munka, noha rövid ideig tartott. Ugyanis történt egy kis gikszer. Partit adott a ház ura és én ilyenkor a bárban voltam felszolgáló. Az egyik vendég kristályvizet kért. Mivel a kristálykorsó helyett üvegből töltöttem, azonnal kirúgtak. Azért az autószeretemet itt tovább erősödött.

Attila először egy kft-t alapított harmadmagával, és Szegeden üzletet nyitott, ahol videofelszereléseket árult és kazettákat kölcsönzött. Hamarosan meghaladta ez az igényüket és szerettek volna valami mást kitalálni. Olyan újdonságot, ami Magyarországon még nincs. És ekkor úgy, mint a mestében, Attila

„elindult, hogy szerencsét próbáljon, Amerikába, hátha megtalálja azt, amire vágyott.

— Uramisten, hová került ez az alföldi srác! — csodálkoztam el a New York-i felhőkarcolók lábánál. Sok mindent megnéztem, jegyzeteltem, egy kicsit belevettem magam az amerikai életbe, és akkor került kezembe egy újság, ami az autós piaccal foglalkozott. Nagyon megtetszett. Kiderült, hogy a nagyobb városokban ilyen, a Képes Lóerőhöz hasonló lapok bonyolítják az autós kereskedelem jó részét.

Attila négy hónapra visszamenőleg felvásárolta ezt az újságot. Itthon a társával kielemezték és hozzákezdtek a munkához.

— De azt sem tudtam, hogyan kell egy újságot szerkeszteni, kinyomtatni, egyáltalán, hogy kell belevágni. Tanácsot kértem egy újságírótól, aki nem látott fantáziát a dologban. Egy másik újságíró azonban összehozott néhány vállalkozóval és nekiláthattunk a munkának. Érdekes mód az az újságíró, aki nem tartotta érdemesnek foglalkozni a témával, nem sokkal később a Szegedi Extrában, ahol dolgozott, beindította az ötletemet. Hát csak ennyit a magyar üzleti morálról. Szerencsére az övé hamar elhalt. Véleményem szerint csak egy Magyarországon nagyszágrendű területen lehet ilyen lapot eredményesen működtetni, és ezt még mi sem tudjuk, mindenhol megoldani. Néhány bázisunk van: Szeged, Debrecen, Győr, Budapest, Pest megye.

— A lap ingyenes. Miből tartjátok fenn?

— Hirdetésekből. A hasznos információk mellett a lap egyrészt próbál szórakoztató lenni, hiszen az autós képeket mindenki szereti, de cikkek, interjúk is kerülnek bele. Az ORFK-val való jó kapcsolatunk révén rendszeresen írunk a vagonbiztonságról, a bűnmegelőzésről, és hasonló kapcsolatra figyelünk a vármegyékről is, mivel a vámkérdések sok embert érdekelhetnek. Másrészt viszont a lap nagyon szigorú üzleti vállalkozás. 16 oldalon tudunk hirdetéseket közölni. Ma már elmondhatjuk, hogy a Képes Lóerő Piacot sikerült elterjeszteni az autós társadalom jó részében. Persze, amíg idáig eljutottunk, keményen dolgoztunk. Éjjeleken át ültünk a szövegszerkesztő előtt, egy lerobbant Barkasszal jártuk az országot, éjszaka szállítottuk az újságot. A Szikránál készült a

lap. De hogy a pénzünkhöz szabott olcsó, mégis jó nyomdát találjunk, nyomták már Szegeden, Békéscsabán, Nyíregyházán, Székesfehérváron is. Ma már ott tartok, hogy lényegében csak szerveznem kell a munkát, hogy a 12 ember közül, akikkel együtt dolgozom, ki hová menjen, mikor, mit tegyen.

— Mi az, amit a lapkészítésben a legjobban szeretsz?
— Ami a legszebb és nekem a legjobban tetszik, az a szerkesztés. Havilap lévén két-három hétig folynak az előkészítő munkák, majd a lapzárta után két napig tart, míg összeállítjuk, mi hová kerüljön. Akkor az ember egy kicsit a fantáziáját elengedheti.

— Milyen kocsi van?
— Mercedes. Egy jó autó nélkül nem lehet bekerülni az autós társadalomba. Nem a legkiválóbb típus. Volt ezt megelőzően egy meglehetősen feltűnő sportkocsim. Emiatt nagyon sokan irigyeltek. El is adtam. Jobb a békesség. En magam sem szeretem, ha valaki megjátssza az üzletembert. És ez az autó — habár szükségem volt rá — ezt a látszatot keltette.

— Mint üzletembernek mi a gyenge pontod?
— Saját hibáimnak tekintem, hogy

nem tudok kellőképpen kemény lenni munkatársaimmal, amikor szükség lenne rá. Szerencsére a társammal, Fenyves Lajossal ilyen szempontból is jól kiegyensúlyoztuk egymást. Ő keményebb fajta.

A szerkesztőség kitűnő helyen van, a Belváros szívében. Tágas, két szinten elhelyezkedő irodahelyiségekkel. Amikor becsöngettem a szerkesztőségbe, egy pillanatra zavarba ejtett az ajtón egy másik cégtábla is. Nem tudtam, most jó helyen járok, vagy az Emmanuelle Tours-nál csöngetek. Attila felvilágosított, hogy az újság csak egy része a vállalkozásnak. — Sokat építünk rá, de nem mindent. Befogtuk az idegenforgalomba is.

— De, ha jól olvastam a Képes Lóerőben, van itt egy harmadik cégjelzés is és ez a London Bus Export Hungary. Mondandól erről is valamit?

— Sokan ismerik a londoni emeletes buszokat. Könnyedén átalakíthatók pizzeriává, sörözővé. Vendéglátó-külsőjükkel elterjedtek egész Nyugat-Európában. En egy apróhirdetés nyomán bukkantam rá. A buszokat exportáló angol céggel felvettük a kapcsolatot és időközben ennek a cégnek vagyunk az itteni képviselői. Oriási az érdeklődés nálunk is a busz iránt, de Cseh- és Lengyelországban is

mi szeretnénk lenni a buszok közvetítői. Ezenkívül befogunk az alkatrészüzletbe is, ami tudvalevőleg magas haszonkulccsal jár. Magyarországon sok a roncsosok, alkatrészeik mindenkinek szüksége lesz. A legnagyobb volumenű üzleti tervünk pedig, hogy a közeljövőben egy márka-kereskedést fogunk nyitni az egyetem szomszédságában.

— Az autó nagy üzlet. Ott a milliók csak úgy röpködnek. Ez volt a célot?

— Az én céloim — lehet, hogy visszatetszést kelt, amit mondok —, hogy öt éven belül szeretnék karriert csinálni. Ha elérem a céloim, attól kezdve már csak mozgatni kívánom az egyes elemeket, és körülvenni magamat olyan szakemberekkel, akik számomra garantálják a további sikert. Csak az a baj, hogyha az ember egy ilyen üzletbe belekezd, akkor egyszerűen nincs megállás. Nagyon sok fantáziát látok a piacon és mindig újabb és újabb ötletek megvalósítására törekszem.

— Hogy tetszik a menedzserélet?

— Az életem teljesen megváltozott, reggel kilentől este hétig dolgozom. Négy hétvégéből általában három elfoglalt. Negyedannyit tudok a szeretteimmel lenni, mint korábban. Szinte csak újságot olvasok, könyveket egyre ritkábban. Másra nincs időm. Ez az úgynevezett menedzserbetegség. Korábban azt hittem, aki vállalkozik, szép ruhában fog járni, jó autója lesz, mosolyog a lányokra, fontos embernek nézik fontos helyeken. Hát ez nem így van. A vállalkozás nagyon kemény munka. Azt nem mondanám, hogy mást választanék, de jobbra számítottam. Túlságosan sok a lemondás. Nem tudok szórakozni, pedig a legnagyobb szerelmem. Nem síelhetek annyit, amennyit szeretnék, nem tudok eleget barátok közé járni. Szeretnék a barátnőmnek virágot vinni, de mire innen kimegyek, a virágboltok bezárnak. Nyáron, amikor más kint fekszik a strandon, én gyakran itt bent izzadok. Szóval, olyankor már nem is olyan jópofa dolog ez a vállalkozás.

— Az üzletember réme a krach. Nem fenyegetett még ilyesmi?

— Nyár végén volt egy mélypont, amiből úgy nézett ki, nem lehet kimászni. A saját nagyszágrendünkhöz képest hatalmas nagy veszteség ért.

Egy pillanatra az ember olyankor megszedül, de menni kell tovább. Egyszerűen kényseritenek a körülmények. Még a legmagabiztosabb üzletember is elbizonytalanodik ilyenkor. Szerencsére sikerült kimászni. Persze ez barátok, jó kollégák nélkül, meg szerető szülők, barátnő nélkül nem megy. És az is kiderül ilyenkor, hogy ki az igazi jó barát. Mert hát engem is ért ebből a szempontból némi csalódás. Kimáztam a gödörből, de az utolsó fél év az olyan volt, hogy nem kívánom senkinek. Mert rendes kerékvágásban az ember reggel felkel, nappal dolgozik, este lefekszik és alszik. Ha egy ilyen krach beüt, akkor annyi a különbség, hogy reggel még korábban kel fel, este még később fekszik le és éjjel nem alszik.

— Úgy tudom, még ma is több szállal kötődsz az egyetemhez.

— Igen. A barátnőm, aki cseh lány, a Közgázban tanul. Együtt élünk, és ha kibírja azt az életvitelt, amit én folytatok, akkor komolyra is fordulhat a dolog. Rajta keresztül valamennyire

még mindig benne vagyok az egyetemi tárgyamban, mivel nagyon sok mindent együtt tanulok vele. Bérlejtő vagyok a Kinizsi-kollégium melletti üres teleknek, ahol autóparkolókat létesítettem. Röplabdázom az egyetemi csapatban. Ezt még megengedem magamnak, egy héten kétszer van edzés, esténként. Volt egy jó röplabdaedzőm, Szatmári Erzsébet, szegény meghalt. Az ő emlékére szeretnék szervezni a közeljövőben a testnevelés tanszék vezetőjével egy röplabdatornát, amelynek bevételét a családnak adományoznánk.

— És milyen a menedzservilág?

— Sok közöttük a sznób, aki megjátssza magát. Egyeseknek az autós telefon valósággal a kezükhöz nőtt. Egy fogadáson szerintem előre megbeszéljük, hogy legalább nyolcszor hívják őket telefonon, hogy fontos embernek látsszanak. Ugyanakkor két ószinte szót nem lehet velük váltani. Teljesen érdektelenek, nem figyelnek a másikra. Nekem nem imponál ez a beképzelt, önmagát túlságosan üzletembernek kiadó, felszínes, Ewing-modorú kör.

En az egyszerű, rendes, jópofa embereket szeretem. Sajnos, most már nagyon sokat kell, hogy találkozzam ezzel a körrel, de csak üzletről esik szó, aztán vége köztünk mindennek. Viszont a tárgyalásoknál, ha a partner látja, hogy nem vagyok egy asztralaverós egyén, megpróbálja a kerülőket keresni. Ha eszüközöm lenne rá, akkor sem tudnék gyilkolni, fojtogatni az üzlet miatt. Szerintem sok mindenki egymás mellett is megél. Egyébként a keserű csalódottság okozója a magyar mentalitásból ered. Amióta üzlettel foglalkozom, látom, hogy a magyar ott rúg bele a másikba, ahol lehet. És mindez a mentalitásból ered. En régen nagy patrióta voltam, de ma már realitásban értékelek. Nem látom magunkat olyan csodanemzetnek.

— E keserű kitérő ellenére azért végül is sikeres ember vagy. Minek köszönhető?

— Ezzel a szóval, hogy siker, azért véleményem szerint óvatosan kell bánni. Mint már utaltam rá, a szerencse forranda. Egyébként úgy érzem, hogy mindent a szüleimnek köszönhetek. Tőlük mindent megkaptam. Nem voltunk gazdagok, de én egy jó indítással kezdtem az életemet. Úgy neveltek, ahogy én is szeretném majd a saját gyermekeimet. Azt hiszem, ez a legnagyobb kincs, amit az élettől kaptam. Amit ma elértem, azért a szüleimnek jár a legnagyobb köszönet.

Az új AEGEE „vezérkar”

A kínai

avagy

Halász Péter prózai próbálkozása a Csodálatos mandarinnal

„Függöny, Függöny, Palástok. Zene. Dorottya riszálja. Riszálja. Riszálja. Még mindig. Most már elég. Taps. Taps. Függöny, Függöny.”

Ennyit tudott a századvég dilettáns kritikusa Kisajtolni magából kritika gyanánt. A darab nem különösebben tetszett neki. Néhány dolog azonban megragadta. Elemzésének első két szava a különleges színpadképre utal. A függöny felmegy. A nézők egy festett táblán színházi nézőteret látnak. Előttük újabb függöny, mely, amikor felmegy, gigantikusnak tetsző embertesteket leplez le.

A színpad színpadán felebredő pár színházat csinál, „amelyik harcol a túlélésért és önmaga működéséért a gazdaság és az ingatlanpiac nyomásával szemben.” — hirdeti a plakát.

Bartók mandarinja és Kafka szövege a nyersanyag. A rendező diát, filmet is használ. Közben szól a zene. Udvaros Dorottya náctáncba kezd. A nézőt ez is megragadja, bár lopva mindig partnerét figyeli.

A „Taps, Taps.” mondatpár arra utalhat, hogy a nézők tapsa kényserűen igazodik a két függöny mozgásához. Amíg a belső függöny minduntalan össze- s széthúztatik, addig kötelezően jár a taps. Csak a külső függöny összecsapódása ad megnyugvást a pirosdó tenyereknek.

Minden volt itt. Elő fagottmuzsika, zsidó siratóének, Bartók, Kafka, New-York, kínai izgalom, színház, dia, mozgófilm, meg minden. Érdekes kísérlet.

B.

THE WOMEN'S STUDIES CENTER

is happy to announce the start of an informal discussion group /in English/ every Thursdays at 15.30 in room 318 led by

KAREN MARIE DAVIS

a US Peace Corps Representative. The topics of discussion will be decided by the group and will certainly revolve around Women's issues in the US and Hungary. Anyone interested is welcome, even men. SEE YOU NEXT THURSDAY !!!

Katalin Koncz
WSC

Bevezetés a filmművészetbe X.

A cseh és szlovák film három évtizede

A közzé filmklub tavaszi programja februárban kezdődött. A négy száz forintot bérletért az alábbi filmeket láthatjátok még. Március 17., este 6, Václav Vorlíček: *Ki ölte meg Jessyt?* (1966), este 8, Jan Nemeč: *Az ünnepegről és a vendégekről* (1966); március 22., este 6, Karel Kachyna: *Szekérel Bécse* (1966), este 8, Milos Forman: *Tűz van, babám!* (1967). Március 24., este 6, Frantisek Vlácil: *Méhek völgye* (1967), este 8, Juraj Jakubisko: *Krisztus korú* (1967). Március 29., 6-kor, Vera Chytilová: *Százszorszépek* (1967), 8-kor Hynek Bocan: *Vihar a lombikban* (1967). Március 31., 6-kor Juraj Herz: *Hullaégető* (1968), 8-kor Jiri Menzel: *Szeles nyár* (1967). Április 5., 6-kor Ewald Schorm: *A pap vége* (1968), 8-kor Jiri Menzel: *Büntény a mulatóban* (1968), Április 7-én, este 6, Elo Ha-

vetta: *Mulatság a fűvészkertben* (1968), 8-kor Jaroslav Papoušek: *A legszebb kor* (1968), 19-én este 6-kor, Karel Kachyna: *Egy különös úr* (1969), 8-kor Jaroslav Papoušek: *Ecce homo Homolka* (1969), Április 21-én 6-kor, Jiri Menzel: *Pacsirták cénaszálon* (1969), 8-kor Homolkaék az uborkafán (1970), Április 26-án 6-kor, Oldrich Lipsky: *Nick Carter, a szuperdetektív* (1977), 8-kor Vera Chytilová: *Panelsztori* (1979), Április 28-án 6-kor, Jiri Menzel: *Sörgyári capriccio* (1980), 8-kor Vera Chytilová: *Egy faun megkésített délutánja* (1983), Május 3-án 6-kor, Jiri Menzel: *Az én kis falum* (1985), 8-kor Vera Chytilová: *A boiand és a királynő széles nyár* (1967), Május 5-én zárul a program — 6-kor, Jiri Menzel: *Vége a régi időknek* (1989), 8-kor Juraj Jakubisko: *Es ülünk a fa tetején* (1989).

Habilitáció egyetemi tanári kinevezésért

Ideiglenes egyetemi szabályzat

Egyetemünk ideiglenes habilitációs szabályzatát az egyetemi tanács február 25-i ülésén megvitatta és elfogadta. A szabályzat kidolgozóját és előterjesztőjét, Nováky Erzsébetet egyetemi tanár kérdőzük a részletekről.

Mit jelent a habilitáció és mi a célja?

A latin habilitáció, habilitálás szó egyetemi magán-tanári képesítést, tudományos fokozat odaítélését jelenti; célja az oktatók oktatói, tudományos és előadói képességének megítélése. Egyetemünk vezetősége ezzel — illetékességi körén belül — lehetőséget kíván teremteni azoknak a kiemelkedő oktató és tudományos munkát végző kollégáinknak az egyetemi tanári kinevezésre, akik nem rendelkeznek tudomány doktora fokozattal, s ennek hiányában az akadémia és/vagy a minisztérium nagy-nagy nehézséget támaszt a kinevezésükkel szemben. A habilitációval az egyetem vezetése kiváló, közgazdász-generációkat oktató

és nevelő tanárait kívánja elismerni.

Van-e előzménye az egyetemi szabályzatnak?

Igen, a felsőoktatási törvénytervezetnek a habilitációra vonatkozó passzusa és a minisztériumi tervezet is rendelkezésünkre állt. A kidolgozásnál természetesen figyelembe vettem az egyetemvezetés szempontjait, s több alkalommal egyeztettem a vezetéssel. Attekintettük az Allatorvostudományi Egyetem és a bambergi egyetem szabályzatát is, amelyek számos megfigyelendő gondolatot tartalmaznak. Az utóbbi a túlzott részletezettség és a túlszabályozottság tipikus példája. Egyetemi szabályzatunk végso formába öntéséhez nagy segítséget kaptam Szalai László jogszakkollégánktól. A szabályzat a törvény és a minisztériumi szabályzat elfogadásáig ideiglenes jellegű. Véglegesítése csak ezt követően, s kellő tapasztalatok birtokában lehetséges és célszerű.

Ki kezdeményezhet habilitációt?

Habilitációs eljárást az kezdeményezhet, aki tudományos fokozattal rendelkezik azon a szakterületen, amelyben a habilitálást kéri, s tudományos fokozat megszerzését követően folyamatos oktatói és tudományos tevékenységet végez, önálló tudományos eredményekkel rendelkezik, s megfelel a felsőoktatási intézmények oktatóival szemben támasztott általános követelményeknek (mint például magyar állampolgár, egyetemi oklevéllel rendelkezik, büntetlen előéletű és cselekvőképes.)

Nyitott a rendszer minden tudományos fokozattal rendelkező számára?

Igen, senki sincs kizárva, de a szabályzat nem írja elő mindenki számára a megmérettetést. Az egyetemi vezetés ugyanakkor konkrét elképzelésekkel rendelkezik arról, hogy kinek javasolja a procedúrában való részvételt.

Hallhatnánk neveket?

Ennek megválaszolására nem vagyok illetékes, de úgy tudom, hogy egyetemünk elismert, közmegbecsülésnek örvendő oktatóiról van szó.

Kik döntenek a habilitációs eljárás során?

Egyrészt a habilitációs bizottság, amelyet egyetemünk főfoglalkozású egyetemi tanárai, valamint 1/3 részben főfoglalkozású docensei és külső intézmények meghívott, tudományos fokozattal rendelkező alkalmazottai alkotnak. A bizottság létszámát az ideiglenes szabályzat nem írja elő, de az egyetem valamennyi egyetemi tanárának célszerű a munkában részt vennie. Másrészt a szakterület szerint illetékes kari tanácsnak van döntési joga.

Mire számítom, aki habilitáltatni kívánja magát?

Mindenekelőtt a habilitációs bizottság elbírálja az előírt követelmények (egyetemi oklevél, tudományos fokozat, a habilitáció céljára elké-

szített disszertáció — mely nem lehet azonos a korábban tudományos fokozat elnyerésére benyújtott munkával —, könyv vagy egyéb nagyobb terjedelmű önálló munka, publikációs jegyzék, a választott témáról oktatási terve) teljesítését. Különleges méltánylást érdemlő esetekben a habilitációs bizottság — indoklással — eltérhet a fenti pontok előírásainak valamelyikétől. Ezt követően a bizottság javasolja a szakmailag illetékes kari tanácsnak az eljárás megindításának jóváhagyását. A kari tanács átköszön döntést, figyelembe véve, hogy a kérelmező által kiválasztott témakör beilleszthető-e az oktatói kívánt szaktárgy programjába vagy sem. A habilitációs eljárás alapját képező írásművet legalább két, tudományos fokozattal rendelkező bíráló értékeli, akik írásban véleményezik a mű színvonalát. Pozitív vélemény esetén a kérelmező a habilitációs bizottság által felkért szakmai testület előtt (amelyben az illetékes szakterület és rokon szakterületek nemzetközileg és hazailag elismert képviselői vesznek részt) vitában tesz tanúságot arról, hogy a szakterület egészére kiterjedő szakmai ismeretekkel rendelkezik. A szakmai bizottság támogató véleménye alapján a habilitációs bizottság dönt arról, hogy a kérelmezőt habilitációs előadóra javasolja-e. Kedvező döntés esetén a kérelmező a szakterülethez tartozó, szabadon választott tárgyú nyilvános előadást ad számot oktatói képe ségéről.

Mint látható, többlépcsős, szigorú és a kérelmező sokirányú képességeit elemző és mérlegelő eljárásról van szó. Bizonyára nem lesz könnyű az elbírálás sem.

Mit „nyer” a sikeresen habilitált személy?

A habilitált személy előadási jogot szerez az illető szakterületen és pályázhat egyetemi tanári kinevezésre.

Úgy tűnik, ez helyi kis-kaput lehet azok számára, akik az MTA-procedúrán nem felelnének meg.

Nem így fogalmazzunk. A habilitációs eljárásban az oktatói, előadói képességek megmérése kap elsődleges fontosságot (nem elhanyagolva természetesen a tudományos eredményeket sem), az eléggé hosszadalmas akadémiai doktori fokozat megszerzésének procedúrájában pedig a tudományos eredményeken van a fő hangsúly. Ugyanakkor valóban sok a hasonlóság a két eljárás között. Mindegyiknek az a célja, hogy olyan személyek legyenek egyetemi tanárok, akik a szakma kiváló is-

merői és magas színvonalú oktatói-előadói képességekkel rendelkeznek. A habilitációs bizottság szakmai-etikai felelőssége igen nagy. Talán a többlépcsős eljárás segít elkerülni a tévedéseket, a hibás döntéseket.

Biztosan nem lesz könnyű dolga a bizottságnak.

Valóban számíthat gondokra. Kialakulatlan területen kell viszonylag gyorsan produkálni, hiszen az eljárás megindításának kezdeményezésétől számított egy éven belül döntést kell hozni. Lehetséges, hogy a bizottságban a kollégák különbözőképpen ítélik majd meg egymást. Lehet, hogy lesznek konfliktusok (nem, kor miatt), s talán még a féltékenységi jelei is megmutatkoznak. Bizom azonban abban, hogy a megméretés objektív alapon helyezhető — bár úgy tudom, hogy a pszichológusok szerint csak a nem egészen egészséges személyiségek hiszik magukról azt, hogy teljesen tárgyilagosak tudnak lenni.

Tömeges jelentkezés várható?

Előzetes ismereteim szerint tíz alatti számban gondolkodhatunk, s talán már ebben az évben átadják az első oklevelet.

Csak főfoglalkozásúak kérelmezhetik a habilitációt?

Nem, az egyetemmel főfoglalkozású munkaviszonyban nem állók is megmérethetők habilitáció keretében. Sikeres habilitációt követően az egyetemi tanács egyetemi magántanári címet adományozhat nekik. Az egyetemi magántanár előadást tarthat azon a szakterületen, amelyre a tanítási jogát a habilitációs eljárás során megszerezte és vizsgálathat is az előadott tárgyól.

Az egyetemi magántanárt az egyetemi tanács javaslatára (az Országos Akkreditációs Bizottság véleményére figyelemmel) a rektor nevezi ki.

Milyen időtartamra szól a habilitált személy kinevezése?

Nem köti ki a szabályzat. Felmerült egyébként, hogy az egyetemi magántanár kinevezése 5 évre szóljon, s időszakról-időszakra megisméltendő az eljárás, de az egyetemi tanács ezt elvetette.

Van-e valamilyen kapcsolat a habilitáció és a most kialakuló Ph.D.-rendszer között?

Egelőre még nincsen, de meg kell keresni a kapcsolódás lehetséges pontjait. További munkánkban erre is figyelmet fordítunk. Kollégáink véleménye is hozzásegíthet az új kérdések tisztázásához.

M. G.

Közös megegyezéssel saját kérésére elbocsátották

„Egyedülálló” pályát futott be az egyetemen B. Kiss Tamás. Diákkorában, a hetvenes és nyolcvanas évek fordulóján, kezdetben lázadó, avangárd költőként vált széles körben ismertté, aki a megjelentetés hatását sürölő (időnként átlépő) cikkeket írt a Közgazdászba. Egy fordulattal harmadéves korában KISZ-funkciót vállalt, radikális formaként folytatta útját. Végzés után négy és fél évig a Közgazdász munkatársa volt, ezt követően ifjúságpolitikai előadóként, majd az oktatásgazdaságtani kutatócsoport munkatársaként dolgozott a Közgazdán. Az utóbbi két évben „közmuvelődési menedzser” volt a hivatalos titulusa. Mindezek közben szerkesztett egy lapot (ef-LAPOK), alapított két klubot, egy szakkollégiumot, néhány alapítványt (amelyek nemelyikében könyvelőként is dolgozik). Egész tevékenységét konfliktusok, viták, sikerek és bukások kísérték. Idén március 1-jétől végleg elhagyta az egyetemet, amiről 1988-ban azt nyilatkozta: „minden szál ideköt”. Ki is volt ő, akit ennyire nem határozott meg, az, hogy éppen konkrétan mivel foglalkozott?

lentett kihívást a számomra. Egy önálló diákközösségnek egyébként mindig vannak változásai. Egy szakkollégium arra is való, hogy az ilyen helyzetek kezelésére megtanítsa a tagjait. Amikor vezető voltam, akkor sem próbáltam meg a diákok helyett dönteni, csak azt tartottam feladatomnak, hogy biztosítsam a közösség fennmaradásának feltételeit.

A Csehszlovákiai Magyar Kultúraért Alapítvány, amelynek négy éve alapító titkára vagyok, 1989 után jelentős szerepet játszott a felvidéki magyar tudományos és kulturá-

lis élet rendszerváltás utáni feltámasztásában. Eddig 40 millió forintot osztottunk el, jórészt új kezdeményezések támogatására. Ugyanakkor ezt a munkát is csak addig kívánom végezni, amíg megvan az a lehetőségünk, hogy a támogatásainkat ne az ottani formális és informális közeleti hierarchia preferenciái alapján osszuk el.

Az elmúlt másfél évtizedben a civil társadalom erősítéséért próbáltam tenni valamit. A rendszerváltás után azonban — minden nehézség ellenére — a civil társadalom egyre inkább a saját lábára áll. Nem teszi ez fölöslegessé az olyan személyiségeket, amilyen te is vagy, akik rettentően sok munkával, nehéz körülmények között, esetleg elnyomás alatt levő emberek önszerveződését, művelődését képesek segíteni?

— Akárhogy is van,

a személyiséget nem tudom lecsérélni.

Egyrészt az alapítványban továbbra is olyan tevékenységet folytatok, amely a tagolt civil társadalom erősödését, a kiművelt embertők szaporodását segíti elő. Legfeljebb mostantól nem az egyetemi bürokrácia utolsó csinovnyikjakénti „főállásom” mellett csinálom ezt másodállásban.

Másrészt az elmúlt időszakban folyamatosan lett volna lehetőségem arra, hogy „rendes munkaeövé” váljak. Hivatkozott országok lapokhoz újsághoz írok, valamint a KISZ KB-ba, az MDF-be, a határokon túli magyarok hivatalába és a Közép-európai Intézetbe is

dolgozni. Mindegyiket elutasítottam, mert erősen korlátozták volna a szuverenitámat. Nem akarok betagozódni valamilyen szervezet, pláne valamilyen politikai szervezet hierarchijába.

Végül is kudarc volt számomra az életednek az egyetemen eltöltött másfél évtizede vagy sem?

— Már hogy érezhetném kudarcnak ezt a 15 évet? Az egyetemen nem kevesen 4, 20, 40 évig vegetálnak. Ezzel szemben nekem sikerült felépítenem számos szervezetet, amelyek közül az életképesek ma is működnek.

Sok emberrel találkoztam itt, akiktől tanultam.

akik „feltöltöttek”, ötleteket, erőt adtak, amikor szükségem volt rá. Elsősorban a vezetési és szervezési tanszék sok oktatójára gondolok, akik „hivatalosan” is tanítottak, amikor a tanszék posztgraduális képzésére jártam. De nagyon sokat adtak nekem egyetemista koromban a szociológia tanszék kurzusai is. Őt évvel ezelőtől meg az egyetem diákjai közül kerültek ki a barátaim. Mára már sokan elmentek innen közülük, a legtöbb új barátommal szlovákiai munkám során ismerkedtem meg.

biztos itt maradhattam volna.

De hát nem vagyok kutató-típus és nem tudom jól „adminisztrálni” magam. Az olyan munkakörökhöz meg nem volt se kedvem, se „szerelemem”, amelyek lényege, hogy birtokosaik viszonylag magas bérért a saját üzleti infrastruktúrájuknak, illetve a karrierjük ugródeszkájának használják az egyetemet.

Mihez kezdesz most? Úgy tudom, az utóbbi időszak gondjai felőrlték az idegeidet és a fizikumodat.

— Tavaly nyáron gyakorlatilag idegösszeomlást kaptam, de néhány hónap után gyógyultam belőle. A betegségnek ugyanakkor van egy haszna a számomra. Mégpedig az, hogy azóta olyan gyógyszereszedek, ami mellett nem lehet szeszes italt inni. Korábban ugyanis sokat ittam...

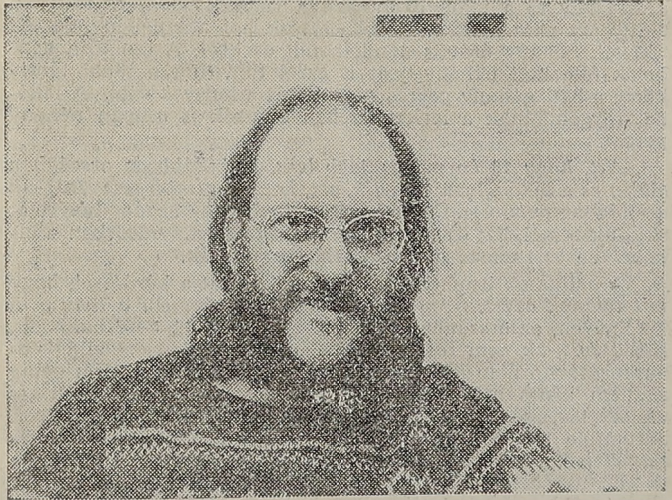
Anyagi szempontból természetesen sok oktatóhoz hasonlóan én sem jutottam semmihez az egyetemen. Azért a jelképes jutalomért, amit itt keresni lehet, csak olyanok tudnak dolgozni, akik az egyetem mellett fuszással anyagi egzisztenciát teremtenek maguknak. Két gyerekem van, rájuk is gondolnom kell. Olyan állás után kellett nézennem, ahol az itteninél sokkal jobban fizetnek.

Ha nagyon akartam volna,

Úgy tudom, az utolsó egyetemi ügyed során nem bántak veled túlságosan keszttyűs kézzel. November végén közölték, hogy december elsejétől el vagy bocsátva. Ennek ellenére miért csak március elsejétől mész el, és miért köztös megegyezéssel? Drága lett volna az egyetemnek kifizetni a felmondási idét?

— Igen! Mivel az utóbbi három hónapban többszöri érdeklődésem ellenére nem kaptam se papírt a felmondásomról, se fizetést és családi pótlékot, februárban végül megegyeztünk, hogy közös megegyezéssel lépek ki az egyetemről. Így visszamenőleg megkaptam az elmúlt három hónapra járó bérémet és a mindenképpen járó tizenharmadik havi fizetést. Közben pedig szereztem állást. Egy névös könyvkiadónál kapok munkát.

K. S.

Egy ellenséged azt mondta rólad, azért volt ilyen sok állásod az egyetemen, mert egyiknek sem tudtál megfelelni. Az ember gyengéire az ellenfelei sokszor nagyon találon mutatnak rá, ha túloznak is. Nem lehet, hogy te voltaképpen mindig is kötő voltál és maradtál és minden egyéb tevékenységed pályatévésztes volt?

— Egyik megállapítással sem értek egyet. Kezdjük az utób-

Ami az „ellenségem” megjegyzést illeti,

az enyhén szólva pontatlan. Igen sokan vannak az egyetemen, akik — szemben velem — bele se kezdtek semmibe, illetve akik mindent elbaltáltak, amivel megpróbáltak. Azokra az oktatókra és más beosztásúakra gondolok, akiket az egyetem újabb és újabb vezetői újabb és újabb reformkampányok során próbáltak meg kiszorítani innen, mert nem idevalók. Mert nem csinálnak semmit. Am ezek a próbálkozások mindig kudarcot vallottak. Egyébként a „pályatévésztesről”, rémélem, megkérdezted a gazdasági főigazgatót is!

Igaz, hogy te sok mindent csináltál. Csak hogy egy barátod — félig tréfásan — azt mondta a búcsúztatásodra rendezett bulin, hogy mindaz, amit létrehoztál az egyetemen, lassan elporlad: az egyetemi és társadalmi átalakulásért folytatott küzdelmed elfelejtődött; a klubjaid megszűntek, a Szé-

chenyi szakkollégium, amelynek igazgatója voltál, belső bajokkal küzd. Te is így látod a munkád eredményét?

— Nem egészen. Az az információ és tudásanyag, amit annak idején, több mint tíz évig a Társadalomtudományi Klub vagy a Közép-Európa Klub felhivatalos fórumain a résztvevők apránként ismerhettek meg, a rendszerváltás után megjelent a hivatalos nyilvánosságban. Az egyetemi tankönyvektől az ismeretterjesztő tövzsférhetővé váltak a korábban tiltott vagy túrt nézetek. Ezért természetes, hogy az ilyen fajta diákklubok — máshol is — megszűntek.

A Széchenyit három és fél évig vezettem. Ezalatt a semmiből működő szakkollégium-má vált. Akkor mondtam le kollégiumi szerepemről, amikor az ott végzett munka a saját kreativitásom érvényesítésé szempontjából már nem je-

A Studium Generaléről

Vannak, akik már az egyetem megkezdése előtt kapcsolatba kerülnek velük, másoknak az itt töltött öt év alatt sem sokat mond ez a két betű: SG. A szervezetről Rácz Gáborral, a Studium Generale tagjával beszélgettünk.

— 1971 óta folyamatosan működik a Studium Generale és a valamilyen szempontból hátrányos helyzetű középiszkolások felvételi előkészítésével foglalkozik térítésmentesen. Az SG korábban a FEB, jelenleg a Tehetséggért Mozgalm tagja.

Kik dolgoznak a szervezetben?

— Az egyetem hallgatói, mintegy 100–200-an önként és díjazás nélkül végzik a felkészítő munkát, a felvételi tárgyaknak megfelelően három szekcióban: közgazdaságtan, matematika, történelem. Tagjaink számára ez az első egyetemi szintű munkavégzés jelent, ami hozzájárul az egyetemen végzett egyéb hallgatómunka színvonalának emeléséhez. Ev közben szakmai tábortokat szervezünk minden diákoktatónk számára, a szekcióvezetők pedig óralátogatásokkal ellenőrzik, hogy megfelelő színvonalon folyjon az oktatás.

Milyen formában folyik a munka; hányadikokat tanítotok?

— Felvételi-előkészítésünknek három típusa van: a vidéki középiszkolások számára levelezés, a Budapest és környékén lakók számára pedig szombatokonkénti konzultációk biztosítják a folyamatos felkészülést a középiskola harmadik és negyedik osztályában. Az előkészítés harmadik

formája a tábor, évente két alkalommal. Ezeket általában valamelyik vidéki városban tartjuk — legutóbb Egerben, Pécsen — tavasszal a negyedik, nyáron a harmadik osztályosok számára. A táborokban lehetővé válik az anyagban való elmélyedés mellett az egyetemmel, az egyetemi munkával kapcsolatos ismerkedés is.

Milyen sikerrel dolgoztok?

— Tevékenységünk nem eredmény nélküli, a táborban részt vett diákok mintegy 70 százalékát felvesszük, míg az átlagos felvételi arány kb. 30 százalék.

Hogyan tudjátok fedezni a kiadásaitokat, a táborozást, hiszen ingyenes oktatási szolgáltatást nyújtotok?

— A finanszírozás érdekében létrehoztuk a Studium Generale Alapítványt, elsősorban a vállalkozói szférát próbáltuk megcélolni, de ez a kör nem biztosította megfelelő szintű anyagi forrásainkat, ezért alapítványok, társadalmi szervezetek támogatását is kértük. Pl.: a Postabank és a József Attila Alapítvány karolt fel bennünket.

Terveztek-e valamilyen változtatást a szervezetben?

— Nemrég személyesre zajlott le a vezetőségben, és tervezünk egy saját alkotmányt. Ez szabályozná tevékenységünket, keretét adna munkálkodásunknak. Egy-két tagunk már dolgozik ennek megfogalmazásán. Szükség is van erre, mint ahogy, úgy érzem, hogy az SG-re is, mindaddig ameddig felvételi lesz az egyetemem.

A.

Egyetemi tanácsülés

A felvételi rendszer továbbfejlesztését és operatív teendőit tárgyalta meg Kupcsik József rektorhelyettes előterjesztésében az egyetemi tanács február 25-én. Szó volt a tanárképzés újraindításáról, a munka melletti képzés tandíjáról és a történelem vizsgáztatásánál a középiskolások tanárok bevonásáról a tervezettnél nagyobb létszámban.

Az egyetemi tanács elfogadta az előterjesztést. Egyetértett a nappali tagozat keretszámával, amely az évfalvezetőket és éviszámolókat is figyelembe véve az 1993/94-es tanév első évfolyamán mintegy 730-750 lesz. Egyetértett a munka melletti képzés felvételi eljárásával, a 60 fős keretszámmal. Elfogadta a kiegészítő tanári képzés újraindítását.

A távlati tanterv egyes kérdései kapcsán az egyetemi tanács szabályzatot fogadott el a harmadévből történő tantervjavaslatokról, a felső (graduális) ágra történő át lépésről. A témák előadója Temesi József dékán volt. Elfogadta a záróvizsgák lebonyolítási rendjét Szarvas Beatrix előterjesztésében.

Ezt követően Nováky Erzsébet előterjesztésében megtárgyalta és elfogadta a tanács az egyetemi ideiglenes habilitációs szabályzatot. (Részletesen foglalkozik a témával Habilitáció egyetemi tanári kinevezésért című cikkünk a hetedik oldalon).

A nyelvi képzés helyzetéről tartott előterjesztést Magyar Miklós az Idegnyelvi Oktató és Kutató Központ igazgatója, aki a nyelvi képzés hatékonyabbá tétele érdekében komplex szabályozást terjesztett elő.

Mint ismeretes a legkülönbözőbb nyelvi előképzettséggel felvett hallgatók komoly probléma elé állítják a nyelvi tanszékeket. Problémát jelent a kötelező két nyelv, a férőhely, az oktatók terhelése és az anyagi helyzet. A komplex szabályozás a tartalékok jobb felhasználására törekszik, részben azzal, hogy az egyetemi tanácstól várja a feltételeknek az eldöntését, azt, hogy kik tanulhatnak egyáltalán idegen nyelvet; hogy egy tanszék hány nyelvi hallgatót képezhet kötelező eljárási létszámának megfelelően. Szó volt az angol, német nyelv párosításának kiküszöböléséről; az irányított önálló nyelvtanulásról, ahol egyszerre nyolcvan hallgatót heti két órában fel lehet készíteni két nyelvre. Szó volt a tanárszakos hallgatók és a demonstrátorok széles körű bevonásáról a nyelvi képzésbe és a tanulmányi lap bevezetéséről.

A vita során voltak, akik hiányolták az előterjesztésből az empirikus tapasztalatokat, (például a tanszékeken az óratelhelést, hallgatói létszámot stb.). Mások ragaszkodva a két nyelvhez hangsúlyozták a nyelvi képzés nem az a terület, ahol azt kell nézni, hogyan fogjuk vissza a lehetőségeket. Magas színvonalú, házon belüli nyelvképzésre van szükség és ehhez az egyetemnek biztosítani kell a feltételeket.

Az előterjesztés kapcsán az egyetemi tanács nem hozott határozatot, miután a témára egy hónapon belül visszatér, ha a nyelvi képzésben a kereslet és kínálat feltételei is ismertté válnak. Ezzel együtt is kérték többen a Magyar Miklós által előterjesztett komplex szabályozás elfogadását.

Magyar Miklós előterjesztette a Vállalati Tevékenység Innovációs Főiskolájának tervét is, amelyhez kérte az egyetemi tanács hozzájárulását. A francia kezdeményezésre tervezett főiskola működéséhez az egyetemünk a Ráday utcai épület termetét bérleti díjjal bocsátja rendelkezésre. Az SSCA együttműködésével induló magyar főiskolán 1993 szeptemberében kezdődik meg a tanítás. Egyetemünk erkölcsi támogatást nyújtott a kezdeményezéshez és felkérte Magyar Miklóst, hogy március 15-ig készítsen elő szándéknyilatkozatot az együttműködésről.

Jövőorientáltak-e az egyetemi hallgatók?

Család, lakóhely, ország, világ

A jövőkutató tanszék kérdőíves felmérése keretében vizsgálta — többek között — egyetemünk hallgatói csoportjának jövőorientáltságát, azaz az embernek azt a tulajdonságát és képességét, amely lehetővé teszi, hogy gondolkodását nemcsak a múlt és a jelen történései szabályozzák, hanem folyamatosan érvényesüljenek a jövőre vonatkozó előfeltevései és a jövővel szembeni elvárásai is.

A kérdőíves szereplő első kérdéscsoporttal azt igyekeztek tisztázni, hogy a megkérdezettek saját véleményük szerint mennyire és miért érdeklődnek a jövő iránt, illetve másoknál miként látják ezt az érdeklődést. A pszichológiai módszerekből vettük át, hogy a másokról alkotott vélemény kérdőívesével lehetőséget adunk a kivételre: ez ember sokszor restelli elmondani azt, amit érez, de ugyanazt másokra vetítve szívesen elmondja. Kértük, hogy hasonlítsák össze a jelenlegi és a korábbi jövő iránti érdeklődésük mértékét is. Magyarországon az elmúlt másfél-két évben ugyanis nagy társadalmi-politikai változások voltak, ezért érdekesnek láttuk megtudakolni, vajon bekövetkezett-e változás a jövő iránti érdeklődésben is. A második kérdéscsoport arra vonatkozott, hogy a megkérdezett mit tesz a jövőért. Ezt sokféle vonatkozásban kérdeztük, különböző konkretizálási mértékkel. Azt reméltük, hogy így reális képet kaphatunk arról: mennyire befolyásolja az embereket valóban a jövő iránti érdeklődésük, és komolyan gondolják-e, hogy „érdeklődésük a jövő” (azaz tesznek-e érte valamit).

A diákok szebb jövőt remélnék

A kérdésre válaszoló egyetemi hallgatók közül csak egyik (férfi) írta, hogy nem igazán szokott gondolkodni a jövőről. A jövőről való gondolkodásuknak mindössze hat órákat jelölték meg. Ezek között az első helyen a jövő befolyásolásának, tervezésének igénye, valamint az a kívánság áll, hogy tudni szeretnénk, mi lesz. A kíváncsisággal, mint a jövő iránti érdeklődés okkal együtt e három tényező adja a válaszok 70%-át. A többi 30%-on további három ok — a célok kitűzése, a jövő kiismerhetetlensége, bizonytalansága és az emberiség érdekében való fontosság — osztozik.

Lényegesen több okot jelöltek meg arról, hogy mások miért érdeklődnek a jövő iránt. Ezek között szerepel az érdeklődés az alapvető emberi tulajdonság, a megélhetés és egy sajátos vélekedés, hogy mások csak úgy tesznek, mint a jövő érdeklődésük, jöhetnek nem is érdekes számukra. Az új okok azonban az összes oknak csupán 12%-át teszi ki. A többi hat

ok megoszlása kissé eltér a saját jövő iránti érdeklődés okainak megoszlásától. 10%-kal nagyobb a részaránya a „tudni szeretném, mi lesz” válasznak, viszont „a befolyásolni, tervezni és a célok kitűzése” itt alacsonyabb százalékként került ki. Ebből arra lehet következtetni, hogy az egyetemi hallgatók úgy vélik, hogy az ő jövő iránti érdeklődésüket inkább jellemzi a cél- és tevékenységorientáltság, mint másokét.

Az egyetemi hallgatók jövővel való foglalkozásának fő formája (79%) az ismeretterjesztő jellegű irodalom olvasása és előadások hallgatása. A tudományos jellegű — amelyekkel a hallgatók 50-60%-a hetente kerül kapcsolatba — a második helyen szerepelnek. Sci-fit közel 60%-uk olvas (akiknek 60%-a csak néha, s hetente csak 1/3-uk).

Saját jövőjéről mindannyiuk gondolkodik. 56%-uk erre heti néhány órát is fordít, 1/4-ük csak heti néhány percet. Saját jövőjével a hallgatók közel 40%-a azért foglalkozik, hogy tervezni tudjon, 1/3-uk azért, mert a jövő érdekli őket. A jövővel való foglalkozás további két oka: választás előtt áll, illetve a jelen nem tetszik.

Saját jövőjéről 3/4-ed részük mostanában gondolkodik többet, mint 1-2 évvel korábban. Ennek csupán két okát jelölték meg: 2/3-uk azért, mert az élet közelebb került hozzájuk, 1/3-uk a változó körülmények miatt.

A hallgatók a saját jövőjüket legjobban befolyásoló, alakító tevékenységnek a tanulást, a továbbképzést tekintik. 61%-uk válaszolt így. 11%-uk a munkát jelölte meg. Egyenlő aránnyal szerepel két további ok: a rendszeres torna és az a tény, hogy élni. Biznak abban, hogy 50% 10 év múlva lényegesen jobban fog élni, mint ma. A várhatóan lényegesen rosszabbul élők aránya 10% alatt várható.

A szeretteik érdekében végzendő tevékenységekkel a hallgatók nagy zavarban voltak. Erre a kérdésre 42%-uk nem válaszolt, 32%-uk azt jelezte, hogy nem tesz semmit sem, a lakóhely pedig nem is tudja, hogy mit lehetne (kellene) tenni. (Ha csak a válaszokat vesszük figyelembe, akkor azok 55%-a nem tudja, mit is lehetne tenni szeretteikért.)

Bár a hallgatók nemigen látják, mit tehetnének szeretteik jövője érdekében, van véleményük arról, hogy szeretteik miként fognak élni. Akik anélkül válaszoltak, hogy megjelölték volna, hogy szeretteik milyen megoszlásban fognak jobban, rosszabbul vagy a jelenlegivel megegyezően élni, azok mind egyike a jobb életkörülményeket tartja valószínűnek 10 év múlva szerettei számára. Akik arról is nyilatkoztak, hogy szeretteik milyen arányban élnek majd jobban vagy rosszabbul, azok 24%-a gondolja csupán úgy, hogy szeretteik (legfeljebb 30%-a) rosszabbul fog élni.

A jövővel való foglalkozás témaköréről és időtávjáról gyűjtött információkat az mutatják, hogy az egyetemi hallgatók érdeklődése közel egyenletesen oszlik meg a család, a lakóhely, az ország és a világ között. Érdeklődésük azonban erősebb a család és a világ, mint a lakóhely és az ország irányában. Időtáv szempontjából az 1-10 évnél van nagy jelentősége. A lakóhely és a 40 éven túli jövő iránt mérsékeltabban érdeklődésük. Hosszú távon a világ, míg rövidebb távon a család, a lakóhely és az ország fontosabb számukra.

A következő 10 évről gyűjtött információk azt mutatják, hogy átlagosan az egyetemi hallgatók 95%-a gondolkodik a családról, a lakóhelyről, az országról és a világ jövőjéről. A családról mindenki gondolkodik, az országról csak majdnem mindenki, a lakóhely és a világ 10 év múlva várható jövőjéről azonban 9-9%-uk nem gondol. Közel 40%-uk hetente néhány percet, 33%-uk néhány órát is gondolkodik ezekről. A családra gondolkodó fele heti néhány órát is ezzel tölti, míg a többi témakörre a heti néhány perces rágóddal a leggyakoribb. A lakóhelyre gondolnak a legkevésbé és azok is csupán néhány percet.

Azt, hogy 10 év múlva jobb lesz, leginkább az országban (52%) és a lakóhelyen remélik, azt, hogy rosszabb lesz, 73%-uk a világban gondolja. Összességében jobb vagy azonos helyzetet 90%-uk remél. Ezt elsősorban az országban, másodsorban a lakóhelyen és harmadsorban a világban várják.

A hallgatók ismét zavarban voltak a kérdéssel, hogy mit tesznek azért, hogy 10 év múlva jobb legyen a helyzet a lakóhelyen, az országban és a világban. 6%-uk nem válaszolt. Közel 20%-uk nem tesz semmit. Ezt az országot és a világot vonatkozásában nem indokolták meg, a lakóhelyet illetően pedig a „nem képes még tenni” indokot jelezték. 29%-uk politikai változtatást igényel. Akik tesznek valamit ezek jövőjéért, azok háromféle tevékenységet tudnak elképzelni: tanulást, környezetvédelem és támogatást. A tanulás a középső helyet foglalja el 27%-os részesedéssel, a környezetvédelem szerepel a legalacsonyabb aránnyal (19%-kal), míg az (elgőg) megfoghatatlan támogatás aránya több mint 30%-ot ért el. Tanulással az ország jövőjét gondolják a leginkább javítani, a környezetvédelem fontossága a lakóhelyen a legmagasabb (40% feletti értékkel), a támogatás az ország és a világ esetében meghaladja a 30%-ot, a lakóhely esetében ez alatt marad.

Arra a kérdésre, hogy mit tesznek az 50 évnél hosszabb jövő érdekében, közel 20%-uk nem adott választ, mintegy 30%-uk pedig nem tesz semmit, mert nem képes és nem is tudja, hogy mit is tegyen. Többségük meg sem indokolta a nem válaszolást okát. A nem tesz semmit válasz a lakóhely esetében megközelíti a válaszadók 40%-át, akik tesznek valamit azért, hogy 50 év múlva jobb legyen a lakóhely, az ország és a világ helyzete, azok ugyanazt gondolják tenni, mint a 10 éves időtávlat esetében. Ezek között a tanulás itt az utolsó helyre került, míg a környezetvédelem került az első helyre. Ez a sorrend adódott a világ esetében is. A lakóhely és az ország vonatkozásában a támogatás megelőzi (az ország esetében közel kétszeresen) a tanulás és a környezetvédelem fontosságát a tevékenységek sorában. A hosszabb távú jövő szempontjából tehát a környezetért kifejtett tevékenység lényegesebb, mint a tanulás.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az egyetemi hallgatóknak (legalábbis a vizsgált mintában) inkább elméleti, mintsem gyakorlatias jövőtudata van. Jövőtudatuk csak most kezd kialakulni. Többségük az elődőkért és az utódokért (mert ez utóbbiak többnyire még nincsenek) nem tesz semmit, s nem is tudja elképzelni, hogy bármit is tehetne értük. Elsősorban az egyéni jövő alakításának, befolyásolásának igénye foglalkoztatja őket. A tanulás is csak ebből a szempontból fontos a számukra. A lakóhely, az ország vagy a világ sorsának javítása még nem került be érdeklődési körükbe. Másokkal készült felmérésünkben az látszik, hogy a jövőért való tettekben az idősebbek (még a pszichológiai betegek is) a társadalom szempontjából előnyösebben viszonyulnak a családjukhoz, embertársaikhoz, mint a fiatalok. A jövő befolyásolása, mint igény azonban — mint láttuk — az ő érdeklődésüknek is a középpontjában áll. E tekintetben nincsen lényeges változás a 20 évvel ezelőtti felmérés eredményeire viszonyítva. Tanárszakos egyetemi hallgatóink akkor is inkább csak igényelték a jövőbeni változásokat, de nem látták, hogy azért tudnának tenni is. Remélem, hogy a jelenlegi generáció — az új feltételek közepette — mielőbb megtanulja azt is, hogy mit lehet és mit kell tennie az egyén, de a társadalom jövőjéért is. Erre az oktatásban tudatosabban fel kell őket készíteni.

„Rendkívüli” betegség

miatt indexkiadás március 2-án. Ez a szöveg volt ki-tűzve a gazdálkodási kar dékán hivatalának egyik ajtaján.

Azóta már, remélhetőleg, ismét jó egészséggel örvend az index kiadásért felelős illető, felgyógyult a „rendkívüli” betegségből, amely ismeretlenségé fol-ytán félelmetes egy nyavalya lehet.

Mi a Szösz?

Kurzusok a Rajkban!

Mi az, hogy kurzus? Mi az, hogy Rajk? Egyáltalán? Hallottát már rólunk? Itt a leg-főbb ideje!

Döntened neked kell!
Várjuk azon 200 cm feletti (vagy 120 cm alatti), 35 kg-nál

- 1. Gyöngyösi Szabolcs—Szendi Sándor: Piacról több tételben**
(most induló kurzus): A tíz-tizenkét alkalomra tervezett beszélgetéssorozat során alapvetően a piacgazdaság működésével, eredményeivel és hibáival, a működéséhez szükséges, illetve a működését gátló állami korlátozásokkal foglalkozunk. Ezen belül a következő témákat tárgyalnánk meg: Mi a közgazdaságtan? Van-e értelme? A közgazdaszok konzervatívizmusa. Hogyan működik a piac? A piac hatása az emberi viszonyokra.
- 2. Dolgos Olga—Wimmer Ágnes: Bevezetés a vállalatgazdaságtanba**
(szerdánként 18.30) Avagy amit kínálunk, tallózás a vállalatgazdaságtan és a pénzügyi határmezsgyéjén, beszélgetések és közös gondolkodás (némi olvasással és kutatással fűszerezve) vállalatokról, strate-

könnyebb (vagy 140 kg-nál nehezebb) egyetemisták jelentkezését... (na, de biztos, hogy kell ez a szöveg?) Inkább in medias res (avagy lecsó) közzöljük e félévi elsős kurzusaink listáját és tematikáját.

Az ár és a magántulajdon szerepe. Az önérték fontossága. Az egyenlőség értelme a piacgazdaságban. A szabad piac és az emberi szabadságjogok összefüggései. Az emberek és az állam viszonya. A politikai anarchia és a szabad piac kapcsolata. A piac jogi szabályozása. Az állam szerepe a piac szabályozásában. Az értelmiségiek viszonya a piac-hoz. Szükséges volt-e a szocializmus bukása?

giáról, marketingről és finanszírozásról, az állami szabályozásról, a pénzügyi szféráról, bankokról és tőzsdéről, az elméletekről és a gyakorlatról és persze arról, ami éppen eszünkbe jut.

- 3. I.1. Érdekes dolgok, avagy kurzus az I/1-ben:**
(keddenként 18.00) A kurzus nem lesz véresen komoly, erre biztosíték a kurzusvezetők személyisége. Mindazonáltal szeretnénk olyan dolgokról beszélni, amelyeket mi is remélhetők a kurzus tagok érdekesnek tartanak, részben a közgazdaságtanban, részben rokntudományokban. Köz-

4. Vigh Szabolcs—Zsámbori Balázs: Úgy érezte, szabadon élt

(szerdánként 18.00): Kurzusunk kötetlen beszélgetések formájában foglalkozunk a liberalizmus elméleti alapjaival, majd a „mindennapi” élet érdekes, sokszor ellentmondásos problémáit vitatjuk meg, például kábítószer-fogyasztás, prostitúció, abortusz, környezetszennyezés stb. Egy-egy sörözéssel, biliárdozással kellemesebbé tehetjük kurzusunkat a résztvevők számára, hogy jól érezzék magukat.

5. Biró Gergő—Szigeti Szabolcs: Bevezetés a társadalomtudományba

(keddenként 18.00): A kurzusvezetők a résztvevőkkel közösen próbálnak meg választ találni az ÉLET NÉHÁNY NAGY KÉRDÉSÉRE. A következő témák kerülnek elő multidiszciplináris megközelítésben: politikai ideológiák, iz-

6. Eső Péter—Sitányi Gábor: Mítisír a hogyishívják?

(keddenként 18.00): A kötelező olvasmányokon alapuló kötetlen beszélgetések a tudomány, konkrétan a gazdaságtanról foglalkozó tudományok lehetséges megközelítési módjait elemzik majd. Milyen elvek alapján választunk közgazda-

7. Fogarassy Gabi: Szociológia

(szerdánként 16.30): A kurzus célja elsősorban a szociológia egy egyszerű módszertani apparátusának elsajátítása. Ennek elérése végett klasszikus példák feldolgozására, megvitatására kerül sor. Ebben a munkában aktív részvételekre számítok, mivel szeretném, ha a témával történő ismerke-

8. Tölgyes és Mészáros Ágik: Management

(hétfőnként 17.00) Azoknak, akiknek a mikroökonomia túl száraz, akik vallják, hogy gyakorlat teszi a mestert, akik a gazdálkodási szféra felé orientálódnak a Rajk mellett (persze csak másodsorban...) Egy kis ízelítő a tematikánkból:
Vezetési módszerek, képességfejlesztő tréningek (húha), esettanulmányok, bevezetés a personalmanagementbe. A

dál kábítószer-fogyasztás, prostitúció, abortusz, környezetszennyezés stb. Egy-egy sörözéssel, biliárdozással kellemesebbé tehetjük kurzusunkat a résztvevők számára, hogy jól érezzék magukat.

raeli—arab konfliktusok, nagyhatalmak felemelkedése és hanyatlása, kábítószer körüli problémák, feminizmus, homoszexualitás és társadalmi mozgalmak, nagyvárosi szegénység és városfejlesztés... és ami közben jön.

sági elméletet magunknak? Mi a választék? Hogyan adhatók eltérő magyarázatok ugyanarra a kérdésre, s lehet-e, hogy egyszerre több is helyes? Összefoglalva: Mítisír a hogyishívják?

dés alapvető formája a beszélgetés lenne.
Másképp örülök, ha a kurzus végén lehetőleg minél többen meg lennének győződve arról, hogy ezt a tudományágot is leginkább komoly elméleti, módszertani és empirikus megalapozottsággal érdemes és lehetséges üzni.

kurzusról való távozás után reklamációt nem fogadunk el.
Az első kivételével már mindannyiunk kurzusunk működik, de mindenható lehet még csatlakozni. Ha esetleg nem jó az időpont, akkor is érdemes megkeresni a kurzusvezetőket, hátha módosítható.
Érdeklődő elsős- és másodévesek jelentkezését várjuk.
Mindenképpen Gyer—Rajk!

Az új (Ph.D.) típusú doktori program célja, képzési struktúrája és szervezete¹

A Ph.D. (philosophiae doctor, tudomány doktora) programmal a posztgraduális képzés új formáját tervezzük elindítani az egyetemen, egyetemi és akadémiai kutatóintézetek elváltmányos keretében. Az egyetemi doktori képzés megújítása az elmúlt néhány esztendőben Nyugat-Európa legtöbb országában előtérbe került. Az eltérő megközelítések és szempontok mögött általános közös vonásnak azt emelhetjük ki, hogy

- mindenhol megfigyelhető a törekvés a doktori fokozattal rendelkezők számának növelésére; ezzel összhangban
 - a doktori képzés célja a szűkebb értelemben vett tudományos utánpótlásképzés felől erőteljesen eltolódik a tudományos felkészültséggel rendelkező, alkalmazott kutatók képzése irányába;
 - a képzés formájában pedig megfigyelhető, hogy a hagyományos „műhelyképzést” (tapasztalt kutató irányításával folyó önálló felkészülést) jelentős mértékben megalapozza és kiegészíti a *kurzusokba szervezett oktatás*.
- Ami a konkrét formákat illeti, egelőre nem beszélhetünk valamiféle egységes „európai Ph.D.”-modell irányába mutató fejlődésről. Az USA-val szemben a Ph.D. típusú képzésben részt vevők száma az egyes európai intézményekben meglehetősen kicsi, nem éri el azt a kritikus tömeget, amely a kiterjedt Ph.D.-kurzusok bevezetését indokolná és kifizetővé tenné.

1. A PROGRAM CÉLJA ÉS JELENTŐSÉGE

A tudományos továbbképzés megújítása a világ fejlett oktatási rendszereivel való összehangolt megteremtését célozza. Ez nem a hagyományos egyetemi doktori cím megszerzéséhez vezető új formai módosítása, vagy annak felváltása a nemzetközi szokásoknak megfelelő elnevezésű új címmel, hanem inkább a kandidátusi fokozat elérését célzó *aspirantúra* szervezete, irányítottabb tudományos utánpótlásképzéssel való felváltása. A résztvevőknek a *nemzetközi standardok szerint mérve is magas színvonalú kutatási és oktatási tevékenység folytatására való felkészítése* kerül a Ph.D.-képzés középpontjába. Ez a nemzetközi színvonalhoz való alkalmazkodás emelhető ki elsőrendű követelményként.

A Ph.D.-képzés kettős alapvető célkitűzése:

- lehetővé tenni kiemelkedő intellektuális képességekkel rendelkező fiatal szakemberek számára, hogy az általuk választott tudományterületet eredeti elgondolásokkal, új eredményekkel gazdagítsák; (s részben ezt elősegítő),
- megismertetni a jelöltekkel azokkal a tudományos kutatási módszerekkel és eljárásokkal, amelyek birtokában képesek válnak önálló kutatóként meghatározott célt szolgáló magas szintű kutatómunka elvégzésére anélkül, hogy tapasztalt szakember irányítására szorulóznának.

A résztvevők előtt megnyíló lehetőségekről, illetve a Ph.D.-program egyfajta „versenyhelyzetéről” szólva kívánatos és várható, hogy a programot sikeresen elvégzők előtt számos vonzó karrierlehetőség nyíljék belsőleg és külsőleg egyaránt. A nemzetközi tapasztalatok szerint nem csupán az oktatási szférában, hanem például bankoknál, államigazgatási intézményeknél, nemzetközi pénzügyi, befektetési és tanácsadó szervezeteknél, egyre nagyobb a kereslet igényes elemzőkre alkalmas közgazdászok és más társadalomtudományokban doktori fokozattal szerzett szakemberek iránt. Nem véletlen, hogy Nyugat-Európa számos országában tűzték ki kormányzati célfeladatokat a doktori képzésben részt vevők számára néhány éven belüli radikális növelését. A modellkeresés során előtérbe került az amerikai típusú csoportos, kurzusokkal bővebben alátámasztott, oktatással kombinált képzés az irányított, de alapvetően nagy önállóságot feltételező kutatóinaskodással szemben.

A Ph.D.-programokat más hazai és külföldi intézmények együttműködésében kívánjuk megvalósítani. E szervezetek sajátos erősségeinek kombinálása, az egyes szakterületek legjobb hazai művelőinek összefogása bővíti a program lehetőségeit és emeli annak színvonalát. Jelenleg az alábbi területeken, a megjelölt alapító társintézményekkel adunk be programokat az Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottsághoz:

- **közgazdaságtan** (economics, Volkswirtschaft): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság-tudományi Intézete és Világgazdasági Kutató Intézete.
- **gazdálkodástan** (business and management studies, Betriebswirtschaft): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Pécsi János Pannonius Tudományegyetem, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Ipar- és Vállalatgazdaság Kutató Intézete.
- **agrárközgazdaságtan** (agricultural economics): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Agrárgazdasági Kutató Intézete.
- **szociológia** (sociology): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Intézete és Konfliktuskutató Intézete.
- **politikatudomány** (political science): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Politikatudományi Intézete.
- **nemzetközi kapcsolatok** (international relations): a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutató Intézete.

2. A KÉPZÉSI STRUKTÚRA

A Ph.D.-program célja a jövő kutató-oktató szakembereinek szervezett képzése. Képzési rendszerében ennek megfelelően különösen nagy jelentőségű azoknak az ismereteknek és képességeknek az elsajátítása, amelyek a nemzetközi szintű kutatási tevékenység folytatásához nélkülözhetetlenek. Ebben tekintetben a program tudatosan közelebb áll az angolszász mintájú Ph.D.-programoknak a magas színvonalú, elméletileg megalapozott empirikus kutatást középpontba helyező felfogásához.

A Ph.D.-programra való jelentkezés feltétele egyetemi szintű diploma, az angol, német és francia nyelvek egyikének magas szintű (de az utóbbi kettő esetén is az angol legalább olvasás- és megértésszintű) ismerete és kimagasló intellektuális kapacitás. A félévelről a pályázó szakterületének megfelelő tanszéknek a pályázó fogadására és supervisor biztosítására vonatkozó nyilatkozata birtokában a szakbizottság dönt.

Célszerűnek tűnik, hogy a Ph.D.-program „full-time” és „part-time” (munka melletti) rendszerbe egyaránt elvégezhető legyen. Az utóbbi esetben azonban csak akkor, ha a jelölt *munkahelyén hivatászerűen azonnal foglalkozik a Ph.D.-programban folytatott kutatásnak megfelelő szakterületen* (full-time research occupation) és munkahelye hozzáférhető a (full-time) kutatói tevékenység megadásához, mivel a program erőteljesen épít a kurzusokra és a teammunkára.

A doktori képzés három szintet foglal magában. Az első szint alapozó, ezen belül is minden részleg számára kötelező

módszertani és látókörbővítő jellegű képzést tartalmaz, valamint — szükség szerint — „szintre hozó” jellegű képzést nyújt. A második szint valamely szakterületen átfogó jártasságot megszerzését írja elő. A harmadik szint az egyéni kutatás és az értekezés elkészítésének szintje, amelyben a jelölt és témavezetője nagyfokú szabadsággal rendelkeznek.

E koncepcióhoz igazodva a program több egymást kiegészítő alkotórészből épül fel. A doktorjelöltek egyrészt elméleti és módszertani ismereteket nyújtó képzésben vesznek részt, másrészt empirikus kutatást folytatnak, amelynek eredményeként elkészítik értekezésüket, végül részt vállalnak a szakterületüknek megfelelő egyetemi tanszék vagy kutatócsoport munkájában.

A) Kurzusok

A Ph.D.-program alapozó és látókörbővítő (minden hallgató számára kötelező), specializációs (alternatív), valamint szükség szerint szabadon választott (fakultatív) tárgyak meghatározott időn belüli elvégzését írja elő a hallgatók számára.

Az *alapozó és látókörbővítő tárgyak* során a hallgatók általános módszertani ismereteket sajátítanak el, a metodológiai képzésre nagy súlyt helyez a külföldi gyakorlatnak megfelelően. Megismerkednek a különböző kutatási metodológiákkal, valamint a társadalomtudományokban általánosan, ezen belül pedig a közgazdaságtan területén használatos kutatási módszerekkel és technikákkal. A minden hallgató számára kötelező tárgyak másik csoportja a látókörbővítést szolgálja, elkerülendő a világban helyenként megfigyelhető „túlspecializáció” veszélyét. Itt a hallgatók a közgazdaságtan egyes területein szereznek olyan ismereteket, amelyek birtokában a szűkebb szakterületükön kívüli elért tudományos eredmények is érthető, „intelligens” fogyasztói és felhasználói lehetnek. E tárgyakra a program első évében kerül sor. A program többnyire azokban a témakörökben indít kötelező látókörbővítő tárgyat, amelyek további felbontása később a szakosodást is lehetővé teszi.

A *specializációs (alternatív) tárgyak* a program hallgatói számára a szakosodás fő irányait jelentik, amelyek közül a hallgatók kutatási témájuknak megfelelően választanak. Itt elsősorban az elméleti képzésen, az adott szakterület elméleti megközelítéseinek és kutatási eredményeinek megismerésén van a hangsúly. A hallgatók felkészülését a témának leginkább megfelelő képzési formák (szemináriumok, kutatási műhelyviták, irányított egyéni tanulások) segítik. A specializációs tárgyak — együtt a jelölt egyéni kutatási programjával — azt a célt szolgálják, hogy a hallgatók a program végzetével eredeti kutatási eredmények elérésére képes szakemberekké váljanak.

A *szakosodás lehetséges irányai* a programban nem egyszer és mindenkorra rögzítettek; az egyes években induló specializációk változhatnak, a képzési és kutatási erőforrások, illetve az igények közötti folyamatok iterációjában. Ezzel összefüggésben hangsúlyoznunk kell a „kritikus tömeg” problémáját. (Ugyanez a probléma készlet például több külföldi iskolát doktori programjának gyors kiterjesztésére, másokat pedig akár országokat is átfogó közös Ph.D.-programok működtetésére.) A hatékony képzés nem csupán a program egészét, hanem az egyes szakosodási irányokat tekintve is feltételezi a hallgatók „kritikus tömegét és minőségét”. Különösen a program induló éveiben feszülten felmerül a kevés hallgató és a sok szakosodási lehetőség között. A célként megjelölt magas színvonalú képzéshez azonban a képzési és kutatási kapacitások „kritikus tömegére és minőségére” van szükség azok elaprózásával szemben.

A programban kínált szakosodási irányok egyrészt a nemzetközi gyakorlat alapján jelölhetők ki. Eszerint célszerű törekedni arra, hogy a specializációs lehetőségek szerint homogén ismeretköröket öleljenek fel, amelyek mindegyike egy-egy viszonylag jól körülhatárolható tudományos diszciplína talaján áll, együttesen pedig kellően lefedik a közgazdaságtan komplex témakörét. Utóbbi feltétel kiemelése egyben azt is jelenti, hogy a program hallgatói a minden egyes ismeretkörben kötelezően elvégzendő ún. látókörbővítő tárgyak segítségével a közgazdaságtan egészét kellő szinten értő szakemberekké válnak. A specializációknak a diszciplínák szerinti elhatárolása pedig — szemben a gyakorlati problémák szerinti megközelítéssel — azt a felfogást tükrözi, amely szerint a hallgatóknak előbb a tudományos diszciplínákban kell magas szintű képzettséget nyújtani, akik az így szerzett elméleti és módszertani ismeretekkel felvértezve fordulhatnak a diszciplínák gyakorlati keresztlé szelő praktikus problémák vizsgálatára.

Ugyanakkor a „kritikus tömeg” korábban említett követelménye miatt a specializációk számát indokolt alacsonyan meghatározni, annak figyelembevételével, hogy a program keretein belül mód van-e magas minőségű követelményeknek megfelelő oktatási és kutatási kapacitások biztosítására. Mind ez lehetővé teszi, hogy a „keresleti oldalról”, hallgatói részről jelentkező igények túlnyomó többsége beilleszthető legyen a specializációk szerkezetébe. Természetesen a kevés számú, diszciplínán elven kialakított specializációk rendszerében is van mód a modern közgazdaságtan gyakran multidiszciplináris jellegű kérdéseinek megválaszolására célzó doktori kutatások folytatására. Az ilyen igényeket azonban a program nem a specializációk szaporításával elégíti ki, hanem a látókörbővítő kötelező tárgyak, az ismeretkiegészítő fakultatív tárgyak, valamint a célszerűen kialakított témavezetői rendszer alkalmazásával. A hallgatók már a programba való belépéskor kapcsolódnak valamely tanszékhez, illetve kutatócsoporthoz, felvételükhöz majdani témavezetőjük támogató véleménye is szükséges.

A *fakultatív tárgyak* kettős célt szolgálnak. Egyrészt a program ilyen módon biztosít lehetőséget a résztvevők számára az esetleges hiányosságok pótlására („need to take”, pl. a nem közgazdász alapvégzettségük számára közgazdaságtani tárgyak), bár természetesen a program első tanéve nem tekintendő azel nem végzett alacsonyabb szintű képzési formák pótlásának. Másfelől a fakultatív tárgyak jelentik a célszerű formát a választott szakterülethez, illetve kutatási témához közvetlenül nem kapcsolódó, ám a hallgató és témavezetője által hasznosnak ítélt ismeretek megszerzéséhez.

(Technikailag a fakultatív kurzusok nem feltétlenül a program hallgatói számára szervezett tanfolyamokat jelentenek, hanem az egyetem egyéb képzési formáiban — pl. a nappali tagozat felsőbb évfolyamaiban vagy az MBA-programban — nyújtott kurzusok felvételének szabad lehetőségét. Ugyancsak fakultatív kurzusok hivatottak a program résztvevői számára szükség esetén nyelvi és számítástechnikai kiegészítő képzést adni.)

A program tárgystruktúráját a 4. szemesztertől kezdve Kutatói Fórum egészíti ki, amelyen a hallgatók tapasztalt oktatató-kutató irányításával bemutatják társaiknak kutatási témájukat. A Fórum a későbbiekben is rendszeresen megrendezésre kerül és szervezett kereteket teremt a hallgatók egymás közötti információcseréjének, a kutatási témájukban tett előrehaladásról való számot adásnak. A 4. szemeszterben azonban a Kutatói Fórum tantárgyként szerepel, az ott nyújtott teljesítmény értékelésre kerül, és különös jelentőséggel bír azáltal,

hogy lehetőséget biztosít a hallgatók számára kutatási tervük 4. félév végén esedékes védésének „főpróbájára”.

A hallgatóknak a különböző tárgyakban tanúsított teljesítménye minden esetben értékelés tárgya, függetlenül az adott tárgyakban alkalmazott képzési formától, tehát konzulens tanár által irányított egyéni olvasóprogram esetén, éppúgy mint előadás és szemináriumosorozat esetén. Az értékelés formája a tárgyaknak és az alkalmazott képzési formáknak megfelelően változó lehet. Az első év végén a hallgató addigi összesített eredménye és a témavezető véleménye alapján a szakbizottság dönt arról, hogy a hallgató folytathatja-e tanulmányait a Ph.D.-programban. A pozitív döntéshez az első tanév tárgyai mindegyikének sikeres elvégzése és a témavezető támogató nyilatkozata szükséges.

A hallgatók képzésének a második évben részben a szakterületnek megfelelően kiválasztott külföldi egyetemen kell folytatódnia — a program rendelkezésére bocsátott források függvényében. A *külföldi tanulmányút* során a hallgatók választott kutatási témájuknak megfelelően, a hazai és külföldi témavezető egyetértésével legalább egy tárgyat hallgatnak, amelyből be kell számolniuk. Legfontosabb feladatuk azonban a vonatkozó szakirodalom teljes körű feldolgozása és kutatási tervük (lásd következő cím) elkészítése. A külföldi résztanulmányokat a Ph.D.-hallgatók együtt-tartása érdekében célszerű lehetőség szerint egységesen a 2. tanév első félévében szervezni. Ez az ütemezés lehetővé teszi a részletes kutatási tervnek legkésőbb a 2. tanév végéig való benyújtását és megvédését. A kutatási terv esetleges sikertelen védése esetén a hallgató az addigi képzési program sikeres elvégzését tanúsító bizonyítványt (Certificate) kap. (Megfontolandó, hogy ennek alapján lehetőséget biztosítsunk a dr. univ. fokozat megszerzését célzó értekezés benyújtására.)

A hallgatók képzésében fontos szerepet töltenek be továbbá azok a neves hazai és külföldi előadók meghívásával rendszeresen megrendezésre kerülő szakmai műhelyviták és kutatási szemináriumok, amelyek a hallgatóknak módjuk van a tudományterület kurrens kutatási témaival való megismerkedésre, tapasztalt kutatókkal való konzultációra. Az ilyen műhelyviták, amelyek látogatása a hallgatók számára kötelező, szerves alkotóelemét képezik az oktatásnak, noha a tantárgystruktúrában nem részei annyiban, hogy a hallgatók teljesítményének értékelésére itt nem kerül sor.

B) Kutatás

A Ph.D.-program központi eleme a jelöltek kutatási tevékenysége, amelynek eredményeképpen elkészítik értekezésüket. A programban a kutatás minden esetben *empirikus kutatást* is jelent, amely természetesen nem nélkülözi a *szilárd elméleti alapokat*. A kutatás megítélésének döntő szempontja a tudományterület fejlődéséhez való hozzájárulás.

A program minden résztvevőjének munkáját a szakterület két (egy hazai és egy külföldi), nemzetközileg elismert kutatója (professzora) felügyeli (*témavezető*, „supervisor”), akik a hallgató képzési programjának kialakításától a kutatási terv kidolgozásán át az értekezés elkészítéséig végigkísérik, irányítják és ellenőrzik a hallgató szakmai előrehaladását.

Azoknak az egyetemi oktatóknak és kutatóknak a személyéről, akik meghatározott szempontok alapján (tudományos fokozat, nemzetközileg elismert kutatási tevékenység és publikációk) mint témavezetők kijelölhetők, a Ph.D.-szakbizottság dönt és minden évben közzéteszi az általa elismert Ph.D.-témavezetők név- és témajegyzékét. A Ph.D.-szakbizottság irányelveket állít össze a program által érintett tanszék, valamint a témavezetők számára. A programban részt vevő intézmények azon főállású, illetve címzetes tagjai, akik akadémiai doktori fokozattal rendelkeznek, alanyi jogon hirdethetnek meg Ph.D.-kurzusokat.

A jelöltek már a program első két félévében megkezdik a hazai témavezetővel egyeztetett témakörökben és ütemezésben a szakirodalom feldolgozását. A második szemeszter folyamán elkészítik *kutatási tervük* első vázlatát, amelyet a külföldi tanulmányút során, a nemzetközi szakirodalom teljesebb körű feldolgozása alapján, a külföldi supervisor szakmai irányítása mellett véglegesítenek. A 30-50 oldalas kutatási tervet (research proposal) a jelöltek a második év végéig nyújtják be elfogadásra a Ph.D.-szakbizottságnak.

Az elfogadott terv alapján végzett kutatás eredményeit a hallgató értekezésben foglalja össze, amelyet legkésőbb a programba való belépéstől számított 5. év végéig kell benyújtania. Nem adható be azonban olyan értekezés, amelynek készítője nem állt legalább három évig Ph.D.-hallgatói jogviszonyban. Az értekezést a nemzetközi összehasonlítás, megméretés és a külföldi folyóiratokban való publikálás elősegítése érdekében angol, német vagy francia nyelven kell elkészíteni. A benyújtás további feltétele, hogy az értekezés témakörében a jelölt legalább egy tudományos tanulmányt jelentessen meg. Az értekezés sikeres megvédése alapján a programban részt vevők a hazai témavezetőt adó egyetemből „Ph.D.”-fokozatot nyernek. Diplomájuk a teljes elvégzett képzési programot feltünteti.

C) Oktatási-kutatási tevékenységben való szervezeti részvétel

A hallgatóktól a programba való belépéstől kezdve elvárta, hogy részt vegyenek a szakterületüknek megfelelő egyetemi tanszék, illetve más elismert kutatócsoport szakmai életében, rendszeresen részt vegyenek annak programjain (szemináriumok, kutatási beszámoló stb.), és bekapcsolódjanak az oktatási, illetve kutatási tevékenységbe. Az oktatásban, illetve gyakorlati kutatásban való részvétel a Ph.D.-hallgatók képzésének fontos eleme. Az oktatási-kutatási gyakorlat konkrét tartalmát és módját a hallgató témavezetőjét adó tanszék, kutatócsoport alakítja ki. A program általános szabályként előírja, hogy az első két évben a hallgatók által a megfelelő tanszék, kutatócsoport megbízásából végzett munka időtartama legfeljebb heti 4 óra lehet, a harmadik év kezdetétől pedig legkevesebb heti 8 óra, de nem haladhatja meg a heti 12 órát (beeszmítva pl. a szemináriumokra való felkészülésre, dolgozatjavításra fordított időt is).

3. A SZÁMONKÉRÉS ÉS BESZÁMOLÁS RENDJE

A Ph.D.-fokozat megszerzésének egyik feltétele a kijelölt, illetve kijelölt körből választható tárgyak meghatározott időn belüli elvégzése. A Ph.D.-program — minden hallgató számára kötelező — alapozó és látókörbővítő tárgyai az első két szemeszterben félév végi vizsgával zárulnak. A specializációs (alternatív) tárgyak közül a hallgatók kutatási témájuknak megfelelően választhatnak. Ezekből a tárgyakból szintén az aktuális szemeszter végén vizsgáznak a doktorjelöltek, s mindegyik az *első négy szemeszterben* kerülhet sor. A szükség

(Folytatás a 10. oldalon.)

¹ Ezúton is szeretném megköszönni Antal Mokos Zoltánnak a program kidolgozásához nyújtott értékes segítségét.

szert szabadon választott (fakultatív) tárgyak számonkérési rendje minden szempontból a specializációs alternatív tárgyakéval egyezik meg.

(A hallgatóknak a különböző tárgyakban tanúsított teljesítménye minden esetben értékelés tárgya, függetlenül az adott tárgyból alkalmazott képzési formától, tehát konzulens tanár által irányított egyéni olvasóprogram esetén éppúgy, mint előadás és szemináriumsorozat esetén. Az értékelés formája a tárgyaknak és az alkalmazott képzési formáknak megfelelően változó lehet.)

Az első év végén a hallgató addigi összesített eredménye és a témavezető véleménye alapján a szakbizottság dönt arról, hogy a hallgató folytathatja-e tanulmányait a Ph.D.-programban. A pozitív döntéshez az első tanév tárgyai mindegyikének sikeres elvégzése és a témavezető támogató nyilatkozata szükséges.

A külföldi tanulmányút során a hallgatók kutatási témájuknak megfelelően, a hazai és külföldi témavezető egyetértésével legalább egy tárgyat hallgatnak. A felvett tárgy elsajátításáról, illetve a külföldi tanulmányúton szerzett ismeretekről a témavezetőnek és a szakbizottságnak írásos tanulmány és szóbeli formában be kell számolniuk. (A külföldi rész tanulmányokat a Ph.D.-hallgatók együtt tartása érdekében célszerű lehetőségek szerint egységesen a 2. tanév első félévében szervezni, a beszámolókat pedig ezen 3. szemeszter végén lebonyolítani.)

A program tárgystruktúráját a 4. szemesztertől kezdve a rendszeresen megrendezésre kerülő Kutatási Fórum egészíti ki, amelyen a hallgató tapasztalt oktató-kutató irányításával bemutatják társaiknak kutatási témájukat. A Kutatási Fórum tantárgyként szerepel, az ott nyújtott teljesítmény értékelésre kerül, és különös jelentőséggel bír azért, hogy lehetőséget biztosít a hallgatók számára kutatási tervük 4. félév végén esedékes védésének „főpróbájára”. A kutatási terv esetleges *sikertelen védése* esetén a tanulmányok lezárulnak, s a hallgató az addigi képzési program elvégzését tanúsító bizonyítványt (Certificate) kap.

A kutatási terv elfogadása esetén a terv alapján végzett kutatás eredményeit a hallgató *értekezésben* foglalja össze, amelyet legkésőbb a programba való belépéstől számított 5. év végéig kell benyújtani. Nem adható be azonban olyan értekezés, amelynek készítője nem állt legalább három évig Ph.D.-hallgatói jogviszonyban. Az értekezést a nemzetközi összehasonlítás, megmértetés és a külföldi folyóiratokban való publikálás elősegítése érdekében angol, német vagy francia nyelven kell elkészíteni. A benyújtás további feltétele, hogy az értekezés témakörében a jelölt előzetesen legalább egy tudományos tanulmányt jelentessen meg. Az értekezés sikeres megvédése alapján a programban részt vevők a hazai témavezetőt adó egyetemről „Ph.D.” fokozatot nyernek. Diplomájuk a teljes elvégzett képzési programot feltünteti.

4. A JELENTKEZŐK FELVÉTELÉVEL ÉS A RÉSZTVEVŐI LÉTSZÁMMAL KAPCSOLATOS ELKÉPZELÉSEK

A Ph.D.-programra felvett hallgatók számának tervezésekor két szempont feltétlenül előre kívánkozik, nevezetesen a képzés iránti potenciális kereslet, valamint a program sikeres teljesítésének elismeréséhez kapcsolódó szigorú követelményrendszer. Ezek ismeretében az első évben (programoktól függetlenül) 6-10 fő felvétele látszik reálisnak, amely várhatóan a programok beérésével egy-két éven belül 10-15 főre nőhet.

A program sikeres lebonyolítása és az arra is alapozott eredményes marketingtevékenység esetén ezek a számok tartósan fennmaradhatnak. Amennyiben reményeinknek megfelelően a jelentkezési szám meghaladja a tervezett felvételi számot, mód lesz az arra leginkább alkalmas doktorjelöltek kiválasztására. A jelenlegi nemzetközi tapasztalatok ismeretében azzal a feltétellel élhetünk, mely szerint már az indító évben lesznek a részvevőre jelentkezők között külföldi hallgatók, s várhatóan a nemzetközi kereslet nem korlátozódik bizonyos országokra vagy régiókra, lévén a külföldi partnerintézmények részvételével színvonalasan megszervezett program számot tarthat minden országbeli hallgató érdeklődésére.

5. KÜLFÖLDI RÉSZVÉTEL A PROGRAMBAN

A hallgatók képzésében a külföldi partnerintézmények az oktatás folyamatában több helyen is szerepet kapnak. Egyrészt a program második évében a tanulmányok egy részének — a kiválasztott specializációs ismeretkör szakterületének megfelelő — külföldi egyetemen kell folytatódni, a program rendelkezésére bocsátott források függvényében. A *külföldi tanulmányút* során a hallgatók választott kutatási témájuknak megfelelően, a hazai és külföldi témavezető egyetértésével legalább egy tárgyat hallgatnak, amelyből be kell számolniuk. Legfontosabb feladatuk azonban a vonatkozó szakirodalom teljes körű feldolgozása és kutatási tervük elkészítése. A külföldi rész tanulmányokat a Ph.D.-hallgatók együtt tartása érdekében célszerű lehetőségek szerint egységesen a 2. tanév első félévében szervezni. Ez az ütemezés lehetővé teszi a részletes kutatási tervnek legkésőbb a 2. tanév végéig való benyújtását és megvédését.

A hallgatók képzésében külföldi tartózkodásukat követően is fontos szerepet töltenek be a külföldi oktatók, mivel a program minden résztvevőjének munkáját a hazai témavezető mellett az adott szakterület egy külföldi, nemzetközileg elismert kutatója (professzora) is *felügyeli* („supervisor”), aki a hallgató képzési programjának kialakításától a kutatási terv kidolgozásán át az értekezés elkészítéséig végigkíséri, irányítja és ellenőrzi a hallgató szakmai előrehaladását.

A fentiekön kívül neves külföldi előadók meghívásával rendszeresen megrendezésre kerülnek *szakmai műhelyviták* és kutatási szemináriumok, amelyek a hallgatóknak módjuk van a tudományterület kurrens kutatási témáival való megismerkedésre, tapasztalt kutatókkal való konzultációkra. Az ilyen műhelyviták, amelyek látogatása a hallgatók számára kötelező, szerves alkotóelemét képezik az oktatásnak, noha a tantárgystruktúrában nem részei annyiban, hogy a hallgatók teljesítményének értékelésére itt nem kerül sor.

6. A PROGRAM IRÁNYÍTÁSI SZERVEZETE

A program irányítását a hazai és külföldi partnerintézmények képviselőiből alakult *szakbizottság* látja el. A gazdasági szakbizottságoknak a hazai partnerintézmények képviselői mellett két-két külföldi professzor is tagja. A Ph.D.-program élén a Művelődési és Közművelődési Minisztérium által kiírt akkreditációs pályázat előírása értelmében programvezetőnek kell állnia. A Ph.D.-képzés programvezetője a doktori szakbizottság mindenkor elnöke. A program egyes szakosító ismeretkörében folyó képzés irányítását és koordinálását *ismeretkör-felelősök* végzik. Az egyes kurzusokat pedig *tantárgy-koordinátorok* szervezik.

A Ph.D.-programban folyó képzés az adott tudományterület elismert művelőinek szellemi tőkéjére épül. A Ph.D. doktori programhoz már csatlakozó oktatók és kutatók listája a képzés további előkészítése, majd beindítása során alakul ki, illetve azt követően is folyamatosan bővíthet és változhat. A képzési program egyes tárgyiban vendégoktatóként, illetve a hallgatók külföldi témavezetőjeként a programban együttműködő külföldi partnerintézmények oktatói és kutatói közreműködnek.

Közgazdaságtani Ph.D.-program

A) A PROGRAM SZERKEZETÉNEK ÉS ÜTEMEZÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A tárgy, ill. programmodul elhelyezése a képzési programban megnevezése	óraszám
---	---------

I. Alapozó és látókörbővítő tárgyak (Core Courses)

1. Alapozó módszertani tárgyak			
1.1. A tudományos kutatás filozófiai alapjai és gyakorlati folyamata	1. szemeszter	7 • 90'	
1.2. Determinisztikus módszerek	1. szemeszter	7 • 180'	
1.3. Sztochasztikus módszerek	2. szemeszter	7 • 180'	
2. Látókörbővítő diszciplináris tárgyak			
2.1. Mikroökonómia I, II/A, B	1-2. szemeszter	14 • 180'	
2.2. Makroökonómia I, II/A, B	1-2. szemeszter	14 • 180'	
2.3. Eszmétörténet vagy Kül- és világgazdasági elméletek vagy Gazdaságtörténet	1. szemeszter	7 • 180'	
2.4. Kutatási fórum	4. szemeszter	7 • 180'	

II. Specializációs alternatív tárgyak (Subject Area Courses)

hazai vagy külföldi egyetemen (az első évben egy, a második évben két tárgyat választva az alábbi témakörökön belül)	1-4. szemeszter	3 • 7 • 180'	
• Fejlődés- és világgazdaságtan			
• Makroökonómia és közpolitikai			
• Alkalmazott mikroökonómia			
• Kvantitatív közgazdaságtan és ökonometria			
• Alternatív iskolák és gazdasági rendszerek			

III. Fakultatív tárgyak és szemináriumok (Electives)

hazai vagy külföldi egyetemen	1-4. szemeszter	változó
-------------------------------	-----------------	---------

IV. Doktori kutatási program (Research)

• Irányított szakirodalom-feldolgozás	1-3. szemeszter	
• Kutatási terv megírása, a kutatás megkezdése	4. szemeszter	
• Kutatás, értekezés megírása	5. szemesztertől	

V. Oktatási-kutatási gyakorlat	1-4. szemeszter 5. szemesztertől	max 4 ó/hét 8-12 ó/hét
--------------------------------	-------------------------------------	---------------------------

B) A PROGRAM IRÁNYÍTÁSI SZERVEZETE

Programvezető, a bizottság elnöke: Zalai Ernő (BKE)

Szakbizottság:

BKE: Bánfi Tamás Palánkai Tibor Szabó Katalin	MTA KTI: Koltai Jenő Köbli József Simonovits András	MTA VK: Inotai András
---	---	---------------------------------

Külföld:	Paul Hare (UK) Ulrich Schlieper (Mannheim)
-----------------	---

Állandó meghívottak:	Hámori Balázs (BKE, Postgraduális kar, dékánja) Temesi József (BKE, Közgazdasági kar, dékánja)
-----------------------------	---

A bizottság titkára: Vági Márton

C) A PROGRAM ISMERETKÖREI ÉS AZOK KOORDINÁTORAI

(a felsorolások nem feltétlenül jelentenek önálló tárgykínálatot, a témát jelzik)

Fejlődés- és világgazdaságtan

(koordinátorok: Inotai András, Szentes Tamás)

Fejlődéstan, Globális világgazdasági tanulmányok, Európa-tanulmányok, Nemzetközi kereskedelem és kereskedelem-politika, Nemzetközi pénzügyek, A nemzetközi integráció gazdaságtana, A transznacionális vállalatok és a külföldi tőkeberuházások gazdaságtana, A nemzetközi tényezőmobilitás, A nemzetközi gazdasági szervezetek és intézményrendszer, A magyar külgazdasági kapcsolatok és a magyar külpolitika.

Makroökonómia és közpolitikai

(koordinátorok: Kemenes Ernő, Halpern László, Meyer Dietmar)

Makroökonómiai elméletek és iskolák, Monetáris közgazdaságtan és pénzügyek, Gazdaságpolitika, Közösségi gazdálkodás és pénzügyek, Regionális gazdaságtan.

Alkalmazott mikroökonómia

(koordinátorok: Galasi Péter, Kertesi Gábor)

Ipari (gazdálkodó) szervezetek, Munkásgazdaságtan, Ipari szervezetek, Közösségi gazdaságtan, Agrárgazdaságtan, Város- és település-gazdaságtan, Információ-közgazdaságtan, Nemzetközi gazdaságtan, Jövő kutatás.

Kvantitatív közgazdaságtan és ökonometria

(koordinátorok: Simonovits András, Zalai Ernő)

Matematikai alapok, Általános egyensúlyelmélet, Növekedés és cikluselméletek, Játékelmélet, Különböző közgazdasági iskolák, elméletek modern matematikai újralfogalmazásai, Ökonometria-elmélet, Alkalmazott gazdasági modellezés.

Alternatív iskolák és gazdasági rendszerek

(koordinátorok: Szabó Katalin, Kovács J. Máttyás)

Elmélettörténet, Intencionális közgazdaságtan, Összehasonlító közgazdaságtan, Környezet-gazdaságtan, Gazdaságtörténet.

Módszertani alapozó tárgyfelelősök:

A tudományos kutatás filozófiai alapjai és gyakorlati folyamata (tárgyfelelősök: Szabó Katalin, Kiss Olga)

Determinisztikus módszerek

(tárgyfelelősök: Dancs István, Martos Béla)

Sztochasztikus módszerek

(tárgyfelelősök: Ziermann Margit, Füstös László)

D) A KÖZGAZDASÁGTANI PH.D.-PROGRAMHOZ EDDIG FELKÉRT ÉS CSATLAKOZOTT KÜLFÖLDI PARTNER-INTÉZMÉNYEK:

Erasmus University, Rotterdam, Hollandia; The London School of Economics and Political Science, Anglia; Heriot-Watt University (Scottish Doctoral program), Edinburgh, Skócia; Universitat Mannheim, Németország; Vrije Universiteit Amsterdam, Hollandia.

Gazdálkodástani Ph.D.-program

A) A PROGRAM SZERKEZETÉNEK ÉS ÜTEMEZÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A tárgy, ill. programmodul elhelyezése a képzési programban megnevezése	óraszám
---	---------

I. Alapozó és látókörbővítő tárgyak (Core Courses)

1. Alapozó módszertani tárgyak			
1.1. A tudományos kutatás filozófiai alapjai és gyakorlati folyamata	1. szemeszter	7 • 90'	
1.2. Adatfelvételi módszerek kvalitatív kutatási technikák	1. szemeszter	7 • 180'	
1.3. Többváltozós adatkezelés matematikai- statisztikai módszerei	2. szemeszter	7 • 180'	
2. Látókörbővítő diszciplináris tárgyak			
2.1. Üzleti közgazdaságtan	1. szemeszter	5 • 180'	
2.2. Szervezet és Vezetés I.	1. szemeszter	5 • 180'	
2.3. Viselkedési és döntési tudományok I.	1. szemeszter	5 • 180'	
2.4. Vállalati pénzügyek és számvitel I.	2. szemeszter	5 • 180'	
2.5. Marketing I.	2. szemeszter	5 • 180'	
2.6. Tevékenységirányítás I.	2. szemeszter	5 • 180'	
2.7. Váll. tervezés és info. rendszerek	2. szemeszter	5 • 180'	
2.8. Kutatási fórum	4. szemeszter	7 • 180'	

II. Specializációs alternatív tárgyak (Subject Area Courses)

hazai egyetemen (egyét választva)	1-2. szemeszter	15 • 180'
1. Üzleti közgazdaságtan és Váll. gazd. II.		
2. Szervezet és Vezetés II.		
3. Viselkedési és döntési tudományok		
4. Vállalati pénzügyek és számvitel II.		
5. Marketing II.		
6. Tevékenységirányítás II.		
7. Környezetgazdaságtan és menedzsment külföldi egyetemen	3. szemeszter	változó

III. Fakultatív tárgyak és szemináriumok (Electives)

hazai vagy külföldi egyetemen	1-4. szemeszter	változó
-------------------------------	-----------------	---------

IV. Doktori kutatási program (Research)

• Irányított szakirodalom-feldolgozás	1-3. szemeszter	
• Kutatási terv megírása, a kutatás megkezdése	4. szemeszter	
• Kutatás, értekezés megírása	5. szemesztertől	

V. Oktatási-kutatási gyakorlat	1-4. szemeszter 5. szemesztertől	max 4 ó/hét 8-12 ó/hét
--------------------------------	-------------------------------------	---------------------------

B) A PROGRAM IRÁNYÍTÁSI SZERVEZETE

Szakbizottság:

BKE: Kindler József (programvezető, BKE), Chikán Attila, Forgó Ferenc, Mészáros Tamás, Tóth Tamás

JPTE: Bélyácz Iván (a bizottság elnöke, programvezető, JPTE), Vörös József
--

MTA VKI: Török Ádám

Külföld: David Chambers (London Business School), Walter A. Oechler (Bamberg)

Állandó meghívottak: Zalai Ernő (BKE, doktori képzés tudományos koordinátora), Hámori Balázs (BKE, doktori ügyek adminisztratív koordinátora), Temesi József (BKE, Közg. kar dékánja)

A bizottság titkára: Branyiczki Imre (BKE, Gazdálkodási kar dékánhelyettese)

C) A PROGRAM ISMERETKÖREI ÉS AZOK KOORDINÁTORAI

(a felsorolások nem feltétlenül jelentenek önálló tárgykínálatot, a témát jelzik)

Üzleti közgazdaságtan és vállalat-gazdaságtan

(koordinátorok: Chikán Attila és Török Ádám)

Industrial Organisation and Business Economics

Szervezet és Vezetés

(koordinátorok: Susánszky János és Balaton Károly)

Organisation and Management, beleértve Organisation Design and Management Control, Organisation Theory, Strategic and International Management, Technology Management, Human Resources Management, Organisational Change and Change Management

Viselkedési és döntési tudományok

(koordinátorok: Kindler János és Magyar-Beck István)

Behavioural and Decision Sciences, beleértve Organisational Behaviour, Organisational Psychology and Sociology, Rationality Theories, Action Research, Organisational Learning

Vállalati tervezés és információs rendszerek

(koordinátorok: Barakonyi Károly és Mészáros Tamás)

Corporate Planning and Information Systems, beleértve CIS, EDP — Electronic Data Processing, MIS — Management Information Systems, DSS — Decision Support Systems, GDSS — Group DSS, EIS — Executive (felsővezetői) IS, ES — Expert Systems, Communication Systems and Databases, SIS — Strategic IS, Information Systems Project Management, Organisation Design and Information Systems

Vállalati pénzügyek és számvitel

(koordinátorok: Bélyácz Iván és Száz János)

Corporate Finance and Accounting, beleértve Performance Evaluation, Financial Management, Auditing, Financial Accounting, Stock Exchange

Marketing

(koordinátorok: Tóth Tamás és Bauer András)

beleértve International Marketing

Tevékenységirányítás

(koordinátorok: Vörös József és Vastag Gyula)

Operations Management, Idesorolva Production Management, Operations Research, Logistics, Inventory Management, Plant Location

Módszertani alapozó tárgyfelelősök:

A tudományos kutatás filozófiai alapjai és gyakorlati folyamata (tárgyfelelősök: Szabó Katalin, Kiss Olga)

Adatfelvétel, kvalitatív módszerek

(tárgyfelelősök: Nováky Erzsébet és Hrubos Ildikó)

Többváltozós adatkezelés matematikai-statisztikai módszerei (tárgyfelelősök: Dancs István és Füstös László)

D) A KÖZGAZDASÁGTANI PH.D.-PROGRAMHOZ EDDIG FELKÉRT ÉS CSATLAKOZOTT KÜLFÖLDI PARTNER-INTÉZMÉNYEK:

Aston Business School, Erasmus University Rotterdam, Hautes Etudes Commerciales Institute des Affaires Hec Management, Institute für Handel, Absatz und Marketing, The London School of Economics and Political Science, Middlesex University Business School, Otto Friedrich Universität Bamberg, TUFTS University, Universität Passau, University of Graz, UNIVERSITY of Minnesota, Universität Mannheim, Németország.

Agrárközgazdaságtani Ph.D. program

A) A PROGRAM FELEPÍTÉSE

A program célja a makroirányultságú agrárközgazdász-kutató nem nagy létszámú, de hiánypótló képzése, amelyben a felkészítés a közgazdaság-tudomány oldaláról történik. Az oktatási program és követelményrendszer az amerikai agrárközgazdaságtani Ph.D.-programok szerint épül fel, miután 2-2 féléves hallgatói cserére kerül sor. A disszertáció benyújtásának feltétele, hogy a hároméves képzés alatt a jelölt 72 kreditet gyűjtsön össze, az amerikai részképzést is beleértve.

1 Egy kredit, egy szemeszteren át folytatott heti egyórás akkreditált foglalkozás.

B) TANTERV

Tantárgy	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	félév					
Agrárközgazdaságtan és agrárpolitika	2	2				
Mezőgazdasági váll. és szövetkezeti gazdaságtan		2	2			
Nemzetközi agrárstratégiák és fejlődés			2	2		
Agrár-közgazdasági elemzés				3		
Matematikai közgazdaságtan és makrogazdasági elemzés					4	
Sztochasztikus módszerek					3	
Általános gazdaságtan						3
Disszertációs téma-konzultáció		2*	2*	2*	2	2
Tanszéki választható tárgyak						2
Rokon Ph.D.-programokból választható tárgyak						2
Amerikai részképzésben választható tárgyak						2
Teljesítendő minimum	14	14	12	12	4	6

* - választható

C) KÉPZÉSI IRÁNYOK

A program nagyfokú választási szabadságot ad a hallgatóknak a program iránti elkötelezettség és érdeklődés szerint kialakításában. Egyéni választási szerint alakul az agrárközgazdaságtani tárgyak és az általános közgazdaságtani, gazdaságtudományi tárgyak aránya. A kötelező tárgyak elsősorban makroszintű agrár-közgazdaságtani, agrárpolitikai irányt adnak, azonban mind a tanszéki kínálatban, mind pedig az egyetem más doktori programjaiban szereplő tárgyakkal a jelölt gazdaságtudományi irányba is módosíthatja képzését.

A sémahelykurzusok, melyek különféle témákban hivatottak fejleszteni a kutatási készséget, megalapozhatják a disszertáció témaválasztását, de ugyanakkor attól eltérő kutatási területeken is nyújthatnak tapasztalatszerzési lehetőségeket.

A felkészítés során tehát a hallgatók választásán múlik, hogy milyen irányba formálják képzési programjukat. Ez természetesen a disszertáció témájának megválasztásában is érvényesül. Lesznek, akik az agrárpolitika-elemzésre vagy a nemzetközi agrárprogramok működésére koncentrálnak, vagy agrárágazatok elemzését választják a disszertációjukban.

D) A DOKTORI PROGRAM MŰKÖDTETÉSE

A program koordinálása az Agrár-közgazdasági tanszéken történik, az Agrárközgazdasági Kutató és Informatikai Intézet bekapcsolásával, az alábbi összetételű programbizottság útján:

Tanszéki főállású oktatók:

Csáki Csaba, Akadémikus, a program vezetője, Ferenczi Tibor (kandidátus), Farkas Csaba (kandidátus), Módos Gyula (kandidátus), Tóth József és Vági Ferenc (közgazdaság-tudományok doktora).

Egyetemi főállású, tanszéken kívüli oktatók:

Veress József, közgazdaság-tudományok doktora, Zalai Ernő, közgazdaság-tudományok doktora.

Külső oktatók:

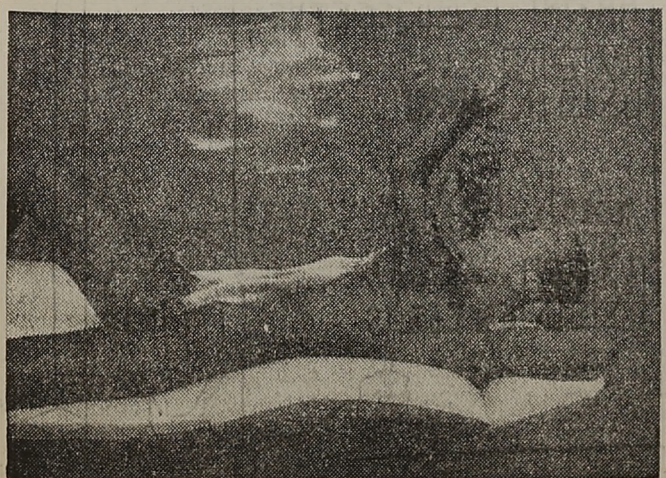
Varga Gyula, közgazdaság-tudományok doktora, Agrárközgazdasági Kutató Intézet igazgatóhelyettese, felállása egyetemi tanár; Sipos Aladár akadémikus (MTA Közgazdaság-tudományi Intézet); Szűcs István, közgazdaság-tudományok doktora, Agrárközgazdasági Kutató Intézet; Raskó György agrárközgazdász, Földművelésügyi Minisztérium; Rieger László, agrárközgazdász, FM.

A bizottság levelező tagjai:

Stanley R. Johnson, közgazdaságtan és Vidékfejlesztési Központjának igazgatója; Robert L. Thompson, agrár-közgazdaságtan professzor, a PURDUE UNIVERSITY Mezőgazdasági Karának dékánja.

A bizottság levelező tagjai tanácsot adnak a program gondozásában és fejlesztésében, a tananyagfejlesztésben, a náluk bevált tananyagok rendelkezésre bocsátásában, magyar hallgatók amerikai programjának segítésében, kinti kutatási programjaik vezetésében, alkalmanként vendégprofesszorként működnek közre a hazai doktori kurzusokban.

ABSZOLÚT NYÁR

RAJT A FEFA III-BAN

A Világbank által finanszírozott Felzárkóztás az Európai Felsőoktatáshoz Alapítvány (közkeletű nevén FEFA) harmadik alkalommal hirdette meg 23 millió dollár és 1,5 milliárd forint keretösszeggel a felsőoktatás-fejlesztő pályázatát. Egy-egy pályázat esetében a kért támogatás értéke — dollár és forint együttesen — nem haladhatja meg az 5 millió dollár, az első két fordulóban — az első két projektük keretében az egyetem közel 200 millió forintot nyert el. A harmadik, s egyben záróforduló

deklarált prioritásai a következők:

1. a főiskolai, egyetemi oktatás, posztgraduális képzés, tudományos továbbképzés, át-képzés és kutatás tartalmi fejlesztése
2. a felsőoktatási és a kutatóintézmények, valamint a végzetettek majdan foglalkoztató szervezetek közötti együttműködés erősítése,
3. a hallgatói létszám és kibocsátás tervezett növelését elősegítő infrastruktúra kiaknázása, illetve bővítése,
4. a felsőoktatás költség-hatékonyágának növelése, a felsőoktatási intézmények menedzsmentjének és gazdálkodásának javítása,
5. az azonos régióban tevékenykedő felsőoktatási intézmények közötti tényleges regionális koordináció és kooperáció, illetve az ezek eredményeként létrejövő regionális egyetemek, főiskolai szövetségek kialakításának előmozdítása.

milyen témákban lesz közös pályázat:

- a) Oktatási-kutatási pályázat (multidiszciplináris képzési-program-típusú kérdések; közös metodikai típusú programok, mevetéses közös diplomakiadás, habilitációs eljárások kidolgozása, az oktatás és a kutatás igazgatásának korszerűsítése, idegen nyelven folyó képzés támogatása, többszintű kibocsátás támogatása, külföldi egyetemekkel közösen folyó képzés és diplomakibocsátás támogatása stb.)
- b) Gazdálkodási rendszer korszerűsítése (korszerű, új információs rendszerek kidolgozása; egységes, gazdálkodást segítő számítógépes rendszer létrehozása; kiszolgálási időt csökkentő rendszerek üzembe helyezése stb.)
- c) Infrastrukturális pályázat (a BESZ információs háálózatának befejezése, hálózati oktatástechnikai rendszerek üzembe helyezése stb.)
- d) Szövetségi menedzsment támogatása (új oktatási törvény alapján kidolgozandó szövetségi szintű előirások kidolgozása, a BESZ-szervezetek kialakításának és közös intézmények létrehozásának segítése stb.)
- e) Könyvtárfejlesztési pályázat (számítógépes információs rendszerek fejlesztése, információs fejlesztést szolgáló háttér megteremtése stb.)

Oktatási-kutatási pályázat

- A) Multidiszciplináris képzési program-típusú kérdések
 A1-2 Környezetvédelmi képzés: Kerekes Sándor
 A3 Informatikus képzés: Gábor András
 A4 Termékfejlesztő mérnök-képzés: Hoffmann Istváné
 A5-6 Bio- orvos-mérnök-képzés: Kerekes Sándor
 A7 Kiszolgálási szakember-képzés: Tóth Tamás
 B) Közös metodikai típusú programok
 Ba Karközi és egyetemközi képzés: Szabó Katalin
 Bb Habilitációs eljárás kidolgozása: Nováky Erzsébet
 Bc Oktatásigazgatás korszerűsítése: Csépai János*
 Bd Kutatásigazgatás korszerűsítése: Chaudhuri Sujit
 Be Idegen nyelven folyó képzés támogatása: Berács József*
 Bf Többszintű kibocsátás támogatása: Szabó Katalin
 Bg Külföldi egyetemekkel közös képzés: Bügel György
 Bh Európa-termékek kialakítása: Ferenczi Tibor*

A *-gal jelöltek a szövetségi belüli koordinátorok
 A gazdálkodási rendszer korszerűsítését célzó pályázatban való sikeres részvételünket nagymértékben gátolja az a sajnálatos körülmény, hogy éppen most indítottuk el a gazdasági főigazgató. Az infrastruktúrális pályázat készítésében részünkről a kérdést legjobban ismerő, s

Hölvényi Györggyel való találkozásomnak tényleg meglepetés volt. A tőserdei szak-kollégiumi találkozóra szerencsem volna egy rövid összefoglalót készíteni a kormánypartok ifjúságpolitikai programjáról. Nem titkolt céloom az volt, hogy megmutassam, annak ellenére, hogy már több, mint két éve működik a jelenlegi kormány, pártjainak nincsen ifjúságpolitikai koncepciója.
 Várakozásaim beigazolódtak: először az MDF-et hívtam fel, ahol nagyon udvariasan közölték; ilyen programjuk, sajnos, nincsen. Attól is elzárkóztak, hogy egy interjú keretében mondjanak valamit az elképzeléseikről — de megígérték, majd két hónap múlva (!), ha többet tudnak mondani, felhívunk.
 A Kiszádpártot többszöri próbálkozás után sem sikerült elérnem, központjukban nem vették fel a telefont.
 A Kereszténydemokrata Néppárttal volt csak szerencsém: bár nekik sincsen ifjúságpolitikai programjuk, bármikor a rendelkezésünkre állnak, hogy vezöljék a most készülő koncepciójukat — mondta Szilágyi Krisztina, a párt egyik sajtó-referense.
 Ó irányított Hölvényi Györgyhöz, egyik ifjúságpolitikai szakértőjükhöz, aki beszélgetésünk elején elmondta, ifjúságpolitikájuk főbb célja az, hogy az ifjabb korosztályokból „vérbeli polgárokat”

e téren már régóta munkálkodó Csépai János vesz részt, míg a könyvtárfejlesztésben értelemes Huszár Ernőné a képviselőnk.
 d) Szövetségi menedzsment-támogatása — ami elvileg a FEFA III egyik preferált célja — új, és sok tekintetben számos lehetőséggel kecsegtető terület. Hasznossága az egyetem számára akkor lesz, ha olyan emberek kapcsolódnak be munkájába, akik átlátják az egyetem továbbfejlesztésének globális problémáit és képesek

létrejött a pályázati bizottság, amelynek tagjai az alábbi kari pályázati felelősök: közgazdasági kar: Horváth Sándor; társadalomtudományi kar: Kulcsár Dezső; gazdálkodási kar: Bauer András, valamint Hámosi Balás, Nováky Erzsébet, Csépai János, Alföldi Gabriella és Papp József, a bizottság vezetője. A kari pályázati felelősök a szükséges dokumentumokat, pályázati formanyomtatványokat megkapták. Március 26-ig kell elké-

magyar nyelvű pályázatokat április 16-ig

kell eljuttatni a BESZ szövetségi titkársághoz. Az összes pályázatot a BESZ tanácsadó testülete — amelynek tagja az egyetem részéről e sorok írója — véleményezi.

A magam részéről azt szeretném, ha erre a szintre csak olyan pályázatok kerüljenek, amelyekkel kapcsolatban a pályázati bizottságra jutott. Azokat a pályázatot, amelyek eleget tesznek, biztonosan aláírják pozitív véleményemmel (a BESZ-pályázatok esetében, az azokat készítő bizottságokhoz kell konszenzusra jutniuk. Az elfogadott szövetségi pályázatokat a K+F csoport fordítja angolra és adja be a FEFA igazgatóságához 1993. május 27-ig. A nem szövetségi pályázatok esetében a fordítást a pályázó intézménynek kell fizetnie. A pályázatkészítési költségeit — beleértve a pályázók munkaráfordítását

szülni az első „durva” változatoknak mind kari, mind egyetemi és BESZ szinten. A párhuzamoságok elkerülése, a nagyobb esély megteremtése érdekében szükségesnek látszik, hogy a kari felelősök március 18-ig összegyűjtse az esetleges pályázati témákat és a pályázati bizottság leltárt csinálhasson — esetleg szelektáljon, integráljon — a témák között. A végleges

Végeztül még egy jó tanács. A pályázati úrlapon jól látható helyen érdemes feltüntetni azt, hogy a FEFA-kuratórium által deklarált prioritások közül — 1. fentebb, — az adott pályázat melyiket (melyiket) szeretné megvalósítani. Ez a bírálók és a kuratórium tagok munkáját könnyíthetjük meg, s a tiszta, világos fogalmazással egyúttal növekedhet az esélyeink.

Jó pályázást!
DR. PAPP JÓZSEF

Vagy már annyi sem

Az ifjúságpolitika nem pártpolitikai martalék

neveljenek, akik nem a felső vezetésből várják az utasításokat és problémáik megoldását, hanem képek az önálló véleményalkotásra, cselekvésre, és csak a legvégső esetben szorulnak más segítségére.
 E cél elérése érdekében nagy súlyt fektetnek az ifjúsági önszerveződésre. A tananyagba is bele kell csempészni ezt a gondolatot, és minden szinten támogatni kell a már meglévő és a születendő csoportokat. Az önkormányzatoknál független ifjúsági felelős (gondozó) alkalmazása volna a kívánatos, aki átlátja a település ifjúsági szervezeteit. Mindenképpen meg kell különböztetni az ifjúsági és ifjúságért működő szervezeteket, bár az utóbbiak is nagyfontosságúak, az előbbieket kell inkább — pénzzel, megfelelő helyiséggel — támogatni.
 A diákkormányzatok szerepe meghatározó az ifjúságnevelésben. A középiskolákban az iskola életének megszervezésében — iskolán kívüli programok — való részvétel a diákkormányzatok legfontosabb feladata, ami nem kizárható el tanári segítség nélkül. A felsőoktatás hallgatói önkormányzatainak két feladatát kell ellátnia: a szabad tanár-vezetésű megteremtését — ezen keresztül szólhatnak bele az oktatás minőségébe —, és a diákjelölti szerep betöltését. A közgazdaságtudományi egyetemmel kapcsolatban Hölvényi György elmondta, szerencsés helyzetben vagyunk, hogy nálunk már működik ez a rendszer.
 A tandíjról a véleménye a következő: a tandíj gondolatával mindenkinek meg kell barátkozni, de kérdés az, hogy megéri-e bevezetni ezt a jelenlegi oktatási rendszerben. Ha mégis sor kerülne rá, a fizetendő összegetek valós családhiátter és tanulmányi eredmény szerint differenciálni kellene.
 A két másik, ifjúságot érintő kérdésről — munkanélküliség, állásértékelés — a KDNP véleménye az, hogy központi megoldást alappon nem megoldható. Mivel a két probléma összefügg egymással, az első megoldása fontosabb, hiszen a fizetésre felvett költséggel és önkormányzati segítséggel esetleg bele lehet vágni egy építkezésbe. Ehhez persze a bankrend-

szér átalakítása is szükséges, hogy a fiatalok kedvezményes hitelekhez juthassanak.
 A munkanélküliséget csak hatékony, aktív foglalkoztatáspolitikával lehet visszaszorítani. Ehhez elengedhetetlen az átképzés, ami egy iskolán kívüli képzési rendszerben valóvalhatna meg. E képzési rendszer az átképzés mellett aktuális ismeretek elsajátítását is segítené. Itt elsősorban a különböző életviteli ismeretekre gondolnunk: családtervezés, gyermekgondozás.
 Az oktatással kapcsolatban szóba került az általános iskola is. Hölvényi György két dolgot említett ki, az egyik az általános iskolának térítésmentesnek kell lennie, a másik: szükséges valamilyen erkölcsi oktatás, ami nem feltétlenül hittan.
 Végül az ifjúságpolitikai programokról még azt tartjuk, hogy fontosnak tartják, a szokásos koncepciókkal ellentétben ne csak azokat védje, akik már bajba jutottak.
 Bár az elmondottakkal több pontban nem értek egyet, nem tudom és nem is akarom bíráltni azokat. A most leírtak sok általánosítást tartalmaznak, de remélem, hogy a jövőre nyomtatásban megjelenő program — amit egy március eleji, nemzetközi szakértők bevonásával zajló konferencián mutatnak be — mentes lesz tőlük.
Réka

A Magyar Távirati Iroda:

ÚJSÁGÍRÓ-

GYAKORNOKOKAT

keres

Ha Ön most fejezi be tanulmányait, és kedvet érez a hírgyűnkségi újságírói munka iránt, keresse fel az MTI személyügyi szervezetét. Megismerheti az MTI munkáját, a szakmai előrehaladás lehetőségeit, anyagi és egyéb juttatásainkat. Nem kell azonnal döntenie! Előzetesen lehetőséget biztosítunk 1-2 hónapos gyakorlatra az MTI belföldi és külpolitikai főszerkesztősegeiben.

Jelentkezését, szakmai önéletrajzát várja:

Nagy Zoltán

T.: 175-6722/1041, 175-6722/1053, 175-1130

Állásajánlat

Szakosított pénzügyt 1 fő végzett férfi közgazdászt keres befektetési területre.

Feladata: Új projektek elemzése, bírálata illetve meglévő befektetések gazdasági tevékenységének értékelése és irányítása, tárgyalások lebonyolítása a vállalatok vezetőivel, nagyfokú önállóság a munkavégzés területén.

Követelmény: 1 vagy 2 éve végzett pénzügyi vagy vállalatgazdálkodási szakon, angol vagy német nyelvismeret, jogosítvány. Pénzügyi területen szerzett gyakorlat előny.

Bérezés: megegyezés szerint.

Jelentkezés a 181-1303-as telefonon munkaidőben.

A Központi Könyvtár témafigyelő szolgálata

A Központi Könyvtár az egyetem oktatói és kutatói részére díjmentesen végzi ezt a szolgáltatást, amely nélkülözhetetlen az ön számára, ha lépést akar tartani tudományágának fejlődésével. A szakirodalom növekvő mennyisége miatt egyre nehezebbé válik munkában kíván önnek segítséget nyújtani a Központi Könyvtár témafigyelő szolgálata. A témafigyelő szolgáltatás munkatársai kívánságának megfelelően folytatnak lekérést a könyvtár állományában.

A lekérés elvégzéséhez nem szükséges a könyvtárba személyesen elfáradnia, küldhet postán is megrendelőlapot, de ez esetben feltétlenül hívja fel telefonon a könyvtár munkatársait, hiszen a munkát személyes megbeszélésnek kell megelőznie.

A témafigyelő szolgálat lényege, hogy a szolgálat munkatársainak segítségével közösen létrehozott kereső profil alapján végezzék el a keresést. Ez esetben fontos ügyelni arra, hogy a keresőfogalom se túl szűk, se túl tág ne legyen. Előbbi esetben csak néhány dokumentum adatait fogja kézhez kapni, az utóbbiban pedig előfordulhat, hogy a legkeresettebb anyagot, túl nagy mennyisége miatt nem tudja majd feldolgozni. Ezért fontos, hogy kérdése konkrét problémára, körülhatárolt megfogható témára vonatkozzon, és élve a megfelelő (nyelvi, földrajzi, időbeli) szűkítési lehetőségekkel, alakítsa ki a keresőprofilját. Ez utóbbi munkában a könyvtár dolgozói készséggel nyújtanak segítséget önnek.

Kérdése lehet egyszerű, ez esetben az egész állományt átvizsgálva a megadott kérdésnek megfelelően bibliográfiát állítanak össze az ön számára, de kérhet rendszeres témafigyelést is, ekkor a lekérést a hetente beérkező állományban lefolytatva, minden héten megkapja a legújabb anyagból azon tételeket, melyek az ön által megadott kérdésre vonatkoznak. Az előbbi esetben a bibliográfia két napon belül elkészül, az utóbbiban az átvizsgálástól számított néhány napon belül kézhez kapja az összeállított a könyvtár azon legfrissebb szerzeményiből, melyek önt is érdekelhetik.

Kérése vonatkozhat tágabb tudományterületre, ez esetben a központilag megadott generikus tárgyszavak (amelyek egy-egy nagyobb szakterületet ölelnek fel) közül egyet, esetleg többet is kiválasztva az ahhoz rendelt művek listáját kapja meg.

A keresés amennyiben ön a könyvtár saját állománya iránt érdeklődik, az ECOINFO-ban, illetve a CD-állományban is lefuttatható. Az eredményt kívánság szerint karttyán, leperellón, illetve floppy-n kaphatja meg.

További információkért forduljon a könyvtár munkatársaihoz, Szivi Józsefnéhez, Óvári Máriaéhoz és Moldován Istvánhoz, a 117-0233/280-as telefonszámon.

Várjuk érdeklődésüket és jelentkezésüket.

Simon András

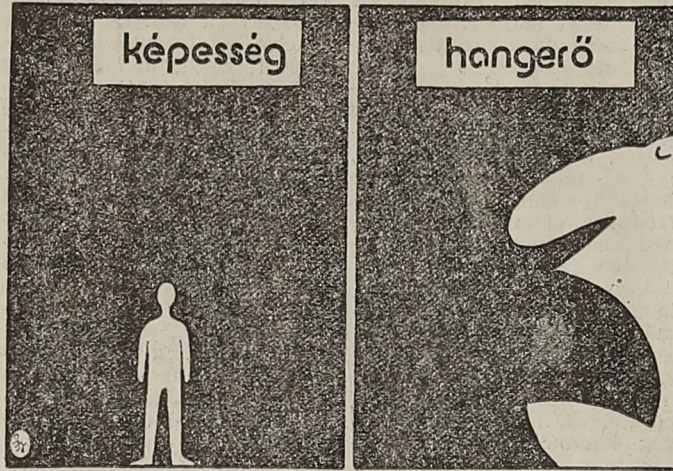
Közzáz Pince Klub programja

MÁRCIUS 15-I ÜNNEPSÉG

A Közzáz Pince Klub március 15-én, hétfőn, közös megemlékezést tart, az összeállításban többek között Petőfi Sándor, Juhász Gyula versek, a fellépők saját szerzeményei és dalok hangzanak el. A műsort Virág Marci és barátai szolgáltatják 16 órától a klub helyiségében. Ezt követően 20 órától rock diszkó lesz, csakúgy, mint március 18-án és 25-én, csütörtökön. Március 22-én hétfőn Mama Kill the Chicken-

koncert, március 16-án és 23-án 22.00-01.00-ig Hevesi Tamás és Juhász László kocsmazenét szolgáltat, március 20-27-én, szombaton 19-02-ig Brillantin rock and roll party várja a vendégeket.

Március 11-én és 18-án, csütörtökön 11 órától színházjegyárúsítás lesz Budapest összes színházába a márciusi előadásokra és a Tavasz Fesztiválra.

Készüljétek!

KEN-KEN-KEN

Ismét: május 2-6.

KEN-képek a múltból?

„A csodálkozó tömegnek még magához térni sem volt ideje, amikor hangos túlkölessel begördült az aulába egy Zsiguli. «Megjött Váradi!» kiabálták, pedig csak a First Lady érkezett. Alig szállt ki a kocsiból, máris egy másik autó érkezett éktelen dudálás közepette az aulába, kiugrott belőle egy borostás alak és az ipar kar nevében elhatárolta magát az eseményektől. Őt az elsők képviselője követte a mikrofon

mögött és bejelentette, hogy elítéli az ilyen agresszív cselekedeteket. Időközben a „ker. kari agytrósz” elrendelte a rendkívüli állapotot, megszerelte a ker. kari miliciát, és kijárási tilalmat rendelt el. A folyosókon markos ker. karosok cirkáltak karszalagban, a kapuban pedig megszürték a ki- és bejövő forgalmat.

Időközben pedig valamelyik szobában az iparkaros jelölt bosszankodott. Az ő elrablása ugyanis csak délutánra volt betervezve.” (KEN, 1977.)

Bubik az unterman

— Nekem is elég kiterjedt a baráti köröm — meséli Pablo, a tavalyi KEN győztese — és persze a különböző társaságok között is van mindig összekötő ember. Voltak akik közös nyelvről ismerték egymást, másokat a sport kapcsán össze, megint másokat a jó bulik. Így aztán összeállt egy ütöképes 25 fő körüli csapat, aminek én lettem a vezére. Azt a pár napot, amit együtt eltöltöttünk, mindenki nagyon élvezte. Teljesen felszabadult légkörben, igazi bulis hangulatban telt el a KEN. Az igaz, hogy néha nagyon fárasztó volt, hogy az egész hétközben, elő egyetemi periódusban zajlott, este pedig indultak a hajnalig tartó mulatozások. Igazi színpont volt ez a pár nap, sok vidámsággal, maradó egyetemi élménnyel. Hogy mi az, amit hiányoltam, amin változtatni lehetne? Azt hiszem legjobban az aktivitás hiányzott, az egyetemisták részvétele, akiknél általában közöny lett úrrá. Kevés volt az induló csapat, azok, akik aktívan vállalták a szereplést a rendezvényen. Úgy gondolom, sokan inkább kényelmességi szempontból is csak a bulikon való részvételt vállalták, a „passzív nézőközönség” szerepet, másrészt

Kan-kán-kán

Vikinga esete Primi Tibivel

Móttó: „Egészséges, szép a mi Whiskasunk, szeme, szőre fényes, fogai villognak...”

A történet, amit most elmesélek, nem valóságos személyek nem valóságos esete. De ez nem igaz!

Tibinek egyik fő jellegzetessége, hogy nehezen alszik, de akkor sokat. E tulajdonsága többekben erős ellenérzést vált ki: „Hogy tud ennyit aludni ez az állat?” vagy „Ne üvölt, te barom, három óra van!” (Ertsd 15.00.)

Mindezek ellenére Tibink nagyon szeretetreméltó és helyes gyerek. Nem is csoda hát, hogy a szomszédja, Vikinga is szerelmes lett belé. Hősnőnk szintén roppant szeretetreméltó és helyes. Valaki meg is jegyezte: „Olyan, mint egy festmény, messziről kell nézni.” Amikor történetünk játszódik, Kingánk még fiatal, szinte ártatlan kislány. Tibink sem érte még el a legeszebb férfikor kezdetét, bár ez nem látszott rajta.

Történetünk este. Tibi intellektuális tevékenységet folytat. Vagyis teljes hangerőn Neotont hallgat és üvölt: „ha lesben áll egy cápa, az áldozatra várva taram taram...”

Kinga füle vágyakozón a falra tapad. „Ez a Tibi hangja, megismerem száz közül is. És már megint Neotont hallgat. Megőrülök!!!” Máris az ajtóhoz rohan és bekopog.

— Mi kell?

— Ezt most direkt csinálod? Halkítsd már le, te hülye barom!

Érdekes, hogy néha milyen furcsán fejezik ki az emberek az érzelmeiket.

— Fogd be a pofád, te csirke — mondja erre Tibi negédesen.

— Hát mégis szeret — gondolja Kinga.

— Hát mégis eltakarodott a pocsába — gondolja Tibi.

Whiskas
(A Rajkszögből)

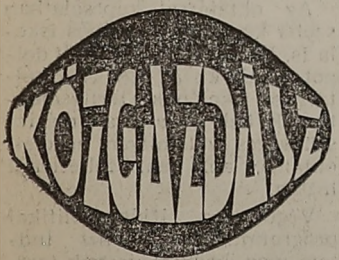
Amikor még kari vetélkedők voltak

talán kicsit lekezelően viszonulnak az egész KEN-hez. Talán valami dedós dolognak, infantilis programnak tartják az egészet, az is lehet, hogy az örsökről, örsvezetőkéről megmaradt gyermekkori üttörőemlékekkel állítják párhuzamba. Ezért nagyon kár lenne, hisz sok helyen az egyetemeken, főiskolákon hasonló rendezvények bolygatják fel a megszokott hétköznapokat, és kíváncsolkják össze a diákokat, csakúgy mint ez a hetvenes években a Közzázban is volt. Az már csak a csúcsa lenne az egésznek, ha tanárok is indulnának, akár önálló csapatokkal, vagy csak a diákokhoz kapcsolódva. Nem szabad, hogy egy ilyen hagyomány megszakadjon, hiszen a későbbiekben az egyetemhez fűződő emlékeink igen pozitív magját alkotják. En biztosan állíthatom, én már benne voltam.

mi részére vállalkoznánk, és az operatív teendőkhöz kerestünk társat. Szerencsés találkozás volt ez a Közzáz Pince Klubban, akik mint kiderült már gondolkodtak megfelelő tartalmi háttér mellett a lebonyolításban. Most közösen próbáljuk megmozgatni az egyetemistákat. Annyiban más lesz a KEN, mint a tavalyi volt, hogy most kisebb létszámú, 10-12 fős, csapatok jelentkezését várjuk. A rendezvények többsége terveink szerint a klubban lesz, érdeklődés esetén ezt az egyetem vagy a Kinizsi udvar felé lehet tágitani. Egész nap vetélkedők, koncert, táncbáz, előadók lépnek fel, esténként műsor, késő estétől hajnalig pedig buli minden mennyiségben. Amit kérnénk, hogy minél több csapat kapcsolódjon be indulóként is, hisz ez alapozza meg az egész rendezvény hangulatát. A jelentkezés és a pontos feltételek április közepe felé a HT irodán tudhatók meg. Akinek pedig valamilyen ötlete, programjavaslata van, vagy akár szponzorok felkutatásában vagy egyéb módon segíteni tudna a KEN szervezésében, azt kérjük, keresse a klubvezetőket vagy engem, a HT irodán.

És mi van a jelenben?

— Idén május 2-6. között rendezük meg az egyetemi napokat — kezdi Cser Balázs —, sajnos a passzivitás most is jellemző volt. A kiírt pályázatra sokáig senki sem jelentkezett. A HT részéről úgy gondoltuk, hogy a rendezés tartal-

KÖZZÁZDÁSZ
A BUDAPESTI
KÖZZÁZDASÁG-TUDOMÁNYI
EGYETEM LAPJA
Felölőszerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest
IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 117-4518
Kiadó: BKTE
93-5133. Szikra Lapnyomda,
Budapest
Felelős vezető:
dr. Csöndes Zoltán
vezérigazgató
ISSN 0230-7529

A Közzáz Diák Centrum következő műsora március 12-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: koncert: a Ladánybene 27 együttes; non-stop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Szerelmi bűntények (am. pszicho-thriller, fsz.: Sean Young, Patrick Bergin), Nincs bocsánat (am. western, fsz.: Gene Hackman, Clint Eastwood); teaház, salátabár; jégkrémbar; koktéllbar. Március 19-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: non-stop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Dől a lé (Mo' Money) (am., fsz.: Damon Wayans), Twin Peaks — Tűz, jöjj velem (am., r.: David Lynch); teaház; salátabár; jégkrémbar; koktéllbar.